EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 07 17
COM(2026) 600 final

2026/0203 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl sąskaitų už elektros energiją atitikties būsimiems poreikiams Sąjungoje užtikrinimo, mažinant sistemos sąnaudas ir skatinant elektrifikaciją ir skaitmenizaciją, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/943

{SWD(2026) 600 final}

(Tekstas svarbus EEE)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

2025 m. vasario mėn. Europos Komisija (toliau – Komisija) priėmė Įperkamos energijos veiksmų planą[1], kuriame numatytos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti piliečių ir įmonių išlaidas energijai ir kurių dauguma turi būti įgyvendintos trumpuoju laikotarpiu. Veiksmų plane išnagrinėti energijos kainų didėjimą lemiantys veiksniai ir nustatyta, kad pagrindinės sritys, kuriose reikia imtis veiksmų siekiant padėti sumažinti Europos vartotojų sąskaitas už energiją, yra energijos tiekimo sąnaudos ir mokesčiai, taip pat tinklo ir sistemos sąnaudos. Remdamasi šiuo planu, Komisija parengė kelias iniciatyvas, be kita ko, Gaires dėl būsimus poreikius atitinkančių tinklo mokesčių[2], Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinį[3], piliečių energetikos dokumentų rinkinį[4] ir Energetikos sektoriaus skaitmenizacijos ir DI naudojimo jame strategines veiksmų gaires[5].

Atsižvelgdama į įvykius Artimuosiuose Rytuose, 2026 m. kovo 19 d. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją skubiai pateikti tikslinių priemonių dėl konkrečių veiksmų, kuriais būtų sumažinti visi elektros energijos kainų komponentai.

Reaguodama į šį raginimą Komisija paskelbė iniciatyvą „AccelerateEU“[6], kurioje paaiškino, kad išlaidas energijai reikia mažinti spartinant vietoje pagaminamos švarios energijos diegimą ir didinant elektrifikavimo tempą. Šie veiksmai turėtų būti derinami su tolesniu elektros energijos sistemos modernizavimu taikant priemones, susijusias su naujos tinklo infrastruktūros kūrimu, esamos infrastruktūros naudojimu ir mokesčiais.

Šiuo pasiūlymu remiamas iniciatyvos „AccelerateEU“ tikslas, nes juo siekiama gerinti tinklo mokesčių koncepciją, kad būtų galima užtikrinti perdavimo ir skirstymo tinklų ekonominį efektyvumą ir tiek sistemos operatorius, tiek jos naudotojus skatinti geriau išnaudoti esamą infrastruktūrą. Be to, juo nustatomos apmokestinimo priemonės, kuriomis, be kita ko, siekiama užtikrinti, kad elektros energija būtų apmokestinama mažiau nei gamtinės dujos. Pasiūlyme taip pat paaiškinamas nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo užtikrinant efektyvią, skaidrią ir nediskriminacinę prieigą prie perdavimo ir skirstymo tinklų[7], be kita ko, tinklo perkrovos atvejais, kai gali reikėti taikyti priemones, kuriomis užtikrinamas prašymų prijungti prie tinklo brandumas bei parengtumo laipsnis ir nustatomos prioritetų nustatymo sąlygos.

Tinklo mokesčiai

Bendra elektros energijos rinka yra vienas iš mūsų Sąjungos konkurencingumo ir klestėjimo kertinių akmenų. Sąjunga ryžtingai siekia mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, kartu didindama energijos įperkamumą ir saugumą. Tai labai svarbu Europos pramonės konkurencingumui, kaip nurodyta Švarios pramonės kurso komunikate[8], kuriame taip pat

1 COM/2025/79.
2 C/2026/126.
3 COM/2025/1005.
4 COM/2026/115.
5 COM/2026/501.
6 COM/2026/370.
7 Reglamento (ES) 2019/943 3 straipsnio q punktas.
8 COM/2025/85.

aptariamas poreikis remti strateginį savarankiškumą, užtikrinti gyvybiškai svarbias tiekimo grandines ir išlaikyti ekonominį klestėjimą. Tačiau pastaraisiais metais ir dėl dviejų krizių Sąjungos išlaidos energijai didėja, o tai kelia grėsmę mūsų konkurencingumui.

Europos elektros tinklas yra labiausiai tarpusavyje sujungtas tinklas visame pasaulyje ir vienas iš pagrindinių Europos elektros energijos rinkos ramsčių. Dėl augančios elektros energijos paklausos, didėjančio galutinio vartojimo sričių elektrifikavimo, elektros energijos gamybos decentralizacijos ir spartesnio atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimo reikės didelių investicijų elektros tinklų modernizavimo bei plėtros ir elektros tinklų projektavimo ir eksploatavimo optimizavimo srityse. Kai daug elektros energijos pagaminama iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, mažos arba neigiamos elektros energijos kainos, kurios pastaraisiais metais nustatomos vis dažniau[9], rodo, kad sistema turi būti lankstesnė. Tai labai svarbu siekiant išnaudoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių potencialą ir išvengti ekonomiškai neefektyvių apribojimų, kartu skatinant vartojimą tuo metu ir tose vietose, kuriose yra pigiausių energijos išteklių ir patiriamos kuo mažesnės sistemos eksploatavimo išlaidos.

Elektros energijos sistemos sąnaudos padengiamos tinklo mokesčiais. Jais finansuojamas fizinis tinklų modernizavimas, sistemos techninė priežiūra ir eksploatavimas. Tai itin svarbu siekiant diegti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, vykdyti elektrifikavimą ir atsiliepti į naują pramonės ir verslo paklausą. Pastaraisiais metais tinklo mokesčiai vidutiniškai sudarė 24–29 proc.[10] namų ūkių elektros energijos išlaidų (kiti pagrindiniai veiksniai buvo energijos žaliavų kaina, mokesčiai, rinkliavos ir išlaidos dėl išmetamo anglies dioksido). Nors tikimasi, kad sąskaitose už elektros energiją kainos komponentas mažės, tinklo sąnaudų komponentas turėtų tapti dar didesnis. Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) vertinimu, siekiant sukurti nuo iškastinio kuro nepriklausomą ES energetikos sistemą, reikės precedento neturinčio dydžio investicijų į elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus[11]. Metinės investicijos, palyginti su metinėmis pastarųjų dešimtmečių investicijomis, padidėtų du ar net tris kartus. Laikui bėgant dėl didėjančių sistemos sąnaudų gali gerokai – iki 60 proc. iki 2050 m., palyginti su 2022 m., – padidėti bendros tinklo sąnaudos.

Kuo geresnis esamos tinklo infrastruktūros panaudojimas ir pažangi ir veiksminga tinklo mokesčių koncepcija padės didinti infrastruktūros efektyvumą ir optimizuoti bendras sistemos sąnaudas. Visų pirma tinklo mokesčiai, kuriais skatinamas sistemos efektyvumas, gali padėti sumažinti bendras sistemos eksploatavimo išlaidas ir sąskaitos už energiją tinklo mokesčių komponentą, nes, pavyzdžiui, gali būti sumažinami perskirstymo poreikiai ir išlaidos arba didžiausias energijos poreikis, taigi ir poreikis investuoti į tinklus[12].

---

9 ACER (2026), Key developments in EU electricity and gas markets, https://www.acer.europa.eu/monitoring/electricity-gas-key-developments-2026.

10 ACER (2024), Retail market Monitoring report: https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-CEER_2024_MMR_Retail.pdf.

11 ACER ataskaita *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system*, ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf. Ataskaitoje teigiama, kad „apskaičiuota, jog metinės investicijos į tinklą Europoje iki 2050 m. padvigubės ir sieks 100 mlrd. EUR arba, jeigu jos bus mažesnės – 75 mlrd. EUR“.

12 Slovėnijoje nuo 2024 m. vykdant muitų tarifų reformą pikinę apkrovą pavyko sumažinti daugiau kaip 2,4 proc. „Agora Energiewende“ atliktame tyrime, kuriame daugiausia dėmesio skirta Vokietijai, nustatyta, kad dinamiški tarifai padėtų gerokai padidinti vartotojų lankstumą taip, kad iki 2035 m. 10 proc. viso metinio elektros energijos kiekio galėtų būti suvartojama kitu metu. „SmartEN“ užsakymu

Todėl svarbu užtikrinti, kad tinklo mokesčiai skatintų sistemos operatorius efektyviai eksploatuoti tinklą, išnaudoti lankstumo galimybes, plėtoti pažangiuosius elektros tinklus ir naudoti nelaidinius sprendimus, pavyzdžiui, tinklo stiprinimo technologijas, kartu išlaikant paskatą investuoti į tinklą ir užtikrinant vienodas sąlygas. Turėtų būti skatinamas sistemai palankus tinklo naudotojų elgesys: jie turėtų pritaikyti savo energijos vartojimą arba jį pakoreguoti, pasirinkdami laiką ir vietas, kuomet ir kuriose prieinami pigiausi energijos šaltiniai ir kai tai yra ekonomiškai efektyviausia visai sistemai. Siekiant šio tikslo, Įperkamos energijos veiksmų plane pasiūlyta pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl tinklo mokesčių koncepcijos. Dėl šios priežasties 2026 m. kovo 16 d. Komisijos Pirmininkė paskelbė, kad Komisija parengs pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo bus siekiama padidinti tinklo infrastruktūros našumą.

Šiuo pasiūlymu reaguojama į susirūpinimą dėl didėjančių išlaidų energijai, nes jos priklauso ne tik nuo didelių ir nepastovių kainų, bet ir nuo didėjančių sistemos sąnaudų. Tai daroma tobulinant tinklo mokesčių koncepciją, kad būtų užtikrintas perdavimo ir skirstymo tinklų ekonominis efektyvumas, ir užtikrinant, kad tiek sistemos operatoriams, tiek sistemos naudotojams būtų teikiamos būtinos paskatos sistemos sąnaudoms mažinti, be kita ko, geriau išnaudojant esamą infrastruktūrą.

Pasiūlyme pateikiamos didesnės paskatos sistemos operatoriams didinti ekonominį efektyvumą ir sudaryti sąlygas laiku prieiti prie tinklo, skatinti tinklo naudotojus pritaikyti savo vartojimo įpročius, skatinti didesnį skaidrumą ir įpareigoti reguliavimo institucijas nustatyti veiklos rezultatų rodiklius, kurie padėtų didinti tinklo naudojimo ir sistemos efektyvumą. Visos šios priemonės turėtų padėti užtikrinti, kad tinklo mokesčiai atspindėtų tikrąsias su sistema susijusias sąnaudas ir jomis toliau būtų remiamas veiksmingas tinklo naudojimas.

Pasiūlyme numatyta, kad tam tikrų kategorijų sistemos naudotojams, atsižvelgiant į jų vartojimo modelį, pavyzdžiui, daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams ir duomenų centrams, bus galima taikyti specialią išlaidas atspindinčią tinklo mokesčių tvarką. Ši galimybė derinama su apsaugos priemonėmis, kad būtų galima išvengti neigiamo poveikio namų ūkių ir MVĮ galimybėms įpirkti energiją.

Siekiant, kad šie pakeitimai būtų veiksmingi, pasiūlymas turi būti derinamas su tretiniais teisės aktais dėl bendros tinklo mokesčių struktūros ir suderintos metodikos, panašiai kaip galiojantys dujų sektoriaus teisės aktai.

Pažangieji skaitikliai ir pažangieji elektros tinklai

Siekiant padidinti tinklo infrastruktūros efektyvumą, elektros energijos sistemoje reikia įrengti techninius ir skaitmeninius pajėgumus, kad būtų galima stebėti tinklo būklę ir optimizuoti tinklo naudojimą beveik tikruoju laiku, taip pat skatinti tinklo naudotojus arba padėti jiems optimizuoti tinklo naudojimą, ypač kai kartu naudojami ir fotovoltiniai įrenginiai bei buitinės baterijos ir (arba) taikomi dinaminiai tarifai. Taip būtų galima dar labiau sumažinti sistemos sąnaudas, visų pirma todėl, kad sumažėtų didžiausias energijos poreikis. Šie pajėgumai suteiktų galimybę sistemos operatoriams reaguoti greičiau ir efektyviau, geriau išnaudojant esamą infrastruktūrą, o sistemos naudotojams – reaguoti į kainų signalus. Siekiant šio tikslo, reikia platesnės galimybių atveriančios sistemos, kurioje būtų derinamos pažangiosios matavimo sistemos, pažangieji ir skaitmeniniai tinklai ir veiksmingesnis pakartotinis elektros

---

parengtoje ataskaitoje nustatyta, kad, atsižvelgiant į didelio skaičiaus elektromobilių naudojimą, tinkamai parengtos koncepcijos tarifai gali padėti pikinę apkrovą sumažinti daugiau kaip 20 proc.

tinklo duomenų naudojimas. Nesant tokių reikiamų sąlygų, vartotojų, telkėjų, tiekėjų ir sistemos operatorių galimybės reaguoti į kainų signalus, be kita ko, susijusius su pažangiojo tinklo mokesčiais, ir užtikrinti lankstumą bei optimizuoti sistemos eksploatavimą, struktūriniu požiūriu tebėra ribotos.

Dėl šios priežasties kartu su pasiūlymu dėl tinklo mokesčių pateikiamos ribotos, bet tikslinės priemonės dėl pažangiųjų skaitiklių ir pažangiųjų elektros tinklų. Juo nustatomas minimalus įpareigojimas visoje Sąjungoje diegti pažangiąsias matavimo sistemas, siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. kiekvienoje valstybėje narėje bent 50 proc. galutinių vartotojų turėtų pažangiuosius skaitiklius. Ši dalis iki 2033 m. turėtų būti palaipsniui padidinta bent iki 75 proc. galutinių vartotojų, kad būtų galima sustiprinti techninį pagrindą aktyviam vartotojų dalyvavimui ir detalesniam sistemos vaizdui. Valstybėms narėms, kuriose diegimo lygis šio reglamento įsigaliojimo dieną yra mažesnis nei 30 proc., būtų tikslinga 50 proc. tikslo įgyvendinimo terminą šiek tiek pratęsti.

Šis požiūris atspindi dabartinę padėtį visoje Sąjungoje: 2024 m. bendra pažangiųjų skaitiklių skverbtis siekė apie 60 proc.[13], o penkiolika valstybių narių jau viršijo 80 proc. aprėptį, atitinkančią Direktyvos (ES) 2019/944[14] II priede nustatytus diegimo lygius ir rodančią, kad didesnės skverbties lygis yra pasiekiamas, tačiau kitos valstybės narės tebėra gerokai žemiau šios ribos arba didelio masto diegimo dar nepradėjo. Toks nevienodas diegimas daro neigiamą poveikį veiksmingam vidaus rinkos veikimui ir novatoriškų produktų bei paslaugų kūrimui. Be to, siūlomu diegimo įpareigojimu turėtų būti užtikrintas pakankamas naudojimas visoje Sąjungoje, kad būtų remiamas efektyvesnis esamos elektros tinklo infrastruktūros naudojimas ir sudaromos sąlygos vartotojams geriau suprasti ir valdyti savo energijos suvartojimą ir išlaidas. Be to, pasiūlyme paaiškinama, kad reikalavimas atlikti sąnaudų ir naudos vertinimus pagal Direktyvą (ES) 2019/944 bus taikomas tik diegimui, kai viršijamas 75 proc. lygis, taip užtikrinant nuoseklų Sąjungos masto požiūrį ir kartu išsaugant lankstumą toliau diegti pažangiąsias sistemas, atsižvelgiant į ekonominius aspektus. Jame taip pat numatyta parengti bendrus pažangiųjų elektros tinklų rodiklius, kad būtų galima nuosekliau stebėti išmaniųjų ir novatoriškų tinklų sprendimų įsisavinimą ir stiprinti sąsajas tarp tinklo reguliavimo, veiklos rezultatų ir efektyvaus esamos infrastruktūros naudojimo. Svarbiausia, juo nustatoma tikslinė sistema, kuria siekiama pagerinti elektros tinklo duomenų mainus ir užtikrinti galimybę juos saugiai naudoti pakartotinai. Juo taip pat remiamas efektyvus, saugus ir lankstus elektros energijos sistemos eksploatavimas ir novatoriškų skaitmeninių ir duomenimis grindžiamų priemonių, įskaitant dirbtinio intelekto prietaikas, kurios gali pagerinti tinklo veikimą ir optimizavimą, kūrimas. Tai tiesioginis atsakas į Pirmininkės raginimą tinklo operatoriams didinti esamos infrastruktūros našumą visapusiškai išnaudojant novatoriškas technologijas[15].

Visomis šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad pažangiojo tinklo mokesčiais grindžiamos paskatos padėtų konkrečiai užtikrinti veiklos efektyvumą ir mažesnes bendras sistemos sąnaudas.

Mokesčiai

---

13 ACER ir CEER mažmeninės energijos rinkos stebėsenos ataskaita (2025 m. lapkričio mėn.); Šalių aprašai (2025 m. liepos mėn.).

14 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES, (OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

15 Pirmininkės U. von Der Leyen laiškas prieš 2026 m. kovo 16 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimą: „Nors tinklo mokesčiai yra labai svarbūs [...], tinklo operatoriai taip pat gali padaryti daugiau, kad padidintų tinklo infrastruktūros našumą, **visapusiškai išnaudodami novatoriškas technologijas**“.

Strategiškai būtina Sąjungos konkurencingumo, energetinio saugumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų įgyvendinimo sąlyga – Europos ekonomikos elektrifikavimas. Norint sukurti labiau elektrifikuotą ir neutralaus poveikio klimatui energetikos sistemą, reikia didelių investicijų į elektros tinklus ir infrastruktūrą. Tinklo ir energijos mokesčiai kartu yra pagrindiniai reguliavimo išlaidų veiksniai, neatsiejami nuo sąskaitų už elektros energiją, todėl jie yra neatsiejamai susiję svertai, kuriuos galima naudoti elektrifikacijai skatinti. Sprendžiant tinklo mokesčių klausimą atskirai, t. y. elektros energijos apmokestinimo principų nederinant su ES elektrifikavimu, būtų daromas neigiamas poveikis Sąjungos energetikos politikos nuoseklumui ir veiksmingumui. Tik abu šiuos klausimus sprendžiant koordinuotai, šiuo pasiūlymu bus galima struktūriškai sumažinti elektros energijos kainą vartotojams ir prasmingai žengti Sąjungos elektrifikacijos tikslų link.

Atsižvelgiant į Įperkamos energijos veiksmų plano ir iniciatyvos „AccelerateEU“ tikslus, tinklo mokesčių reforma turėtų būti įgyvendinama kartu su tikslinėmis elektros energijos apmokestinimo priemonėmis ir, konkrečiau, į jas įtrauktomis elektrifikavimo paskatomis, nes kitaip tikslas tvariai sumažinti sąskaitose už elektros energiją atsispindinčių sąnaudų veiksnius gali būti nepasiektas. Todėl toks požiūris turėtų labai neigiamą poveikį Sąjungos vartotojų įperkamumo galimybėms ir Sąjungos ekonomikos konkurencingumui.

Tuo tikslu šiuo pasiūlymu elektros energijos apmokestinimo principai taip pat suderinami su ES energetikos, aplinkos ir klimato politika ir taip prisidedama prie ES pastangų mažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Siekiant padidinti Europos energetikos sistemos elektrifikavimą, kaip išsamiai išdėstyta iniciatyvoje „AccelerateEU“, valstybių narių mokesčių sistemose paskatas, pagal kurias pirmenybė teikiama gamtinėms dujoms, o ne elektros energijai, turėtų pakeisti priešingos paskatos.

Be šios platesnės priemonės, į šį pasiūlymą įtraukta specialiai pritaikyta ir tikslingesnė galimybė sumažinti daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams taikomus elektros energijos mokesčius, kad šiems vartotojams taikomus elektros energijos mokesčius būtų galima toliau mažinti, o elektrifikavimo paskatas – didinti.

Šiomis priemonėmis bus užtikrinama, kad būtų sumažintos galutinės vartotojų išlaidos energijai ir kad energijos išlaidų reguliavimas būtų geriau suderintas su Europos elektrifikacijos tikslais.

Pagal darant šį Reglamento (ES) 2019/943 (Elektros energijos reglamento) dalinį pakeitimą nustatytus energijos apmokestinimo principus daugiausia dėmesio skiriama ES nuostatų, kuriomis nustatomas minimalus elektros energijos ir gamtinių dujų tarifas ir reglamentuojama valstybėms narėms suteikiama galimybė daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose suvartojamai elektros energijai taikyti mažesnius mokesčių tarifus, kaip nustatyta Tarybos direktyvoje 2003/96/EB, įgyvendinimui. Atsižvelgiant į šios direktyvos tikslus, valstybės narės gali laisvai nustatyti savo energijos mokesčių dydį, jei jos laikosi Direktyvos nuostatų, o taikant Elektros energijos reglamento principus bus galima sumažinti egzistuojančius skirtumus tarp valstybių narių energijos mokesčių sistemose numatytų elektrifikavimo paskatų.

Šiuo pasiūlymu nustatomi riboti ir tiksliniai Elektros energijos reglamento pakeitimai, kurie yra tikrai būtini pasiūlymo tikslams pasiekti. Kiti galimi to reglamento pakeitimai nesusiję su šio pasiūlymo taikymo sritimi ir tikslais. Komisija konstruktyviai bendradarbiaus su teisėkūros institucijomis, siekdama užtikrinti, kad teisėkūros procese dėl šio pasiūlymo būtų išsaugotas visa jo esminė taikymo sritis ir ji nebūtų iškraipoma.

Prijungimo prie tinklo priemonės tinklo perkrovos atveju

Galimybė laiku gauti prieigą prie elektros tinklo yra labai svarbi siekiant užtikrinti Europos pramonės, automobilių ir transporto sektorių (pavyzdžiui, įkrovimo parkų) konkurencingumą ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, taip pat siekiant ekonomikos skaitmenizacijos, be kita ko, steigiant duomenų centrus. Tai taip pat labai svarbi sąlyga siekiant įgyvendinti švarios pramonės kurso ir iniciatyvos „AccelerateEU“ tikslus ir iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą. Ji taip pat labai svarbi tenkinant būsto poreikius ir susijusius pagrindinius visuomenės poreikius. Prijungimui prie tinklo vėluojant, lėtėja perėjimas prie švarios energijos ir Europos ekonomikos augimas. Remiantis 2025 m. surinktais duomenimis, prijungimo prie tinklo eilių yra bent 16 valstybių narių[16]. Todėl šis klausimas turi būti vis skubiau sprendžiamas visoje ES.

Nors ilgalaikis nepakankamų tinklo pajėgumų problemos sprendimas yra į ateitį orientuotas spartesnis tinklų kūrimas, kartu galima pasiūlyti daugiau trumpalaikių sprendimų, padedančių švarios energijos gamybos įrenginius ir elektrifikuotus apkrovos šaltinius laiku prijungti prie tinklo. Remdamasi esama teisine sistema, Komisija pateikė Veiksmingo ir savalaikio prijungimo prie tinklo gaires[17] (toliau – Gairės), kurios yra Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinio dalis. Gairėse pateiktos konkrečios rekomendacijos dėl koordinuoto tinklo planavimo įtraukiant visuomenę ir pramonę, veiksmingesnio esamų tinklų naudojimo, be kita ko, nustatant tinklo tarifų, prijungimo mokesčių ar lankstumo koncepciją, ir galiausiai dėl tinklo priėmimo pajėgumų ir prijungimo procedūrų skaidrumo. Kalbant apie prijungimo prie tinklo procedūras, Gairėse pabrėžiama, kad reikia pereiti nuo eiliškumo principu grindžiamo tinklo pajėgumų paskirstymo prie sistemos, kurioje atsižvelgiama į prašymų prijungti prie tinklo brandumą ir parengtumo laipsnį, taip pat į jų poveikį perkrovai arba aplinkos, socialinius ar ekonominius aspektus.

Šiuo teisės akto pasiūlymu ES teisinėje sistemoje įgyvendinamos Gairių nuostatos, susijusios su veiksmingomis ir nediskriminacinėmis prijungimo prie tinklo procedūromis perkrovos atveju, išsamiau patikslinant Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnyje pateiktas galiojančias taisykles, tuo tikslu aiškiai nurodant galimybę teikti pirmenybę sektoriams ar tam tikro sektoriaus tinklo naudotojams arba galimybę atsižvelgti į poveikį tinklo perkrovai arba ekonominius, socialinius ar aplinkosaugos aspektus, jei jie grindžiami skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Galiojančiuose teisės aktuose taip pat aiškiai nenustatyti brandumo ir parengtumo kriterijai, kuriais vadovaujantis būtų galima nagrinėti spekuliacinius ar nebrandžius prisijungimo prašymus. Kad būtų galima visapusiškai įgyvendinti Gairių nuostatas, būtina pateikti paaiškinimą, taip pat reikia paaiškinti reguliavimo institucijų vaidmenį pagal galiojančias Direktyvos (ES) 2019/944 6 ir 59 straipsnių nuostatas nustatant prieigos prie tinklo sąlygas. Be to, pasiūlyme paliekama galimybė atsižvelgti į nacionalines sąlygas, nacionalinei reguliavimo institucijai paliekant galimybę visiškai savo nuožiūra pasirinkti atitinkamas priemones. Tačiau jos turi užtikrinti, kad būtų taikomos kitos priemonės, kuriomis būtų sprendžiama tinklo perkrovos problema ir įgyvendinama esama ES teisinė sistema, pavyzdžiui, tarpsektorinis tinklo planavimas įtraukiant suinteresuotuosius subjektus, lankstaus prijungimo susitarimas arba nelaidinių ir skaitmeninių sprendimų naudojimas tinklo efektyvumui užtikrinti.

---

[16] Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids, September 2025, https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

[17] Komisijos pranešimas „Veiksmingo ir savalaikio prijungimo prie tinklo gairės“ (C/2025/6703).

- **Derėjimas su galiojančiomis šios politikos srities nuostatomis ir kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Ši siūloma iniciatyva dera su elektrifikacijos didinimo tikslais ir ja kartu užtikrinamas įperkamumas, kaip nustatyta iniciatyvoje „AccelerateEU“ ir Švarios pramonės kurso komunikate. Taigi šis pasiūlymas taip pat dera su Elektrifikavimo veiksmų plano[18] tikslu paspartinti energetikos sektoriaus elektrifikavimą, kad būtų galima užtikrinti ekonomiškai efektyvią ir saugią energetikos pertvarką ir sumažinti priklausomybę nuo importo. Į Elektrifikavimo veiksmų planą įtraukti horizontalieji veiksmai, kuriais siekiama orientacinių elektrifikavimo tikslų, taip pat konkretiems – transporto, pastatų ir pramonės – sektoriams skirti veiksmai. Labai svarbūs šio veiksmų plano sėkmės kriterijai – veiksmingi tinklo mokesčiai ir tinklo naudojimas bei plėtra.

Pasiūlymo tikslai mažinti vartotojų išlaidas, didinti ES pramonės konkurencingumą ir skatinti investicijas į atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido kiekio technologijas atitinka Europos žaliojo kurso ir švarios pramonės kurso sistemą bei šiuo metu įgyvendinamas iniciatyvas. Pasiūlymu reaguojama į 2025 m. vasario mėn. Komisijos Įperkamos energijos veiksmų plane nustatytas problemas, t. y. jame nurodytą didelių išlaidų energijai keliamą pavojų Europos įmonių konkurencingumui ir jų sudaromą didelę naštą vartotojams.

Todėl būtina užtikrinti, kad svarbų vaidmenį sudarant sąlygas elektros energijos vartotojams patirti labiau nuspėjamas ir mažesnes išlaidas energijai atliktų veiksmingas energetikos sistemos naudojimas kartu su tinkama mokesčių struktūra.

Siūloma iniciatyva yra glaudžiai susijusi ir gerai dera su Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinyje pateiktais pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Ja siekiama kuo geriau išnaudoti esamą tinklo infrastruktūrą, kad tinklo sąnaudos būtų sumažintos iki to, kas būtina. Todėl ja papildomas Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinys, kuriuo siekiama, kad naujos tinklo infrastruktūros planavimas būtų veiksmingesnis ir ekonomiškai efektyvesnis. Be kita ko, planuojant tinklą tiek nacionaliniu, tiek Sąjungos lygmeniu pirmenybė turi būti teikiama tinklo plėtros alternatyvoms, pavyzdžiui, nelaidiniams, išmaniesiems ir skaitmeniniams sprendimams arba neiškastinių išteklių lankstumui, pavyzdžiui, reguliavimui apkrova ir kaupimui. Pasiūlymu sustiprinama nelaidinių, išmaniųjų ir skaitmeninių sprendimų diegimo ir naudojimo eksploatuojant sistemą nacionaliniu lygmeniu reguliavimo sistema, o Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinyje daugiau dėmesio skiriama tarpvalstybinei infrastruktūrai. Tai daroma užtikrinant, kad tokie sprendimai būtų skatinami visais atvejais, kai jais galima ekonomiškai efektyviai pagerinti elektros tinklų panaudojamus pajėgumus, lankstumą ir patikimumą. Pasiūlymu sustiprinama politikos kryptis, kurios jau laikomasi pagal Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinį, kad planuojant tinklą pirmenybė būtų teikiama ne tik neiškastinių išteklių lankstumui, bet ir nelaidiniams sprendimams. Kalbant apie prieigą prie tinklo, teisės akto pasiūlymas visiškai atitinka Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinio tikslus, nes juo ES teisinėje sistemoje įgyvendinamos Veiksmingo ir savalaikio prijungimo prie tinklo gairių nuostatos, susijusios su veiksmingomis ir nediskriminacinėmis prijungimo prie tinklo procedūromis perkrovos valdymo atveju, ir taip prisidedama prie vykdomo Gairių įgyvendinimo darbo.

Atsižvelgiant į piliečių energetikos dokumentų rinkinio[19] tikslus suteikti vartotojams galių ir sustiprinti jų dalyvavimą energijos rinkoje, pasiūlymu taip pat siekiama sumažinti galutines

[18] COM(2026)595, Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Elektrifikavimo veiksmų planas“.

[19] COM(2026) 115 *final*.

vartotojų išlaidas energijai, suteikiant tinkamas paskatas optimaliai naudoti Europos tinklus. Šis požiūris atitinka ataskaitos dėl rinka grindžiamų elektros energijos tiekimo kainų ir skatinimo atlyginti už lankstumą mažmeninėse sutartyse[20], parengtos įgyvendinant piliečių energetikos dokumentų rinkinį, kuriame pabrėžiama pažangiųjų skaitiklių diegimo svarba, išvadas. Atsižvelgiant į tai, pasiūlymu didinamas tinklo stebėjimas naudojant pažangiuosius skaitiklius, taip suteikiant galimybę vartotojams būti aktyvesniems ir sudarant palankesnes sąlygas paklausos lankstumui, kartu padedant apsaugoti vartotojus nuo didėjančių išlaidų energijai ir išlaikyti Europos pramonės konkurencingumą. Šiuo tikslu jame nustatomas visos Sąjungos pažangiųjų skaitiklių diegimo bazinis lygis, kuriuo siekiama užtikrinti pakankamą naudojimą, ir taip prisidėti prie tinkamesnio sistemos eksploatavimo ir geresnio tinklo pajėgumų naudojimo. Kartu jame paaiškinama, kad sąnaudų ir naudos vertinimai atliekami tik diegimo, kai viršijamas tas bazinis lygis, atveju. Taip užtikrinamas nuoseklus požiūris visoje Sąjungoje ir kartu išlaikomas valstybėms narėms suteiktas lankstumas.

Jis taip pat dera su Sąjungos platesne skaitmeninės ir energetikos politikos sistema, be kita ko, Reglamentu dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių (Duomenų aktu)[21], Reglamentu dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių (Dirbtinio intelekto aktu)[22] ir galiojančiais elektros energijos rinkos teisės aktais[23] dėl duomenų valdymo ir sąveikumo. Pasiūlymu tos priemonės papildomos atsižvelgiant į konkrečių sektorių poreikius, susijusius su elektros tinklo duomenų mainais ir novatoriškų skaitmeninių ir dirbtiniu intelektu grindžiamų sprendimų, skirtų elektros tinklo sistemos eksploatavimui ir optimizavimui, kūrimu. Kartu juo užtikrinamas suderinamumas su Sąjungos taisyklėmis dėl duomenų apsaugos, kibernetinio saugumo, skaidrumo ir teisėto duomenų naudojimo ir remiamas Europos skaitmeninių ir dirbtiniu intelektu grindžiamų sprendimų, skirtų ypatingos svarbos energetikos infrastruktūrai, kūrimas, taip prisidedant prie Sąjungos strateginio savarankiškumo. Juo taip pat prisidedama prie Debesijos ir DI plėtros akto tikslų, visų pirma todėl, kad siekiama gerinti esamos infrastruktūros naudojimą, taip sudarant sąlygas laiku prisijungti prie tinklo ir laiku pradėti naudoti debesijos ir DI infrastruktūrą, be kita ko, duomenų centrus.

Be to, pasiūlymas taip pat dera su Europos klimato teisės aktu, nes juo remiamas išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas didinant energijos vartojimo efektyvumą, paklausos lankstumą ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą ir taip prisidedant prie labiau nuo iškastinio kuro nepriklausomos ir atsparesnės energetikos sistemos.

Šiuo pasiūlymu taip pat įgyvendinamas Pirmininkės U. von der Leyen politinis įsipareigojimas, kurį ji prieš 2026 m. kovo mėn. ES Tarybos posėdį prisiėmė 2026 m. kovo 16 d. laiške valstybių ir vyriausybių vadovams, paskelbusi, kad esama aiškių galimybių sumažinti elektros energijos mokesčius, be kita ko, priimant teisės aktus. Tai galima padaryti užtikrinant, kad elektros energija būtų apmokestinama palankiau nei dujos, ir sudarant palankesnes sąlygas sumažinti daug energijos naudojančių įmonių suvartojamos elektros energijos mokesčius.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

[20] COM(2026) 850 *final*.
[21] Reglamentas (ES) 2023/2854.
[22] Reglamentas (ES) 2024/1689.
[23] Direktyva (ES) 2019/944 ir Reglamentas (ES) 2019/943.

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 194 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatytas teisinis pagrindas siūlyti priemones, kuriomis, *inter alia,* siekiama užtikrinti energijos rinkos veikimą, skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir taupymą bei naujų ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos formų plėtrą[24]. Energetikos srityje Sąjunga turi pasidalijamąją kompetenciją pagal SESV 4 straipsnio 2 dalies i punktą.

Į pasiūlymą taip pat įtrauktos tikslinės apmokestinimo priemonės, kurios yra tik pagalbinės siekiant pagrindinio energetikos sistemos tikslo užtikrinti energijos rinkos veikimą, kaip nurodyta SESV 194 straipsnio 2 dalyje. Konkrečiai, apmokestinimo priemonėmis siekiama padėti siekti šio tikslo, papildant ir sustiprinant tikslą didinti tinklo mokesčių ekonominį efektyvumą tikslinėmis priemonėmis, kuriomis siekiama sumažinti vartotojų išlaidas elektros energijai ir taip padidinti jos įperkamumą, užtikrinti vienodas sąlygas energijos vartotojams visoje ES ir remti ES elektrifikacijos tikslus. Šios priemonės apima bendruosius principus ir paaiškinimus ir jomis papildoma šiuo metu taikoma suderinta ES sistema, nustatyta Tarybos direktyvoje 2003/96/EB.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

ES veiksmų poreikis

Dėl visoje Sąjungoje didėjančius nebrangios, kintamos ir decentralizuotos elektros energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies ir siekio didinti elektrifikavimą, kad būtų užtikrintas energetinis savarankiškumas, didėja spaudimas Europos tinklams. Todėl reikia didelių investicijų į tinklą, dėl kurių bent trumpuoju laikotarpiu, kol paklausa bus visiškai realizuota, o išlaidos paskirstytos platesnei vartotojų bazei, padidėja tinklo sąnaudos. Šias didesnes išlaidas patiria visos Sąjungos namų ūkiai ir įmonės, o tai daro poveikį įperkamumui ir konkurencingumui.

Ši problema aktuali visai Sąjungai, jai spręsti reikia nuoseklios Sąjungos teisinės sistemos ir ją galima išspręsti tik imantis Sąjungos lygmens veiksmų. Nesuderintos nacionalinės politikos priemonės, susijusios su perdavimo ir skirstymo tarifų principais, gali iškraipyti vidaus rinką tiek, kad elektros energijos gamybai, energijos kaupimo paslaugoms ar vartotojams bus taikomos labai skirtingos paskatos dalyvauti rinkoje. Paskatos vartoti elektros energiją, o ne gamtines dujas, nacionalinėse mokesčių sistemose turėtų būti supaprastintos Sąjungos lygmeniu, kad visoje ES energijos rinkoje būtų užtikrinami nuoseklūs kainų signalai. Taip būtų remiamas vieningas požiūris į elektrifikavimą ir kartu užtikrinamas energetinis saugumas.

Pagal šiuo metu galiojančias taisykles nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikiama daug laisvės veikti savo nuožiūra. Dėl to skirtingose valstybėse narėse tinklo mokesčių tvarka labai skiriasi. Tačiau ES elektros energijos rinkos vis labiau sujungiamos tarpusavyje, todėl nacionalinius subjektus reikia koordinuoti glaudžiau. Dėl tarpsisteminio ryšio nacionalinės politikos intervencinės priemonės, taikomos elektros energijos sektoriui, turi tiesioginį poveikį kaimyninėms valstybėms narėms. Norint turėti veikiančią elektros energijos sistemą ir užtikrinti veiksmingą tarpvalstybinę prekybą ir investicijas ir spartesnį bei geriau koordinuojamą energetikos sektoriaus perėjimą prie labiau integruotos, efektyviau energiją vartojančios ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba grindžiamos energetikos sistemos, reikalingas bendras požiūris.

[24] SESV 194 straipsnio 1 dalis.

Be to, kad tinklo mokesčiai būtų palankesni sistemai, visoje Sąjungoje reikėtų nustatyti bendras reikiamas sąlygas. Pažangieji skaitikliai, pažangieji elektros tinklai ir veiksmingi elektros tinklo duomenų mainai padeda tiek sistemos operatoriams, tiek tinklo naudotojams lengviau reaguoti į kainų signalus ir veiksmingiau naudoti esamą infrastruktūrą. Prie šių sąlygų vykdymo prisidedama užtikrinant minimalų pažangiųjų skaitiklių diegimo visoje Sąjungoje lygį, nes užtikrinamas pakankamas sąveikių sprendimų įsisavinimas, o tolesnis diegimas priklauso nuo nacionalinio lygmens sąnaudų ir naudos vertinimų. Jei šiose srityse nebūtų labiau koordinuotos Sąjungos sistemos, nacionaliniai metodai ir toliau būtų fragmentiški, todėl sulėtėtų novatoriškų ir duomenimis grindžiamų sprendimų Sąjungos lygmeniu kūrimas. Reikia sukurti visos ES elektros tinklo duomenų pakartotinio naudojimo sistemą, kad būtų galima kurti ir testuoti novatoriškus skaitmeninius ES tinklo eksploatavimo ir valdymo sprendimus bei didinti jų mastą. Šie sprendimai priklauso nuo galimybės visose sistemose ir valstybėse narėse naudotis pakankamai įvairiais, aukštos kokybės ir sąveikiais tinklo duomenimis.

Kalbant apie prijungimo prie tinklo priemones tinklo perkrovos atveju, pasiūlyme paaiškinama Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnyje nustatytų šiuo metu galiojančių taisyklių taikymo tinklo perkrovos atvejais aprėptis, suteikiant reguliavimo institucijoms galimybę pritaikyti nacionalines sąlygas ir priemones taip, kaip jos mano esant tinkama, kad būtų galima atsižvelgti į konkrečią padėtį konkrečioje valstybėje narėje ar tinklo teritorijoje. Pasiūlymas neturi poveikio subsidiarumui, nes jame visiškai išlaikoma nacionalinių reguliavimo institucijų atsakomybė.

Siūlomais pakeitimais užtikrinama pusiausvyra tarp valstybėms narėms taikomų įpareigojimų ir paliekamos galimybės lanksčiai nuspręsti, kaip užtikrinti tinklo mokesčių ekonominį efektyvumą, veiksmingą ir savalaikę prieigą prie tinklo, diegti pažangiuosius skaitiklius, kurti pažangiuosius elektros tinklus ir palengvinti duomenų mainus bei jų pakartotinį naudojimą kuriant inovacijas.

Be to, šio reglamento pasiūlymai dera su Tarybos direktyvoje (ES) 2003/96 nustatytais tikslais, be kita ko, tinkamo vidaus rinkos veikimo tikslu.

- **ES pridėtinė vertė**

Sąjungos lygmeniu užtikrinti tinkamą ir išsamią išlaidų energijai sistemą, apimančią tinklo mokesčius ir rinkliavas, yra veiksmingiau nei atskiroms valstybėms narėms vienašališkai imantis veiksmų, nes taip išvengiama fragmentiško požiūrio, galinčio lemti nepagrįstai didelius tinklo mokesčius arba iškraipantį poveikį turinčius mokesčių struktūrų skirtumus. Siūlomos nustatytų trūkumų šalinimo priemonės bus platesnio užmojo ir ekonomiškai efektyvesnės, jei bus grindžiamos bendra teisine ir politikos sistema. Be to, veiksmus valstybių narių lygmeniu būtų įmanoma įgyvendinti tik laikantis Elektros energijos reglamente nustatytos dabartinės visos Sąjungos tinklo mokesčių sistemos apribojimų ir atlikti būtinų tos sistemos pakeitimų nebūtų įmanoma.

Pasiūlyme taip pat pateikiama nuosekli sistema, kuria siekiama visuose elektros energijos sistemos lygmenyse skatinti diegti nelaidinius, išmaniuosius ir skaitmeninius sprendimus. Šiuo tikslu reikia užtikrinti minimalų pažangiųjų skaitiklių naudojimo lygį, kad būtų remiamas aktyvus vartotojų dalyvavimas ir veiksmingesnis tinklo naudojimas, be to, tam reikalingas ACER rekomendacijomis ir pažangos ataskaitomis grindžiamas struktūrizuotas Sąjungos masto procesas, kad pažangiųjų elektros tinklų rodiklius būtų galima įtvirtinti reguliavimo praktikoje, ir suderintas bei sąveikus požiūris į elektros tinklo duomenų mainus ir pakartotinį jų naudojimą kuriant inovacijas.

Siūlomos nuostatos dėl prijungimo prie tinklo priemonių tinklo perkrovos atveju yra būtinos siekiant suteikti aiškumo dėl Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio taikymo tinklo perkrovos atveju, suteikiant reguliavimo institucijoms teisę nustatyti priemones ir sąlygas, kuriomis pirmenybė būtų teikiama pareiškėjų, prašančių suteikti prieigą prie tinklo, prašymų ekonominiam, socialiniam poveikiui, poveikiui aplinkai ir tinklui, brandumui ir parengtumo laipsniui, ir prireikus diferencijuoti sektorius ir tam tikrus sektoriams arba tinklo naudotojų grupėms priklausančius subjektus, taikant skaidrius ir nediskriminacinius kriterijus.

Be to, remiant šiuos pokyčius ir tuo pačiu metu šalinant energijos mokesčių sistemos neatitikimus Sąjungos lygmeniu būtų užtikrinamas jų veiksmingumas visose valstybėse narėse.

Todėl valstybės narės vienos negali pasiekti šios iniciatyvos tikslų. Būtent šioje srityje Sąjungos lygmens veiksmais sukuriama pridėtinė vertė.

- **Proporcingumo principas**

Laikoma, kad siūlomi Elektros energijos reglamento pakeitimai yra proporcingi.

Siekiant suteikti daugiau paskatų veiksmingai naudoti Europos tinklus, siūlomomis priemonėmis, be kita ko, nustatomos griežtesnės skaidrumo taisyklės ir reikalavimas nacionalinėms reguliavimo institucijoms naudoti veiklos rezultatų rodiklius. Dėl naujai nustatytų skaidrumo taisyklių gali padidėti administracinė našta ir išlaidos, visų pirma susijusios su papildomais elementais, kuriuos turės viešai skelbti nacionalinės administravimo institucijos. Tačiau jų poveikis bus ribotas, nes papildomi elementai, kurių skaidrumą reikia užtikrinti, yra minimalūs ir atitinka 2025 m. kovo 26 d. ACER paskelbtoje naujausioje geriausios praktikos ataskaitoje[25] nurodytus elementus. Be to, jų poveikis yra būtinas ir proporcingas siekiant padidinti tarifų nustatymo palyginamumą, pagerinti sistemos naudotojų supratimą apie jų mokamus tarifus, sudaryti jiems sąlygas pritaikyti savo elgesį, kad jis būtų palankus sistemai, ir galiausiai sumažinti sistemos sąnaudas.

Siūlomos priemonės, susijusios su nelaidiniais, išmaniais ir skaitmeniniais sprendimais, yra proporcingos, nes jomis nenustatomas vienodas technologinis modelis ar centralizuota ES pažangiųjų elektros tinklų ir duomenų mainų sistema. Jomis neviršijama tai, kas būtina siekiant valdyti ekonomiškai efektyvesnį tinklo eksploatavimą:

- pirma, reikalaujama, kad reguliavimo institucijos skatintų diegti nelaidinius, išmaniuosius ir skaitmeninius sprendimus, kai jais akivaizdžiai padidinamas tinklo pajėgumas, lankstumas ar patikimumas;
- antra, nustatoma bendra riboto skaičiaus pažangiųjų elektros tinklų rodiklių sistema, kad būtų galima prisidėti prie nuoseklesnės stebėsenos ir reguliavimo paskatų;
- trečia, nustatomi tiksliniai su tinklo duomenų mainais susiję įpareigojimai ir kartu – savanoriška Sąjungos lygmens novatoriškų skaitmeninių priemonių kūrimo sistema.

Šios priemonės papildomos nustatant bazinį pažangiųjų skaitiklių naudojimo lygį ir valstybėms narėms leidžiama šį lygį viršyti atsižvelgiant į sąnaudų ir naudos vertinimus.

[25] 2025 m. kovo 26 d. ACER ataskaita dėl tinklo tarifų praktikos, p. 75.

Ataskaitą galima rasti adresu 2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf.

Todėl pasiūlyme derinamos tik tos bendros Sąjungos taisyklės, kurios yra būtinos susiskaidymui mažinti ir vidaus rinkai remti, suteikiant valstybėms narėms, reguliavimo institucijoms ir sistemų operatoriams daug lankstumo jį įgyvendinant. Juo nustatoma, kad tolesnį derinimą galima vykdyti tik įgyvendinimo aktais ir tik tais atvejais, kai reikia nustatyti vienodus techninius ir valdymo reikalavimus.

Apmokestinimo principais neviršijama to, kas būtina tikslui, t. y. energijos mokesčių sistemas suderinti su tinklo mokesčių pakeitimais, pasiekti ir suteikti galimybę lanksčiai skatinti daug energijos naudojančių įmonių elektrifikavimą.

Kalbant apie pasiūlymo nuostatas dėl prijungimo prie tinklo priemonių tinklo perkrovos atveju, jomis nacionalinėms reguliavimo institucijoms, atsižvelgiant į jų išimtinę kompetenciją nustatyti arba patvirtinti prieigos prie tinklo sąlygas, paliekama visiška veiksmų laisvė, todėl jos yra visiškai proporcingos ir suderintos su tikslu sudaryti veiksmingos prieigos prie tinklo sąlygas.

Galiausiai, atsižvelgiant į visa apimančią būtinybę užtikrinti prieinamas elektros energijos kainas ir Europos įmonių konkurencingumą, manoma, kad bendras siūlomų priemonių rinkinys yra tinkamas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pasiūlymu iš dalies keičiamas Elektros energijos reglamentas. Atsižvelgiant į tai, kad pasiūlymu siekiama įterpti tik keletą naujų nuostatų ir iš dalies pakeisti keletą galiojančių šio dokumento nuostatų, tikslinga priimti iš dalies keičiantį aktą. 2025 m. liepos 2 d. Komisija paskelbė pranešimo projektą, kuriame pateikė Gaires dėl būsimus poreikius atitinkančių tinklo mokesčių sistemos sąnaudoms mažinti[26]. Tame pranešime Komisija siūlo parengti tinklo mokesčių tarifų nustatymo metodikų koncepciją, kuria būtų skatinama naudotis lankstumo galimybėmis ir investicijomis siekiant optimizuoti esamo tinklo naudojimą, vykdyti tinklo plėtrą mažiausiomis išlaidomis ir užtikrinti sąžiningą bei išlaidas atspindintį tinklo mokesčių paskirstymą, kartu skatinant Europos konkurencingumą, didesnio masto elektrifikavimą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Tačiau siekiant šių tikslų labai svarbu, kad atitinkami rengimo principai būtų įgyvendinti visose valstybėse narėse. Tai galima pasiekti tik teisiškai privalomomis priemonėmis, pavyzdžiui, šiame pasiūlyme numatytomis priemonėmis.

Pagal darant šį Elektros energijos reglamento dalinį pakeitimą nustatytus energijos apmokestinimo principus daugiausia dėmesio skiriama ES nuostatų, kuriomis nustatomas minimalus elektros energijos ir gamtinių dujų tarifas ir pateikiamos praktinės gairės, kaip pasinaudoti valstybėms narėms suteikiama galimybe daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose suvartojamai elektros energijai taikyti lengvatinius mokesčių tarifus, kaip nustatyta Tarybos direktyvoje 2003/96/EB, taikymui. Atsižvelgiant į šios direktyvos tikslus, valstybės narės gali laisvai nustatyti savo energijos mokesčių dydį, jei jos laikosi Direktyvos nuostatų, o taikant šio reglamento principus bus galima sumažinti egzistuojančius skirtumus tarp valstybių narių energijos mokesčių sistemose numatytų elektrifikavimo paskatų.

[26] COM(2025) 4010.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas yra Komisijos atsako į energetikos krizę, kuri prasidėjo dėl konflikto Artimuosiuose Rytuose ir Hormūzo sąsiaurio uždarymo, dalis. Nors pastaraisiais metais Sąjunga labai paspartino energetikos pertvarką, kuria siekiama pereiti prie veiksmingos, lanksčios ir tarpusavyje sujungtos sistemos, grindžiamos vietoje pagaminamos ir švarios energijos ištekliais, ji tebėra priklausoma nuo iškastinio kuro importo. Daugiau kaip pusė (57 proc.) Europoje suvartojamos energijos gaunama iš importuojamo iškastinio kuro.

Kylančios kainos – tiesioginė konflikto pasekmė; dėl to išlaidos iškastiniam kurui Sąjungoje padidėjo 500 mln. EUR per dieną. Tiesioginės grėsmės tiekimo saugumui nėra, tačiau kai kurių rūšių kuro atsargos yra ribotos. Sąjunga jau mažina elektros energijos gamybai naudojamo iškastinio kuro dalį, tačiau dujos ir nafta toliau dominuoja šildymo, pramonės ir transporto sektoriuose, be to, jos yra svarbi pramonės (pvz., cheminių medžiagų, plastikų ir trąšų) vertės grandinių žaliava. Todėl Europos namų ūkiai ir įmonės, visų pirma MVĮ ir energijai imlios pramonės įmonės bei jų darbuotojai, nėra apsaugoti nuo pasaulinių kainų šuolių. Be to, galimas didelis šios krizės poveikis BVP augimui ir infliacijai ir tikėtina, kad šis poveikis bus jaučiamas bent kelis mėnesius ir ne tik apims energetikos sektorių, bet ir turės ekonominių, užimtumo ir socialinių padarinių.

Todėl siekiant išvengti didelės žalos ES elektros energijos vartotojams, reikia imtis skubių Sąjungos lygmens veiksmų, kuriais visų pirma būtų sumažintos sąskaitos už elektros energiją ir ES priklausomybė nuo iškastinio kuro. 2026 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją „skubiai pateikti tikslinių priemonių, apimančių visus elektros kainų komponentus, dėl konkrečių veiksmų siekiant sumažinti elektros energijos kainas ir reaguoti į pernelyg didelį nepastovumą trumpuoju laikotarpiu, be kita ko, daug energijos suvartojančiuose sektoriuose, atsižvelgiant į skirtingą padėtį valstybėse narėse“[27]. Reaguodama į šį raginimą, Komisija paskelbė Komunikatą dėl iniciatyvos „AccelerateEU“[28], kuriame nurodė, kad 2026 m. gegužės mėn. bus priimtas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl dviejų svarbių sąskaitos už elektros energiją sudedamųjų dalių, t. y. tinklo mokesčių ir apmokestinimo.

Todėl, atsižvelgiant į tai, kad reikia imtis skubių veiksmų ir priimti šį pasiūlymą per itin trumpą laikotarpį, už geresnį reglamentavimą atsakingas Komisijos narys leido taikyti specialią nukrypti leidžiančią nuostatą, pagal kurią prieš priimant šį pasiūlymą nereikia atlikti poveikio vertinimo ir surengti specialių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais. Laikantis geresnio reglamentavimo principų, išdėstytų komunikate „Paprastesnis ir aiškesnis geriau užtikrinamų ES taisyklių sąvadas“[29], buvo parengtas ir prie pasiūlymo pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Šiame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente pateikiamas Komisijos pasiūlymo paaiškinimas bei pagrindimas ir nurodoma, kaip taikant jame aprašytas priemones bus padidintas tinklo eksploatavimo ekonominis efektyvumas ir paskatintas elektrifikavimas ir taip galiausiai bus sumažintos sistemos sąnaudos. Be to, Komisijos tarnybų darbiniame dokumente pateikiami turimi siūlomų priemonių aktualumo įrodymai.

---

27 en-20260319-european-council-conclusions.pdf.

28 7fac9eea-5717-4182-a368-bd68c427ff4c_lt.

29 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/qanda_26_902.

Tačiau ši iniciatyva buvo grindžiama neseniai vykusių viešų konsultacijų dėl Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinio ir Energetikos sektoriaus skaitmenizacijos ir DI naudojimo jame strateginių veiksmų gairių išvadomis. Per konsultacijas dėl Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinio 76 proc. respondentų sutiko, kad reikia imtis papildomų priemonių esamo tinklo efektyvumui didinti, o 62 proc. respondentų taip pat sutiko, kad taip pat reikia didinti skaitmeninių, novatoriškų ir tinklų tobulinimo technologijų matomumą ir kiekybiškai įvertinamą naudą.

Remiantis Europos Komisijos užsakytu tyrimu[30], nuo 2025 m. vidurio prijungimo prie tinklo eilių yra bent 16 valstybių narių. Vienose šalyse šis reiškinys dėl lėtesnės elektrifikacijos ar atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo pastebimas retai, o kitose susidaro didelė tinklo perkrova. Atlikus kitą analizę[31] nustatyta, kad kai kurios eilės buvo 30 kartų didesnės už 2024 m. užfiksuotą pikinę apkrovą, o tai rodo, kad eilėje buvo spekuliacinių ir nebrandžių prašymų. Tai, kad esama spekuliacinių ir nebrandžių prašymų, trukdančių laiku prisijungti prie tinklo, patvirtinta ir per rengiant Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinį 2025 m. birželio 25 d. – liepos 25 d. vykusias tikslines konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais. 66 proc. respondentų, atstovavusių sistemos operatoriams, reguliavimo institucijoms, valstybėms narėms, energijos rinkos suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams, sutiko, kad jų regionuose ir ES egzistuoja spekuliacinių ir nebrandžių prašymų problema, o 56 proc. sutiko, kad dėl nebrandžių prašymų užblokuojami tinklo pajėgumai. Be to, 82 proc. respondentų sutiko arba iš dalies sutiko, kad galėtų būti naudinga į prijungimo prie tinklo procedūras įtraukti priemones, kuriomis būtų prisidedama prie tinklo perkrovos mažinimo. Šiek tiek mažiau respondentų (71 proc.) pritarė arba iš dalies pritarė teiginiui dėl priemonių pridėtinės vertės, atsižvelgdami į prisijungimo prašymų indėlį įgyvendinant perėjimą prie švarios energijos ar bendrojo intereso paslaugas arba remdamiesi kitais kriterijais.

Per atviras viešas konsultacijas dėl Energetikos sektoriaus skaitmenizacijos ir DI naudojimo jame strateginių veiksmų gairių dauguma dalyvių sutiko arba visiškai sutiko, kad Sąjungos masto DI bazinių modelių kūrimo iniciatyva paspartintų skaitmeninių ir DI sprendimų diegimą energetikos sistemoje. Šios apklaustų dalyvių grupės teigimu, labai tikima, kad dėl glaudesnio bendradarbiavimo skaitmeninių priemonių ir DI sprendimų diegimas energetikos sektoriuje paspartėtų. Apie 60 proc. dalyvių pritarė DI bazinių modelių diegimui, tačiau dauguma jų (45 proc.) įspėjo: tai reikėtų daryti apdairiai. DI baziniai modeliai turėtų būti tiriami atsižvelgiant į konkrečius naudojimo atvejus, pavyzdžiui, tinkluose, taikant aiškias apsaugos ir valdymo priemones. Kaip pagrindinis veiksmas (šalia finansavimo), kuris veiksmingiausiai sustiprintų Sąjungos gebėjimą diegti inovacijas pažangių energetikos sistemų srityje, buvo įvardytas partnerystės, visų pirma tinklo operatorių, akademinės bendruomenės ir mokslinių tyrimų bendradarbiavimo, ryšių mezgimas. Kalbant apie papildomas priemones, respondentai aiškiai sutarė, kad labai svarbi – bendradarbiavimo aplinka. Atsakymas „Paramos priemonės siekiant kurti ekosistemas / centrus, apjungiančius kūrėjus ir energetikos sektoriaus subjektus kurti DI grindžiamus sprendimus, taikomąsias programas, bazinius modelius ir t. t.“ buvo pasirinktas 81 kartą. Kaip vienas iš veiksmingiausių veiksmų kuriant suderintą DI ir skaitmeninių technologijų skatinimo

[30] Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids, September 2025, https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

[31] Boston Consulting Group centre for energy impact: Mind the queue, Connection reform for the electricity grid, 2025. https://web-assets.bcg.com/f5/79/77645d12463793d174af9ae00d4a/mind-the-queue-connection-reform-for-the-electricity-grid-r2.pdf.

energetikos sektoriuje sistemą, dažnai nurodytas reglamentavimo aiškumo ir svarbos būsimuose teisės aktuose užtikrinimas.

Siekdama užtikrinti sėkmingą šio reglamento įgyvendinimą, Komisija planuoja toliau bendradarbiauti su suinteresuotaisiais subjektais.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Siūlomuose Elektros energijos reglamento pakeitimuose daugiausia dėmesio skiriama tam, kas būtina tikslui – spręsti didėjančių sistemos sąnaudų problemą, skatinant sistemos operatorius ir sistemos naudotojus veikti sistemai palankiu ir ekonomiškai efektyviu būdu, – pasiekti. Šiais pakeitimais išsami šio teisės akto peržiūra neatliekama.

Pasiūlymu padidinti tinklo mokesčių ekonominį efektyvumą gali būti padidinti administraciniai reikalavimai nacionalinėms administravimo institucijoms, tačiau, kaip paaiškinta pirmiau, jie yra proporcingi. Be to, numatomas ekonominis poveikis būtų naudingas įmonėms ir vartotojams, nes sumažėtų sąskaitos už energiją. Manoma, kad poveikis nacionalinėms administravimo institucijoms yra minimalus, palyginti su dabartine sistema, nes reformos ekonominė nauda nusvertų trumpalaikes ar ilgalaikes administravimo institucijų reorganizavimo išlaidas.

Kalbant apie pažangiųjų elektros tinklų rodiklius, pasiūlymas grindžiamas esama reguliavimo praktika. Pagal Direktyvą (ES) 2019/944 jau reikalaujama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos stebėtų ir vertintų pažangiųjų elektros tinklų plėtrą, o ACER ir Europos energetikos reguliavimo institucijų taryba (CEER) jau šioje srityje parengė analitinį darbą. Todėl šiuo pasiūlymu nesukuriama visiškai nauja ataskaitų teikimo logika, o veikiau visos Sąjungos lygmeniu struktūrizuojama ir racionalizuojama esama praktika, kad būtų galima prisidėti prie nuoseklesnės stebėsenos ir tolesnių reguliavimo veiksmų.

Kalbant apie pažangiąsias matavimo sistemas, pasiūlymas grindžiamas Direktyvoje (ES) 2019/944 nustatyta dabartine sistema: juo nustatomas minimalus šių sistemų diegimo lygis visoje Sąjungoje ir išlieka galioti reikalavimas sąnaudų ir naudos vertinimus atlikti tik tais atvejais, kai tas lygis viršijamas, – taip paaiškinamas ir patikslinamas dabartinis požiūris, nesukuriant naujo reguliavimo mechanizmo.

Kalbant apie sistemos operatorių vykdomus tinklo duomenų mainus, pasiūlymas toliau grindžiamas elektros energijos srities *acquis* jau nustatytais, bet bendresnio pobūdžio bendradarbiavimo ir dalijimosi duomenimis įpareigojimais, visų pirma perdavimo sistemos operatorių (PSO) ir skirstymo sistemos operatorių (SSO) bendradarbiavimu planuojant ir eksploatuojant tinklą. Juo užtikrinama, kad tie įpareigojimai būtų veiksmingesni ir labiau orientuoti į tikslą, nes nurodoma, kad duomenų mainai turi padėti plėtoti ir veiksmingai naudoti pažangiuosius elektros tinklus ir novatoriškus duomenimis grindžiamus sistemų eksploatavimo sprendimus ir taip sumažinti teisinį dviprasmiškumą ir susiskaidymą, o ne sukurti papildomą įpareigojimų lygmenį.

Kalbant apie sistemą, kuria remiamas kontroliuojamas pakartotinis elektros tinklo duomenų naudojimas mokslinių tyrimų ir inovacijų reikmėms, pasiūlymo pagrindą sudaro principu „iš apačios į viršų“ grindžiamos iniciatyvos, kurias jau rengia tinklo operatoriai ir jiems atstovaujančios įstaigos. Juo nenustatomas privalomas dalyvavimo reikalavimas, tačiau nustatoma aiškesnė savanoriškam bendradarbiavimui, kurio jau imamasi praktiškai, taikoma teisinė ir valdymo sistema, kad būtų galima pasiekti mastą, užtikrinti teisinį tikrumą ir visoje Sąjungoje taikyti bendras apsaugos priemones.

Siūlomais pakeitimais dėl apmokestinimo sumažinama daug energijos naudojančioms įmonėms ir nacionalinėms administracijoms tenkanti reguliavimo našta, nes panaikinamos tam tikros išankstinės mažesnių akcizų tarifų taikymo sąlygos. Mokesčių tarifų pakeitimai, kuriuos lemia šiame pasiūlyme išdėstyti pakeitimai, gali būti įgyvendinami nacionaliniu lygmeniu darant tikslinius vidaus sistemos pakeitimus pagal įprastus (fiskalinius) teisėkūros procesus ir neturi įtakos reglamentavimo naštai.

Kalbant apie siūlomas nuostatas dėl prijungimo prie tinklo priemonių perkrovos atveju, pasiūlymas visapusiškai grindžiamas Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsniu ir Veiksmingo ir savalaikio prijungimo prie tinklo gairėmis ir jame paaiškinama esama nacionalinių reguliavimo institucijų atsakomybė nustatyti nediskriminacinės ir skaidrios trečiųjų šalių prieigos prie tinklo sąlygas, todėl papildoma administracinė našta nesukuriama.

- **Pagrindinės teisės**

Neigiamo poveikio pagrindinėms teisėms nenustatyta.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Su šiuo pasiūlymu siejamas poveikis biudžetui yra susijęs su ACER ir Komisijos ištekliais, aprašytais prie pasiūlymo pridedamoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje. Iš esmės, kad ACER galėtų vykdyti naujas užduotis, nuo 2026 m. reikės dviejų papildomų visos darbo dienos ekvivalentų (etato ekvivalentų), taip pat atitinkamų finansinių išteklių. Komisijos darbo krūvis padidės penkiais etato ekvivalentais.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija stebės, kaip valstybės narės ir kiti subjektai laikosi priemonių, kurios galiausiai turėtų būti priimtos, ir prireikus imsis vykdymo užtikrinimo priemonių. Komisija taip pat palaikys ryšius su ACER ir nacionalinėmis reguliavimo institucijomis.

Be to, siekdama palengvinti galiausiai priimtų priemonių įgyvendinimą, Komisija galės dalyvauti konkrečiais klausimais organizuojamuose dvišaliuose susitikimuose ir pokalbiuose su valstybėmis narėmis.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Galiojančių perdavimo ir skirstymo tinklų tarifų principų pakeitimuose pateikiama išsamesnės informacijos apie šiuo metu taikomus ir papildomus kriterijus, kuriais užtikrinamas ekonomiškai efektyvus elektros tinklų naudojimas. Jais Komisijai taip pat suteikiami įgaliojimai gairių forma priimti deleguotuosius aktus dėl perdavimo ir skirstymo tarifų bendros struktūros ir suderintos metodikos, įskaitant išsamias sąlygas, kuriomis reguliavimo institucijos gali nustatyti atskirą tinklo mokesčių tvarką konkrečių kategorijų sistemos naudotojams, taip pat suderintas taisykles dėl procedūrinių ir esminių reikalavimų, taikomų viešoms konsultacijoms dėl atitinkamų tarifų nustatymo metodikos projektų.

Pakeitimais reikalaujama, kad reguliavimo institucijos skatintų nelaidinius, išmaniuosius ir skaitmeninius sprendimus, kuriais pirmiausia būtų remiamas ekonomiškai efektyvesnis esamos infrastruktūros naudojimas ir tik po to – įprasta tinklo plėtra.

Pakeitimais taip pat nustatoma struktūrizuota Sąjungos lygmens pažangiųjų elektros tinklų rodiklių sistema, kurią taikant būtų galima sudaryti sąlygas pažangiesiems elektros tinklams ir novatoriškiems duomenimis grindžiamiems tinklo eksploatavimo stebėsenos, optimizavimo ir koordinavimo sprendimams. ACER pavedama pateikti rekomendaciją dėl riboto rodiklių rinkinio ir reguliariai skelbti Sąjungos lygmens pažangos ataskaitas, o Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus.

Siūlomais pakeitimais taip pat nustatomas aiškesnis, labiau su veikla susijęs perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriams taikomas įpareigojimas valdyti tinklo duomenis ir jais keistis taip, kad būtų sudaromos sąlygos plėtoti, diegti ir veiksmingai naudoti pažangiuosius elektros tinklus.

Pakeitimais sukuriama savanoriško sistemos operatorių bendradarbiavimo sistema, skirta novatoriškoms skaitmeninėms tinklo eksploatavimo ir optimizavimo priemonėms kurti, testuoti, integruoti ir diegti, kuriai veikti bendrai padeda Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-E) ir ES SSO subjektas. Jais įforminami pagrindiniai tokiam bendradarbiavimui būtini valdymo, prieigos, kibernetinio saugumo, atitikties ir gyvavimo ciklo valdymo elementai. Jais taip pat suteikiama galimybė Komisijai pateikti nuomonę dėl siūlomo susitarimo ir priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi bendri duomenų modelių, formų, sąsajų, skaidrumo ir rizikos valdymo reikalavimai. Tikslas – nustatyti konkrečiam sektoriui skirtą teisinį pagrindą teisėtam, saugiam ir kontroliuojamam pakartotiniam elektros tinklo duomenų naudojimui mokslinių tyrimų ir inovacijų, susijusių su viešuoju interesu, ir, be kita ko, pažangios analitikos ir dirbtiniu intelektu grindžiamų sprendimų tikslais.

Pakeitimais nustatomas minimalus pažangiųjų matavimo sistemų diegimo visoje Sąjungoje reikalavimas, pagal kurį valstybės narės iki 2030 m. gruodžio 31 d. turi užtikrinti ne mažesnę kaip 50 proc. galutinių vartotojų aprėptį, o iki 2033 m. gruodžio 31 d. – ne mažesnę kaip 75 proc. aprėptį, ir numatoma galimybė tikslų įgyvendinimo terminą tinkamai pagrįstais atvejais šiek tiek pratęsti.

Dokumente paaiškinama, kad sąnaudų ir naudos vertinimus pagal Direktyvą (ES) 2019/944 galima ir toliau atlikti, tačiau tik tuomet, kai viršijama 75 proc. riba.

Pasiūlyme dėl elektros energijos apmokestinimo akcizu nustatyta, kad minimalus elektros energijos apmokestinimo lygis turi būti mažesnis už minimalų gamtinėms dujoms taikomą apmokestinimo lygį. Be to, laikoma, kad sąlygos taikyti iki nulio sumažintą mokesčio tarifą daug energijos naudojančių įmonių naudojamai elektros energijai yra įvykdytos, atsižvelgiant į teigiamą elektros energijos naudojimo poveikį aplinkai ir klimatui ir jo indėlį siekiant ES nulinio balanso tikslų.

Pasiūlyme dėl prijungimo prie tinklo priemonių tinklo perkrovos atveju išsamiau paaiškinama esama reguliavimo institucijų teisė ir atsakomybė priimti priemones ir nustatyti nediskriminacinės, objektyvios ir skaidrios trečiųjų šalių prieigos sąlygas pagal Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnį. Jame paaiškinama, kad reguliavimo institucijos gali atsižvelgti į poveikį, kurį prašymai prijungti prie tinklo gali turėti tinklo perkrovai, ir į ekonominius, socialinius ar aplinkosauginius aspektus, taip pat į prašymų prijungti prie tinklo brandumą ir parengtumo laipsnį tuo metu, kai jie yra prijungimo prie tinklo eilėje. Reguliavimo institucijos taip pat gali nustatyti sąlygas, pagal kurias būtų suteikiama pirmenybė tam tikriems ekonomikos sektoriams ar paslaugų gavėjų grupei, taip pat sektoriams ar naudotojų grupei priklausantiems naudotojams taikomas sąlygas, kartu užtikrindamos, kad visos tos sąlygos

būtų nediskriminacinės, atviros ir skaidrios. Kartu reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų tinkamai įgyvendinamos taikytinos priemonės, skirtos tinklo perkrovos problemai spręsti, visų pirma pirmenybė būtų teikiama nelaidiniams, išmaniesiems ir skaitmeniniams sprendimams, lankstaus prijungimo susitarimams arba ankstyvam suinteresuotųjų subjektų dalyvavimui tarpsektorinio tinklo planavimo darbe.

2026/0203 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl sąskaitų už elektros energiją atitikties būsimiems poreikiams Sąjungoje užtikrinimo, mažinant sistemos sąnaudas ir skatinant elektrifikaciją ir skaitmenizaciją, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/943

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) didelės išlaidos elektros energijai neigiamai veikia namų ūkius ir įmones visoje Sąjungoje, o tai daro neigiamą poveikį vidaus rinkos konkurencingumui ir socialinei sanglaudai. Su energijos produkto išlaidų dalimi susijusias išlaidas sąskaitoje už elektros energiją lemia pasiūla ir paklausa, o reguliavimo išlaidų dalys sąskaitoje už elektros energiją, konkrečiai tinklo ir kiti mokesčiai, gali būti labiau suderinti su Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslais. Siekiant suteikti apčiuopiamą pagalbą elektros energijos vartotojams, būtina priimti toms sąskaitų už elektros energiją dalims skirtą nuoseklų priemonių rinkinį;

(2) šiame reglamente nustatytomis su tinklo mokesčiais susijusiomis priemonėmis siekiama optimizuoti tinklo sąnaudas įvairiomis priemonėmis, be kita ko, didinant tinklo efektyvumą, gerinant išlaidų paskirstymo mechanizmus ir didinant paklausos lankstumą. Be to, geriau stebėti ir kontroliuoti elektros energijos sistemą, siekiant toliau didinti paklausos lankstumą, galima diegiant ir veiksmingai naudojant pažangiuosius tinklus, pažangiąsias matavimo sistemas ir sąveikius duomenis. Šios priemonės sudaro sąlygos veiksmingiau eksploatuoti ir planuoti tinklus ir mažiausiomis sąnaudomis aktyvuoti lankstumo išteklius. Šiomis priemonėmis sumažinus elektros energijos perdavimo ir skirstymo neefektyvumą, tuo tikslu, be kita ko, pasitelkus labiau duomenimis grindžiamą tinklo valdymą ir – lankstaus vartojimo ir gamybos tikslais – tikslesnius kainų signalus, galiausiai bus sumažinta elektros energijos sąskaitų tinklo mokesčių dalis ir taip bus prisidėta prie bendro tikslo sumažinti galutinių vartotojų išlaidas energijai;

(3) šio reglamento nuostatos dėl apmokestinimo papildo priemones, susijusias su tinklo mokesčiais, ir yra būtinos siekiant tikslo sumažinti sąskaitas už elektros energiją.

Tinklo mokesčių sumažinimas gali nevisiškai padėti sumažinti galutinių vartotojų sąskaitas už elektros energiją, jei elektros energijai ir toliau bus taikomi didesni mokesčiai nei iškastiniam kurui. Toks neatitikimas gali panaikinti mažesnių tinklo mokesčių naudą ir padaryti neigiamą poveikį platesniems Sąjungos įperkamumo ir elektrifikavimo tikslams;

(4) Sąjungos energetikos sistemos elektrifikavimo spartinimas gali padėti sumažinti išlaidas energijai ir iškastinio kuro kainų nepastovumo poveikį, nes taip sudaromos sąlygos plačiau naudoti vidaus atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako elektros energiją, visų pirma tais atvejais, kai elektrifikavimas palaikomas pasirenkant tinkamą tarifų koncepciją, veiksmingas technologijas ir lankstumą. Pažangieji skaitikliai ir pažangieji tinklai, o kartu – saugūs ir sąveikūs duomenų mainai tarp sistemos operatorių, rinkos dalyvių ir galutinių vartotojų, yra pagrindiniai tokio lankstumo veiksniai, nes jie padeda sudaryti sąlygas elektros energiją vartoti, gaminti ir kaupti veiksmingiau reaguojant į sistemos poreikius ir kainų signalus. Tačiau perėjimui prie elektrifikacijos trukdoma tuomet, kad nacionalinėse mokesčių sistemose ir toliau teikiama pirmenybė iškastiniam kurui, o ne elektros energijai ir taip atgrasoma nuo perėjimo prie pigesnių, atsinaujinančiaisiais ištekliais grindžiamų ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos sprendimų;

(5) siekiant veiksmingai sumažinti sąskaitas už elektros energiją ir remti Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus, būtina laikytis dvejopo požiūrio, apimančio tiek elektros tinklų efektyvumo didinimą, tiek apmokestinimo principų suderinimą. Šiame reglamente nustatytomis su apmokestinimu susijusiomis priemonėmis mokesčių tarifai ar lygiai nederinami, bet užtikrinama, kad elektros energijai taikoma mokesčių našta nebūtų didesnė nei taikoma dujoms. Šiomis nuostatomis pašalinant reguliavimo kliūtis, kurios kitu atveju galėtų trukdyti užtikrinti elektros energijos įperkamumą ir perėjimą prie elektrifikacijos, remiamas pagrindinis šio reglamento tikslas, kartu atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją apmokestinimo srityje;

(6) siekiant pagrindinio šių priemonių tikslo, t. y. didinti tinklo efektyvumą taikant pažangesnius tinklo mokesčius, naudojantis pažangiosiomis ir skaitmeninėmis technologijomis ir vykdant supaprastintus duomenų mainus, taip pat turėtų būti užtikrinama veiksminga elektros tinklo plėtra. Tinklo plėtra dažnai yra būtina siekiant paspartinti tinklo jungčių kūrimą ir patenkinti didėjančią sistemos naudotojų, pavyzdžiui, duomenų centrų, daug energijos suvartojančių pramonės sektorių ar transporto sektoriaus rinkos dalyvių, elektros energijos paklausą;

(7) tinklo mokesčiai arba tarifai apima prijungimo mokesčius ir naudojimo mokesčius. Prijungimo mokesčiai paprastai mokami vieną kartą, kai prisijungiama prie elektros tinklo. Naudojimo mokesčiai yra susiję su elektros tinklo naudojimu. Naudojimo mokesčiai apima mokesčius už perdavimo ir skirstymo infrastruktūros statybą, modernizavimą, techninę priežiūrą ir eksploatavimą, mokesčius už perdavimo ir skirstymo nuostolius, mokesčius už sistemos operatorių vykdomą sistemos paslaugų pirkimą ir mokesčius už elektros energijos ėmimą arba tiekimą. Atsižvelgiant į tai, kad tinklo mokesčiai yra svarbus išlaidų elektros energijai elementas ir svarbus išlaidų atžvilgiu optimalios energetikos sistemos užtikrinimo veiksnys, suderintos taisyklės gali padėti užtikrinti vienodas sąlygas ir išplėsti gerosios praktikos taikymą visose valstybėse narėse. Taip skatinamas veiksmingesnis požiūris, kuris gali padėti sumažinti išlaidas ir daryti teigiamą poveikį Sąjungos vartotojų galimybėms įpirkti elektros energiją ir Europos ekonomikos konkurencingumui. Todėl tinklo mokesčiai turėtų atspindėti išlaidas, būti skaidrūs ir nediskriminaciniai ir jais turėtų būti

teikiamos tinkamos paskatos tiek sistemos operatoriams, tiek sistemos naudotojams, kad būtų užtikrintas ekonomiškai efektyvus elektros energijos sistemos veikimas;

(8) išlaidas atspindintys tinklo mokesčiai turėtų atspindėti sistemos operatorių išlaidas, patiriamas plėtojant ir eksploatuojant ekonomiškai efektyvų tinklą, tiek, kiek tokios išlaidos atitinka efektyvaus ir struktūriškai palyginamo tinklo operatoriaus išlaidas, atsižvelgiant į jo eksploatavimo išlaidas ir kapitalo sąnaudas. Tinklo mokesčiai taip pat turėtų apimti tinkamą investicijų grąžą. Siekiant užtikrinti ekonomiškai efektyvų tinklo naudojimą ir laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, tarifais sistemos operatoriai turėtų būti skatinami kuo labiau sumažinti elektros energijos nuostolius ir optimizuoti esamų tinklų naudojimą, be kita ko, naudojantis lankstumo paslaugomis ir diegiant nelaidinius ir skaitmeninius sprendimus, pažangiuosius elektros tinklus ir pažangiąsias matavimo sistemas. Be to, tinklo mokesčių koncepcija turėtų būti parengta taip, kad sistemos naudotojai būtų deramai skatinami prisidėti prie didesnio tinklo lankstumo ir būtų išvengiama neveiksmingo ribojimo, kartu leidžiant naudoti energiją ten, kur yra pigiausių energijos šaltinių, ir tada, kai tai yra ekonomiškai efektyviausia visai sistemai. Be to, tinklo mokesčiai turėtų veikti kaip vietos signalai investuotojams ir apimti pajėgumų ir vartojimo laiko dėmenis. Pastarieji galėtų būti statinio arba dinamiško pobūdžio, kad sistemos naudotojai būtų skatinami efektyviau naudotis tinklu. Be to, bendroje tinklo mokesčių nustatymo metodikoje taip pat turėtų būti atsižvelgiama į sistemos naudotojų, kurie tiekia elektros energiją į tinklą arba ją iš jo ima, patiriamas išlaidas;

(9) siekiant užtikrinti vienodas sąlygas visiems tarpusavyje susijusių Europos elektros energijos rinkų dalyviams, tinklo mokesčiai turėtų būti taikomi taip, kad nebūtų diskriminuojami prie skirstymo lygmens prijungti gamybos pajėgumai ir prie perdavimo lygmens prijungti gamybos pajėgumai. Be to, tinklo mokesčiai neturėtų atgrasyti nuo telkimo, energetikos bendrijų kūrimo, savarankiškos energijos gamybos, pasigamintos energijos vartojimo, kaupimo ar dalyvavimo reguliavimo apkrova veikloje ir jais turėtų būti sudaromos sąlygos veiksmingai ir savalaikei trečiųjų šalių prieigai prie tinklo. Kalbant apie kaupimą, tinklo mokesčiai turėtų būti naudojami tinklui palankiai elgsenai skatinti ir jie turėtų atspindėti naudą tinklui ir neatgrasyti nuo kaupimo įrenginių diegimo. Be to, nustatant tarifų tvarką turėtų būti atsižvelgiama į saugyklų ypatumus, vengiant dvigubo apmokestinimo ir kartu atsižvelgiant į bendrą kaupimo sąnaudų poveikį tinklo sąnaudoms;

(10) bet kokia speciali tarifų tvarka, taikoma konkrečių kategorijų sistemos naudotojams, pavyzdžiui, daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams ir duomenų centrams, turėtų būti nustatoma vadovaujantis išlaidų atspindėjimo principu. Nors numatoma, kad per ateinančius kelerius metus duomenų centrų elektros energijos suvartojimas gerokai išaugs, o dėl jo padidės spaudimas elektros tinklams ir tarifams, duomenų centrų optimali vieta, energijos vartojimo laikas ir vartojimo profilis gali padėti juos veiksmingai prijungti ir integruoti į elektros energijos sistemą ir turėtų būti skatinami tinklo tarifais, visų pirma tais atvejais, kai duomenų centrai gali teikti paslaugas energetikos sistemai, pavyzdžiui, tinklui teikdami lankstumo, papildomo energijos kaupimo ir švarios energijos gamybos paslaugas;

(11) reguliavimo institucijos atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant, kad tarifų koncepcija būtų parengta tinkamiausiu būdu, padedančiu užtikrinti tinklo ekonominį efektyvumą ir būtinai tinklo eksploatacijai ir plėtrai pakankamas investicijas. Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti vienodas sąlygas ir veiksmingą Europos elektros tinklų naudojimą, reguliavimo institucijos turėtų taikyti nuoseklius ir objektyvius lyginamosios analizės kriterijus. Todėl reguliavimo institucijos turėtų nustatyti veiklos

rezultatų rodiklius, be kita ko, pažangiųjų elektros tinklų rodiklius, kad būtų galima įvertinti, kiek ekonomiškai efektyviai sistemos operatoriai eksploatuoja ir plėtoja tinklą. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) kompetenciją ir patirtį, ji turėtų padėti reguliavimo institucijoms atlikti šią užduotį, be kita ko, atlikdama perdavimo sistemos operatorių efektyvumo palyginimą. Kadangi skirstymo sistemų padėtis visoje Sąjungoje, kurioje licencijas turi daugiau kaip 2 600 skirstymo sistemos operatorių, labai skiriasi, reguliavimo institucijos gali geriausiai atlikti nacionalinio lygmens skirstymo sistemų operatorių efektyvumo palyginimą;

(12) atsižvelgdamos į spaudimą sąskaitoms už elektros energiją, didelių investicijų į tinklą poreikį ir būtinybę užtikrinti elektros energijos įperkamumą ir Europos pramonės konkurencingumą, valstybės narės turėtų turėti galimybę elektros tinklui skirti finansavimą iš savo bendro biudžeto, be kita ko, skirdamos konkrečias sanglaudos fondų ar kitų turimų Sąjungos lėšų dalis paramai investicijoms į tinklo plėtrą. Vykdyti tokias viešųjų lėšų injekcijas, skirtas bendroms tinklo sąnaudoms padengti, turėtų būti leidžiama tik tada, kai jos yra nediskriminacinės, atitinka galiojančius teisinius reikalavimus ir išlaidų atspindėjimo principą ir nedaro neigiamo poveikio vidaus rinkai. Be to, svarbu užtikrinti, kad tokia viešoji parama būtų tikslinė ir laikina ir duotų bendros naudos: padėtų spartinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, pavyzdžiui, vykdant pramoninių vartotojų elektrifikaciją, ir integruoti rinką, pvz., investuojant į jungiamąsias linijas, esminius tinklo atnaujinimus arba jūrinio tinklo prijungimo infrastruktūrą, ir atitiktų tam tikrus konkrečius tinklo poreikius, pavyzdžiui, investicijų, kuriomis būtų sutrumpinamas prijungimo prie tinklo laukimo laikas. Tačiau dėl viešųjų lėšų naudojimo neturėtų būti vilkinamos investicijos į būtiną infrastruktūrą ar pakeičiama optimali elektros energijos gamybos įrenginių vieta;

(13) kad sistemos naudotojai galėtų veikti sistemai palankiu būdu, labai svarbi galimybė lyginti tarifus. Taip ne tik jiems padedama geriau suprasti taikomus tarifus, bet ir žinoti, kaip, norint mokėti mažesnius tarifus, atitinkamai koreguoti savo elgesį sistemos atžvilgiu. Siekiant padidinti tarifų nustatymo palyginamumą, reikalingas didesnis skaidrumas. Didesnis skaidrumas taip pat padės reguliavimo institucijoms, nustatant ar tvirtinant tarifų nustatymo metodikas, taikyti geriausią praktiką ir atlikti atitinkamus ekonominio efektyvumo vertinimus. Tai ypač svarbu kalbant apie įvairius elementus, į kuriuos reikia atsižvelgti tarifų nustatymo metodikose, taip pat ieškant sudėtingų kompromisų, kuriais grindžiamas vertinimas, kuriuo vadovaujantis nustatomos arba tvirtinamos tarifų nustatymo metodikos. Prieš nustatydamos arba tvirtindamos tarifų nustatymo metodikas, reguliavimo institucijos turėtų viešai konsultuotis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Reguliavimo institucijos turėtų atsižvelgti į trumpalaikį tarifų nustatymo metodikų pakeitimų poveikį pajamų pasiskirstymui ir apsvarstyti, ar reikėtų laikytis laipsniško požiūrio, kad sistemos naudotojai turėtų laiko pritaikyti savo elgseną ir vartojimo modelius;

(14) nuo 2019 m. ACER paskelbė keletą ataskaitų dėl tarifų nustatymo metodikų geriausios praktikos pavyzdžių. Tose ataskaitose pateikiama įžvalgų apie tinklo tarifų nustatymo problemas ir pastarojo meto pokyčius ir konkreti nacionalinės tarifų nustatymo praktikos analizė. Be to, ataskaitos padėjo padidinti skaidrumą ir sudarė sąlygas dalytis su tarifų nustatymu susijusia geriausia praktika ir ją palyginti. Atsižvelgdama į šiuos teigiamus rezultatus, ACER turėtų ir toliau teikti tokias ataskaitas. Tos ataskaitos turėtų būti atskiriamos nuo ACER ataskaitų, kuriose lyginamas perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumas, nes skiriasi šių ataskaitų dalykas;

(15) siekiant nustatyti išsamią informaciją, būtiną Reglamento (ES) 2019/943 veiksmingumui užtikrinti, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatant gaires dėl bendros tarifų struktūros ir suderintos metodikos, išsamias sąlygas, kuriomis reguliavimo institucijos konkrečių kategorijų sistemos naudotojams gali nustatyti atskirą tinklo mokesčių tvarką, ir suderintas taisykles dėl viešoms konsultacijoms, kurios turi būti vykdomos dėl atitinkamų tarifų nustatymo metodikų projektų, taikomų procedūrinių ir esminių reikalavimų. Atsižvelgiant į ilgalaikę reguliavimo institucijų patirtį ir kompetenciją tvirtinant tarifų nustatymo metodikas ir prižiūrint bei kontroliuojant susijusią veiklą, prieš Komisijai priimant deleguotuosius aktus dėl bendros tarifų struktūros ir suderintos metodikos ACER jai turėtų pateikti rekomendaciją. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros[1] nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(16) nelaidinių, išmaniųjų ir skaitmeninių sprendimų diegimas turėtų būti skatinamas visada, kai jais galima veiksmingai padidinti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklų panaudojamus pajėgumus, lankstumą ir patikimumą. Papildydami Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/944[2] ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/869[3] nustatytą pažangiųjų elektros tinklų sistemą, perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai turėtų užtikrinti, kad planuojant tinklą ir eksploatuojant sistemą pirmenybė būtų teikiama nelaidiniams, išmaniesiems ir skaitmeniniams sprendimams, taip pat neiškastinių išteklių lankstumo sprendimams, tokiems kaip reguliavimas apkrova, kaupimas ir kt. Šių sprendimų efektyvumo didinimo poveikis turėtų būti įrodytas remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, pavyzdžiui, jų poveikiu panaudojamiems tinklo pajėgumams, perkrovai, atsparumui, tiekimo kokybei arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimui ir lankstumui, taip pat išlaidų efektyvumui siekiant šių tikslų, palyginti su fizine tinklo plėtra. Reguliavimo institucijos turėtų turėti galimybę tuo tikslu remtis tinklo plėtros planais, įskaitant susijusius sąnaudų ir naudos vertinimus, ir atitinkamais veiklos rezultatų rodikliais;

(17) efektyvus elektros energijos infrastruktūros naudojimas vis labiau priklauso nuo perdavimo ir skirstymo sistemų subjektų gebėjimo veiksmingai plėtoti tinklą, kad jis atitiktų būsimus elektros energijos sistemos poreikius ir, be kita ko, apimtų paspartintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros zonas ir pramonines zonas, ir integruoti lankstumu, skaitmenizacija ir duomenimis grindžiamus sprendimus. Atsižvelgiant į tai, nuoseklų pagrindų, kuriuo remiantis būtų vertinami sistemos operatorių veiklos rezultatai diegiant pažangiojo elektros tinklo funkcijas ir

---

1 OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

2 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES, (OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

3 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

veiksmingai naudojantis esama infrastruktūra, turėtų sudaryti bendri rodikliai. Remdamasi savo ir nacionalinių reguliavimo institucijų atliktu analitiniu darbu, ACER turėtų rekomenduoti ribotą bendrų rodiklių rinkinį, kuris padėtų sukurti nuoseklesnę stebėsenos sistemą, remtų reguliavimo metodų konvergenciją ir sudarytų palankesnes sąlygas nustatyti geriausią reguliavimo metodų taikymo praktiką ir vertinti pažangą plėtojant pažangiuosius elektros tinklus, apibrėžtus Reglamento (ES) 2022/869 2 straipsnio 9 punkte;

(18) siekiant padidinti elektros tinklų efektyvumą ir pritaikomumą ir sudaryti nuoseklų analitinį pagrindą kurti reguliavimo metodams, kurie geriau atspindėtų sistemos veiksmingumą, naudą platesnei energetikos sistemai ir novatoriškų sprendimų įsisavinimą, remiantis tais rodikliais turėtų būti reguliariai teikiamos Sąjungos lygmens ataskaitos. ACER turėtų būti teikiami duomenys apie pažangiųjų elektros tinklų technologijų diegimą, taip pat apie palankią reguliavimo praktiką ir nacionalinius pažangiųjų tinklų rodiklius, kad ACER galėtų įvertinti esamą praktiką ir nustatyti geriausius nacionalinių reguliavimo institucijų pateiktų atvejų pavyzdžius. Šiuo metu pažangiųjų elektros tinklų rodikliai nėra darniai įgyvendinami visoje Sąjungoje ir skirtingi požiūriai lemia skirtingą reguliavimo aplinką, o tai trukdo nuosekliai vertinti pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų įsisavinimą ir veiksmingumą perdavimo ir skirstymo tinkluose. Siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti pažangiųjų elektros tinklų rodiklius, pagal kuriuos būtų vertinamas pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų įsisavinimas ir veiksmingumas perdavimo ir skirstymo tinkluose. Komisija turėtų atsižvelgti į ACER rekomendaciją;

(19) siekiant sumažinti sistemos sąnaudas ir pagerinti energijos vidaus rinkos veikimą ir taip prisidėti prie elektros energijos kainų mažinimo, būtina geriau išnaudoti esamą tinklo infrastruktūrą užtikrinant sklandžius duomenų mainus ir naudojant skaitmenines priemones. Tam reikia, kad sistemos operatoriai veiksmingiau ir laiku keistųsi atitinkamais elektros tinklo duomenimis, nes geriau koordinuojant veiksmus perdavimo ir skirstymo lygmenyse bus galima užtikrinti geresnį tinklo stebimumą. Priklausomai nuo naudojimo atvejo, elektros tinklo duomenys gali apimti duomenis apie tinklo topologiją, tinklo parametrus ir įrenginio charakteristikas, prijungimo ir pajėgumų duomenis, priežiūrinės kontrolės ir duomenų rinkimo sistemų tikrojo laiko matavimų ir kitų su eksploatavimu susijusių matavimų duomenis, būsenos vertinimą ir galios srautų duomenis, įtampos, apkrovos srauto ir perkrovos duomenis, atjungimo ir techninės priežiūros duomenis, skirstymo, perskirstymo ir ribojimo duomenis, duomenis apie lankstumo poreikius, eksploatavimo prognozes ir duomenis apie perdavimo ir skirstymo sistemos eksploatavimui aktualias ribas ir apribojimus;

(20) sistemos operatoriai turėtų didinti tinklo infrastruktūros našumą diegdami novatoriškas technologijas, grindžiamas sąveikių tinklo duomenų mainų susitarimais. Taip yra todėl, kad duomenimis grindžiamos tinklo eksploatavimo priemonės padės sumažinti sistemos apribojimus ir taip apriboti tinklo stiprinimo mastą ir sumažinti sistemos apkrovą. Jeigu elektros tinklo duomenys apima asmens duomenis, bet koks tokių duomenų tvarkymas turėtų atitikti galiojančias duomenų apsaugos taisykles, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679[4]. Šio reglamento

[4] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

tikslais sistemos operatoriai iš esmės turėtų keistis tik suvestiniais arba nuasmenintais duomenimis. Asmens duomenimis turėtų būti dalijamasi tik tada, kai nuasmenintų duomenų siekiamam tikslui įgyvendinti nepakanka. Jeigu tokiems elektros tinklo duomenims taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/2854[5] II skyrius, taikomos tame skyriuje nustatytos teisės ir pareigos. Šiuo reglamentu neturėtų būti sukurta lygiagreti ar prieštaringa prieigos prie tų duomenų ir dalijimosi jais tvarka;

(21) veiksmingas ir saugus elektros tinklų eksploatavimas vis labiau priklauso nuo pažangių skaitmeninių ir duomenimis grindžiamų sprendimų kūrimo ir diegimo. Kad būtų galima kurti, testuoti ir plėtoti novatoriškus tinklo eksploatavimo ir optimizavimo sprendimus, labai svarbu atitinkamus elektros tinklo duomenis turėti ir prie jų prieiti. Visų pirma galimybes elektros tinklo duomenis naudoti analitiniais, mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais riboja teisinis netikrumas, didelės sandorių išlaidos ir bendro susitarimo dėl saugios prieigos prie duomenų, jų tvarkymo ir valdymo nebuvimas. Todėl tikslinga nustatyti sistemą, pagal kurią perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai galėtų savanoriškai ir pagal koordinuotą Sąjungos lygmens susitarimą bendradarbiaudami su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais telkti duomenis, ekspertines žinias ir kompiuterijos išteklius, kuriais naudojantis būtų galima kurti, testuoti, integruoti ir diegti novatoriškas skaitmeninės elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo priemones;

(22) perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių bendradarbiavimo sistema turėtų padėti užtikrinti platesnį sprendimų, kurie būtų naudingi visos Sąjungos sistemos operatoriams, prieinamumą. Ji taip pat turėtų garantuoti tinkamas duomenų apsaugos, konfidencialumo, saugos, kibernetinio saugumo ir sistemų saugumo užtikrinimo priemones. Komisija yra pasirengusi teikti įmonėms neoficialias gaires dėl bendradarbiavimo projektų, kuriais prisidedama prie Sąjungos prioritetų įgyvendinimo, suderinamumo su antimonopolinėmis taisyklėmis, visų pirma projektų, susijusių su inovacijomis, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu ir DI plėtra;

(23) siekiant remti nuoseklų koordinuoto mechanizmo dideliu mastu rengimą, Sąjungos lygmeniu turėtų būti nustatyti bendri duomenų modelių, duomenų formatų, duomenų ontologijos, prieigos procedūrų, valdymo, skaidrumo ir saugių tinklo duomenų mainų reikalavimai. Jie turėtų būti grindžiami galiojančiais standartais, pavyzdžiui, bendrų tinklo modelių mainų standartu (CGMES). Siekiant užtikrinti vienodas suderinto mechanizmo įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti tuos reikalavimus ir teisėto, saugaus ir kontroliuojamo pakartotinio duomenų naudojimo mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, kuriais remiamas elektros energijos sistemos eksploatavimas ir optimizavimas, taisykles;

(24) galimybė efektyviai naudotis elektros tinklu priklauso nuo to, ar turimi tikslūs ir detalūs suvartojimo duomenys ir ar galutiniai vartotojai gali su tokiais duomenimis susipažinti ir imtis atitinkamų veiksmų. Pažangiosios matavimo sistemos yra vienas iš pagrindinių veiksnių, sudarančių sąlygas reguliavimui apkrova ir dinamiškos elektros energijos kainos sutartims, o šie gali padėti gerinti naudojimąsi esama elektros tinklų infrastruktūra, be kita ko, leisdami mažinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos ribojimą ir sudarydami palankesnes sąlygas elektrifikacijai. Suteikdamos

[5] 2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/2854 dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/2394 ir Direktyva (ES) 2020/1828, (OL L, 2023/2854, 2023 12 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

vartotojams galimybę koreguoti savo vartojimą atsižvelgiant į mažesnių kainų laikotarpius ir gauti su efektyvesniu elektros energijos sistemos naudojimu susijusios naudos, pažangiosios matavimo sistemos gali padėti sumažinti sąskaitas už energiją ir padidinti jų nuspėjamumą. Kad visoje Sąjungoje būtų įdiegta pakankamai pažangiųjų skaitiklių ir būtų remiamas efektyvesnis tinklo naudojimas, be kita ko, tarpvalstybiniu mastu energijos vidaus rinkoje, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad prieigą prie pažangiųjų skaitiklių turėtų ne mažiau kaip 50 proc. galutinių vartotojų ir taip būtų sukurta kritinė vartotojų dalyvavimo ir lankstumo paslaugų masė, o iki 2033 m. gruodžio 31 d. šį lygį laipsniškai didinti iki ne mažiau kaip 75 proc. Siekiant užtikrinti įgyvendinamus diegimo terminus ir kartu išlaikyti bendrą ES užmojį, valstybėms narėms, kurių diegimo lygis šio reglamento įsigaliojimo dieną yra mažesnis nei 30 proc., turėtų būti suteikta daugiau laiko šiems tikslams pasiekti. Taip proporcingai sprendžiamas šiuo metu nevienodo diegimo visoje Sąjungoje klausimas: bendra skverbtis sudaro apie 60 proc., o kelios valstybės narės nuo šio rodiklio atsilieka arba didelio masto diegimo dar nepradėjo. Sąnaudų ir naudos vertinimai pagal Direktyvą (ES) 2019/944 turėtų būti taikomi tik diegimui, viršijančiam 75 proc. lygį, – taip užtikrinamas proporcingumas ir kartu įgyvendinami Sąjungos skaitmenizacijos ir lankstumo tikslai. Siekiant remti veiksmingą šių pareigų, nustatytų šio reglamento 18b straipsnyje, įgyvendinimą, valstybės narės raginamos tinkamai pasinaudoti pagal atitinkamas Sąjungos programas ir priemones teikiamu finansavimu ir finansavimo galimybėmis, laikydamosi tas programas ir priemones reglamentuojančių taisyklių;

(25) atsižvelgiant į itin svarbų įdiegtų ir eksploatuojamų pažangiųjų matavimo sistemų vaidmenį vis labiau skaitmenizuotoje elektros energijos sistemoje, per visą jų gyvavimo ciklą turėtų būti užtikrinamas aukštas kibernetinio saugumo ir operacinio bei tiekimo grandinės atsparumo lygis, atsižvelgiant į atitinkamus Europos kibernetinio saugumo teisės aktus, be kita ko, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/2847[6], visų pirma tais atvejais, kai pažangiojo matavimo elementai priskiriami ypatingos svarbos produktams, ir sertifikavimo schemas, nustatytas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/881[7], taip pat į poreikį išvengti tiekimo grandinės saugumo rizikos ir priklausomybės, kurios galėtų turėti neigiamą poveikį esminių matavimo funkcijų tęstinumui ir saugumui bei duomenų apsaugai. Kadangi pažangiosios matavimo sistemos yra platesnės elektros tinklo technologijų ekosistemos dalis, taip pat reikia atsižvelgti į atitinkamus tvarumo, atsparumo ir tiekimo saugumo aspektus, nurodytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1735[8], be kita ko, kai tinkama, vykdant viešuosius pirkimus;

(26) elektrifikacija yra neatsiejamai susijusi su išlaidomis elektros energijai, kurioms poveikį daro ne tik tinklo mokesčiai, bet ir mokesčiai, kurie įtraukiami į sąskaitas už elektros energiją. Siekdamos skatinti elektros energijos įperkamumą, jos kaip

---

6 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/2847 dėl horizontaliųjų kibernetinio saugumo reikalavimų, keliamų produktams su skaitmeniniais elementais, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013 bei (ES) 2019/1020 ir Direktyva (ES) 2020/1828, (Kibernetinio atsparumo aktas) (OL L, 2024/2847, 2024 11 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

7 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/881 dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 526/2013, (Kibernetinio saugumo aktas) (OL L 151, 2019 6 7, p. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

8 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724, (OL L, 2024/1735, 2024 6 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

energijos šaltinio naudojimą ir perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad elektros energija būtų apmokestinama palankiau nei gamtinės dujos, ir taip siųsti kainodaros signalą Sąjungos elektrifikacijai remti. Šis principas atitinka Sąjungos klimato srities tikslus ir valstybės narės gali jį įgyvendinti pagal dabartinę suderintą Sąjungos sistemą, nustatytą Tarybos direktyva 2003/96/EB[9]. Tačiau valstybės narės tinkamai ir remiantis konkrečiomis nacionalinėmis aplinkybėmis pagrįstais atvejais Komisija, be kita ko, atsižvelgdama į valstybės narės fiskalinę padėtį, turėtų turėti galimybę įgyvendinimo aktu leisti valstybei narei pirmos pastraipos taikymą atidėti iki to laiko, kai bus užtikrinta pusiausvyra tarp konkrečių atitinkamų nacionalinių aplinkybių ir poreikio pasiekti Sąjungos elektrifikacijos tikslus;

(27) šis kainos signalas ypač aktualus daug energijos naudojančioms įmonėms, kurių išlaidų, palyginti su išlaidomis, patiriamomis naudojant gamtines dujas, skirtumas gali trukdyti pereiti prie švaresnių energijos šaltinių. Direktyvos 2003/96/ES 17 straipsniu valstybėms narėms leidžiama taikyti sumažintus mokesčius, be kita ko, nulinį tarifą, daug energijos naudojančių įmonių naudojamai elektros energijai, jeigu laikomasi tam tikrų su aplinka, vandeniu ir energijos vartojimo efektyvumu susijusių sąlygų. Kadangi elektrifikacija yra vienas iš pagrindinių Sąjungos strategijos, kuria siekiama nulinio grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, ramsčių, kaip neseniai dar kartą patvirtinta Švarios pramonės kurso komunikate, spartesnė ekonomikos elektrifikacija ne tik padės pasiekti klimato tikslų, bet ir gali padėti sumažinti išlaidas energijai ir skatinti Sąjungos gamybos sektoriaus konkurencingumą. Todėl turėtų būti laikoma, kad daug energijos naudojančių įmonių naudojama elektros energija atitinka Direktyvos 2003/96/EB 17 straipsnio 4 dalyje nustatytus aplinkos apsaugos tikslus ir didesnio energijos vartojimo efektyvumo sąlygas;

(28) jeigu turimų tinklo pajėgumų neužtenka, reguliavimo institucijoms turėtų būti leidžiama patvirtinti priemones, skirtas atgrasyti nuo spekuliacinių prašymų prisijungti prie tinklo ir valdyti prijungimo eiles, ir taip užtikrinti, kad prieiga prie tinklo būtų suteikiama objektyviai, skaidriai ir nediskriminuojant, laikantis Reglamento (ES) 2019/943 3 straipsnio ir Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio. Be to, valstybės narės ir reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti, kad sprendžiant nepakankamų tinklo pajėgumų problemą būtų taikomos kitos turimos priemonės, tokios kaip lankstaus prijungimo susitarimas arba tarpsektorinis tinklo planavimas. Valstybės narės taip pat gali ištirti kitas galimybes apsvarstyti prijungimo prie tinklo prašymų brandumą ir parengtumo laipsnį vadovaudamosi eiliškumo pagal parengtumą principu arba iš anksto planuodamos tinklus, kaip paaiškinta Veiksmingo ir savalaikio prijungimo prie tinklo gairėse[10]. Šiuo tikslu valstybėms narėms turėtų būti leidžiama sudaryti sąlygas nustatyti konkrečias zonas, kuriose tinklo pajėgumai jau padidinti arba juos planuojama padidinti, kad tinklo naudotojai, pavyzdžiui, pramonės vartotojai ir duomenų centrai, galėtų greičiau prisijungti prie tinklų. Tvirtindamos prieigos prie tinklo priemones ir sąlygas, visų pirma skirtas tam tikrų kategorijų sistemos naudotojams, pavyzdžiui, duomenų centrams arba daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams, ir atsižvelgdamos į jų poveikį tinklui, reguliavimo institucijos taip pat turėtų turėti galimybę teikti pirmenybę tam tikriems tos pačios kategorijos

---

9 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, (OL L 283, 2003 10 31, p. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).

10 2025 m. gruodžio 10 d. Komisijos pranešimas „Veiksmingo ir savalaikio prijungimo prie tinklo gairės“ (C(2025) 8473 *final*).

naudotojams, taikantiems lanksčius vartojimo modelius ir taip prisidedantiems prie papildomos švarios energijos kaupimo ir gamybos vietoje ir tvaraus išteklių naudojimo;

(29) todėl Reglamentas (ES) 2019/943 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;

(30) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. užtikrinti sistemos eksploatavimo ekonominį efektyvumą ir skatinti tinklo elektrifikaciją, valstybės narės negali deramai pasiekti, o to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(31) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis [data] pateikė nuomonę;

(32) šio reglamento nuostatomis nedaromas poveikis valstybių narių teisei, vadovaujantis galiojančiomis procedūromis ir sąlygomis, nustatytomis valstybės pagalbos taisyklėse, pranešti apie valstybės pagalbos priemones. Pavyzdžiui, valstybės narės gali nustatyti priemones, kuriomis būtų remiami pramonės elektrifikavimo projektai, kai laikantis Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairių[11] ir Valstybės pagalbos priemonių švarios pramonės kursui remti sistemos[12] patvirtinamas veiksmingas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo poveikis. Tokiomis valstybės pagalbos priemonėmis taip pat gali būti remiamos papildomos išlaidos, susijusios su prijungimu prie elektros tinklo arba jau esamos elektros tinklo jungties išplėtimu, įskaitant pradines išlaidas, pvz., paskutinės atkarpos tinklo jungties išlaidas, ir metines išlaidas, t. y. įprastą tinklo tarifą, kartu išsaugant sistemos naudotojams teikiamas paskatas pasirinkti vietą ir koreguoti savo suvartojimą, siekiant sumažinti bendras perdavimo ir skirstymo sistemų sąnaudas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

[11] Komisijos komunikatas „2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“, C/2022/481.

[12] Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos priemonių švarios pramonės kursui remti sistema (Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema)“, C/2025/7600.

1 straipsnis

Reglamentas (ES) 2019/943 iš dalies keičiamas taip:

1) 18 straipsnis pakeičiamas taip:

„18 straipsnis

Tinklo mokesčiai

1. Tinklo mokesčiai turi atspindėti išlaidas ir būti skaidrūs ir nediskriminaciniai, jais sistemų operatoriai turi būti skatinami perdavimo ir skirstymo tinklus plėtoti ir eksploatuoti ekonomiškai efektyviai, o sistemos naudotojai – koreguoti savo elektros energijos sistemos naudojimą taip, kad prisidėtų prie jos ekonomiškai efektyvaus veikimo.

2. Tarifų nustatymo metodikos turi apimti sistemos naudotojams taikomų tinklo mokesčių koncepciją ir atlygio, kurį perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai gauna iš tų tinklo mokesčių, nustatymą. Jos turi:

   (a) atspindėti perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių išlaidas, jei jos atitinka efektyvaus ir struktūriškai palyginamo sistemos operatoriaus išlaidas, atsižvelgiant tiek į kapitalo sąnaudas, tiek į eksploatavimo išlaidas, įskaitant išlaidas, susijusias su išankstinės perspektyvos investicijomis, bet ne išlaidas, patiriamas siekiant nesusijusių politikos tikslų. Reguliavimo institucijos nustato bendrus veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su efektyviu tinklo eksploatavimu ir plėtra, įskaitant 18a straipsnyje nurodytus pažangiųjų elektros tinklų rodiklius;

   (b) atspindėti mokėjimus ir įplaukas, susijusius su perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo mechanizmu, įskaitant atliktus ir gautus faktinius mokėjimus ir mokėjimus, numatomus būsimais laikotarpiais, apskaičiuotus remiantis ankstesniais laikotarpiais;

   (c) teikti tinkamas paskatas perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriams ekonomiškai efektyviai eksploatuoti ir plėtoti tinklą trumpuoju ir ilguoju laikotarpiais ir optimizuoti esamus visų lygių įtampos tinklus, *inter alia*, naudojantis lankstumo paslaugomis, diegiant nelaidinius ir skaitmeninius sprendimus, pažangiuosius elektros tinklus ir pažangiąsias matavimo sistemas, įskaitant paskatas pasiekti 16 straipsnio 8 dalyje nustatytus minimalius turimo pralaidumo, skirto tarpzoninei prekybai, lygius;

   (d) atspindėti sistemos naudotojų, kurie ima elektros energiją iš perdavimo ar skirstymo tinklų ir ją į juos tiekia, patiriamas išlaidas;

   (e) tinkamai skatinti sistemos naudotojus imti elektros energiją iš perdavimo ar skirstymo tinklų ir ją į juos tiekti taip, kad būtų prisidedama prie efektyvaus šių tinklų veikimo;

   (f) teikti vietos signalus investuotojams;

   (g) teikti tinkamas paskatas sistemos naudotojams mažinti suvartojimą pikinės apkrovos metu, be kita ko, į tarifų struktūrą įtraukiant pajėgumo elementą;

   (h) apimti vartojimo laiko dėmenis, atspindinčius tinklo naudojimą;

   (i) neskirstyti sistemos naudotojų į skirstymo lygmeniu prijungtus naudotojus ir perdavimo lygmeniu prijungtus naudotojus;

(j) neatgrasyti nuo veiksmingos ir savalaikės trečiųjų šalių prieigos, telkimo, energetikos bendrijų kūrimo, savarankiškos energijos gamybos, pasigamintos energijos vartojimo, kaupimo ar dalyvavimo reguliavime apkrova;

(k) sudaryti sąlygas integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją plėtojant ir palengvinant neiškastinių išteklių lankstumo sprendimus, tokius kaip kaupimas ir reguliavimas apkrova, taip pat inovacijas, nelaidinius sprendimus, pažangiuosius elektros tinklus ir skaitmenizaciją;

(l) sudaryti sąlygas naudotis lanksčiomis jungtimis, kartu užtikrinant, kad dėl to nebūtų vilkinamas reikiamas tinklo stiprinimas;

(m) atskiriems tarpzoninės prekybos elektros energija sandoriams netaikyti specialių tinklo mokesčių;

(n) užtikrinti, kad kaupimo įrenginiams taikomi tinklo mokesčiai atspindėtų visą tinklui teikiamą naudą ir neviršytų sąnaudų, kurios dėl šių įrenginių patiriamos perdavimo ar skirstymo tinkluose.

3. Konkrečių kategorijų sistemos naudotojams, pavyzdžiui, daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams arba duomenų centrams ir energetikos bendrijoms, gali būti taikoma speciali tarifų tvarka, jei reguliavimo institucijos gali įrodyti, kad dėl atitinkamų naudotojų vartojimo profilio daromas proporcingai mažesnis arba didesnis poveikis bendroms perdavimo ar skirstymo tinklo sąnaudoms ir kad vadovaujamasi išlaidų atspindėjimo principu.

4. Valstybės narės gali tinklo sąnaudas iš dalies padengti valstybės lėšomis, kad sumažintų bendrą sistemos naudotojams taikomų tinklo mokesčių sumą, jei laikomasi šių reikalavimų:

(a) valstybės lėšos perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriams skiriamos nediskriminuojant ir atrankiniu būdu tiesiogiai ar netiesiogiai nesudarant palankesnių sąlygų tam tikrų kategorijų sistemos naudotojams;

(b) valstybės lėšų skyrimas nedaro neigiamo poveikio sistemos operatoriams teikiamoms paskatoms efektyviai eksploatuoti ir plėtoti tinklą ir sistemos naudotojams teikiamoms paskatoms koreguoti savo vartojimą siekiant sumažinti bendras perdavimo ir skirstymo sistemų sąnaudas;

(c) valstybės lėšos yra laikinos ir jomis padengiamos tik papildomos išlaidos, patiriamos imantis priemonių, kuriomis siekiama paspartinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, gamybos procesų elektrifikaciją ir rinkos integraciją;

(d) valstybės lėšų skyrimas nedaro neigiamo poveikio konkurencijai ar veiksmingam elektros energijos vidaus rinkos veikimui.

Šia dalimi nedaromas poveikis valstybių narių teisei pagal galiojančias valstybės pagalbos taisykles pranešti apie priemones, kuriomis siekiama mažinti konkrečių kategorijų naudotojų išlaidas energijai, be kita ko, tinklo mokesčius, kartu išlaikant sistemos naudotojams teikiamas paskatas pasirinkti vietą ir koreguoti savo vartojimą siekiant sumažinti bendras perdavimo ir skirstymo sistemų sąnaudas.

5. Nuo *[pirma įsigaliojimo mėnesio diena + 13 mėnesių]* reguliavimo institucijos užtikrina metodikų, parametrų ir verčių, naudojamų nustatant arba tvirtinant išlaidas, kurias turi susigrąžinti perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai, skaidrumą. Nuo

tos dienos reguliavimo institucijos skelbia arba reikalauja, kad atitinkami perdavimo sistemos operatoriai arba skirstymo sistemos operatoriai skelbtų bent šią informaciją:

(a) perdavimo infrastruktūros sąnaudas, pvz., kapitalo sąnaudas, įskaitant kapitalo pelningumą ir nusidėvėjimą, ir veiklos išlaidas;

(b) paskirstymo infrastruktūros sąnaudas, pvz., kapitalo sąnaudas, įskaitant kapitalo pelningumą ir nusidėvėjimą, ir veiklos išlaidas;

(c) perdavimo nuostolių išlaidas;

(d) paskirstymo nuostolių išlaidas;

(e) matavimo paslaugų išlaidas;

(f) reaktyviosios galios ėmimo ar tiekimo už leistinų ribų išlaidas ir

(g) sistemos operatorių vykdomo papildomų paslaugų ir perkrovos valdymo paslaugų pirkimo išlaidas, įskaitant perskirstymo išlaidas.

Be to, reguliavimo institucijos skelbia bent šią informaciją arba reikalauja, kad ją skelbtų atitinkamas perdavimo ar skirstymo sistemos operatorius:

(a) vertinimą, kuriuo grindžiamos išsamios perdavimo ir skirstymo tarifų nustatymo metodikos;

(b) išlaidų kategorijas ir tokių išlaidų sumas, susigrąžintas pagal jų taikomą kiekvienos rūšies tarifą;

(c) kai taikytina, tinklo mokesčių, padengtų valstybės lėšomis ar kitomis viešosiomis lėšomis pagal 4 dalį, sumą ir jų sudaromą visų tinklo mokesčių dalį;

(d) kiekvienai sistemos naudotojų grupei taikomų perdavimo ir skirstymo tarifų metines vertes;

(e) visus tyrimus, kuriais remtasi renkantis tarifų koncepciją;

(f) bet kokią specialią tarifų tvarką, pateiktą sistemos naudotojams, kartu su tos tvarkos pagrindimu;

(g) 2 dalies a punkte nurodytus veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su efektyviu tinklo eksploatavimu ir plėtra.

Šioje dalyje nurodyta informacija pateikiama laisvai prieinamu, atsisiunčiamu ir tik skaitymo formatu, jeigu įmanoma, viena ar daugiau visuotinai suprantamų kalbų, kartu išsaugant neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

6. Prieš nustatydamos arba patvirtindamos taikytinas tarifų nustatymo metodikas pagal Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio 1 dalies a punktą, reguliavimo institucijos surengia vieną ar daugiau viešų konsultacijų dėl atitinkamų metodikų projektų.

7. ACER padeda reguliavimo institucijoms pagal 2 dalies a punktą nustatyti veiklos rezultatų rodiklius ir, atsižvelgdama į tuos rodiklius, atlieka perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumo palyginimą. Reguliavimo institucijos ir perdavimo sistemos operatoriai pateikia ACER visus tam palyginimui reikalingus duomenis. Ne vėliau kaip *[pirma įsigaliojimo mėnesio diena + 25 mėnesiai]*, o vėliau – kas ketverius metus ACER skelbia ataskaitą, kurioje palyginamas perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumas, kartu apsaugodama neskelbtinus komercinius duomenis.

Atsižvelgdamos į nacionalinius ypatumus, reguliavimo institucijos palygina jų jurisdikcijai priklausančių skirstymo sistemos operatorių (jeigu jų yra daugiau kaip vienas) ir jų išlaidų efektyvumą. Atitinkami skirstymo sistemos operatoriai pateikia reguliavimo institucijoms visus tam palyginimui reikalingus duomenis. Ne vėliau kaip *[pirma įsigaliojimo mėnesio diena + 37 mėnesiai]*, o vėliau – kas ketverius metus reguliavimo institucijos, remdamosi skirstymo sistemos operatorių ir jų išlaidų nacionalinio efektyvumo palyginimo rezultatais, skelbia ataskaitą.

8. Ne vėliau kaip *[pirma įsigaliojimo mėnesio diena + 25 mėnesiai]* ACER, atsižvelgdama į nacionalinius ypatumus, pateikia perdavimo ir skirstymo tarifų nustatymo metodikų geriausios praktikos ataskaitą. Geriausios praktikos ataskaitoje aptariami bent šie dalykai:

   (a) gamintojams taikomų tarifų ir galutiniams vartotojams taikomų tarifų santykis;

   (b) per tarifus susigrąžintinos išlaidos;

   (c) pagal laiką diferencijuoti tinklo tarifai;

   (d) vietos signalai;

   (e) ryšys tarp perdavimo ir skirstymo tarifų;

   (f) metodai, kurie turi būti nustatyti pasikonsultavus su atitinkamais subjektais ir kurių tikslas – užtikrinti tarifų nustatymo ir struktūros skaidrumą, be kita ko, turint omenyje išankstinės perspektyvos investicijas, atitinkančias Sąjungos ir nacionalinius energetikos tikslus, ir atsižvelgiant į plėtros zonas, nustatytas pagal Direktyvą (ES) 2018/2001;

   (g) tinklo naudotojų grupės, kurioms taikomi tarifai, įskaitant, kai taikytina, tų grupių charakteristikas, vartojimo formas ir bet kokias tarifų išimtis;

   (h) nuostoliai aukštos, vidutinės ir žemos įtampos tinkluose;

   (i) paskatos veiksmingai investuoti į tinklus ir veiksmingai naudoti esamą tinklą, įskaitant lankstumo suteikiančius išteklius ir lankstaus prijungimo susitarimus, taip pat nelaidinių, skaitmeninių ir išmaniųjų sprendimų naudojimas.

   ACER savo geriausios praktikos ataskaitą atnaujina bent kartą kas dvejus metus.

9. Į geriausios praktikos ataskaitą tinkamai atsižvelgia reguliavimo institucijos, pagal Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnį nustatydamos arba tvirtindamos perdavimo tarifus ir skirstymo tarifus arba jų nustatymo metodikas.“;

2) įterpiami šie 18a, 18b, 18c ir 18d straipsniai:

„18a straipsnis

Pažangiųjų elektros tinklų rodikliai ir inovacijos

1. Reguliavimo institucijos skatina diegti nelaidinius, išmaniuosius ir skaitmeninius sprendimus, jeigu tokiomis technologijomis ir sprendimais galima veiksmingai padidinti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklų panaudojamus pajėgumus, lankstumą ir patikimumą, pagal 18 straipsnį taikydamos reguliavimo paskatas ir nagrinėdamos tuos sprendimus pirmumo tvarka pagal tinklo plėtros planus, vadovaudamosi Direktyvos (ES) 2019/944 32 ir 51 straipsniais.
2. Ne vėliau kaip *[pirma mėnesio, einančio po 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, diena]* ACER, glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, ENTSO-E, ES SSO subjektu ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, pateikia reguliavimo institucijoms skirtą rekomendaciją dėl pažangiųjų elektros tinklų rodiklių, skirtų pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų įsisavinimui ir veiksmingumui perdavimo ir skirstymo tinkluose vertinti. Perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai reguliavimo institucijoms ir ACER pateikia tuo tikslu prašomus duomenis arba užtikrina jų pateikimą. Šiuose duomenyse negali būti jokių asmens duomenų.
3. Bent kas trejus metus po 2 dalyje nurodytos ACER rekomendacijos paskelbimo ACER skelbia Sąjungos lygmens pažangos ataskaitą, kurioje, remiantis šio straipsnio 2 dalyje nurodytais rodikliais ir Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio l dalyje nurodytomis nacionalinėmis ataskaitomis, įvertinamas išmaniųjų elektros tinklų sprendimų kūrimas ir įsisavinimas ir efektyvus elektros energijos infrastruktūros naudojimas. ACER ataskaitoje nurodoma geriausia praktika ir, kai tikslinga, reguliavimo institucijoms ir Komisijai rekomenduojamos tolesnės priemonės.
4. Perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai valdo tinklo duomenis ir jais keičiasi siekdami sudaryti sąlygas plėtoti, diegti ir veiksmingai naudoti pažangiuosius elektros tinklus ir taip užtikrinti efektyvų, saugų ir lankstų elektros energijos sistemos eksploatavimą. Tuo tikslu jie bendradarbiauja, be kita ko, sudarydami dalijimosi duomenimis susitarimus, kad būtų užtikrintas suderintas elektros tinklo duomenų naudojimas. Jie tai daro laikydamiesi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/2854* III skyriaus nuostatų. Jeigu elektros tinklo duomenys patenka į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/2854* II skyriaus taikymo sritį, taikomas tas skyrius. Jie taip pat kuria ir naudoja pažangiausius skaitmeninius duomenimis grindžiamus sprendimus, kuriais prisidedama prie tinklo eksploatavimo stebėsenos, optimizavimo ir koordinavimo, ir, be kita ko, integruoja reguliavimą apkrova, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir neiškastinių išteklių lankstumą. Asmens duomenimis dalijamasi tik tada, kai nuasmenintų duomenų siekiamam tikslui įgyvendinti nepakanka.
5. Ne vėliau kaip *[pirma mėnesio, einančio po 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, diena]* perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai, bendradarbiaudami su kitais sistemos operatoriais pagal suderintą mechanizmą, kurį bendrai remia ENTSO-E ir ES SSO subjektas, sukuria savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą. Ta sistema sudaro sąlygas teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti duomenis su viešuoju interesu susijusių mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, t. y. siekiant plėtoti, testuoti, integruoti ir diegti pažangiausias technologijas, kuriomis prisidedama prie

veiksmingo ir saugaus tinklo eksploatavimo ir optimizavimo. Taikydami šios dalies nuostatas, perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai:

(a) užtikrina, kad būtų laikomasi konfidencialumo ir saugumo reikalavimų;

(b) bendradarbiauja su atitinkamais Europos suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijas ir pramoninių sprendimų teikėjus, siekdami konsoliduoti ekspertines žinias, duomenis ir skaitmeninius išteklius;

(c) leidžia sukurtais pažangiausiais sprendimais naudotis visiems Europos perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriams, pateikusiems prašymą pagal ENTSO-E ir ES SSO subjekto nustatytą suderintą mechanizmą;

ENTSO-E ir ES SSO subjektas, glaudžiai bendradarbiaudami su perdavimo sistemų operatoriais ir skirstymo sistemų operatoriais, pageidaujančiais nustatyti suderintą mechanizmą, parengia ir Komisijai pateikia:

(a) informaciją apie valdymą, sprendimų priėmimo taisykles ir perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių, įskaitant tuos, kurie prisijungs vėliau, dalyvavimo taisykles ir informaciją apie funkcijų ir atsakomybės paskirstymą, intelektinės nuosavybės valdymą ir prieigos prie sukurtų pažangiausių sprendimų būdus;

(b) informaciją apie technines ir veiklos priemones, kuriomis užtikrinama atitiktis atitinkamiems energetikos, kibernetinio saugumo ir duomenų teisės aktams, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentams (ES) 2023/2854, (ES) 2016/679 ir (ES) 2024/1689[**];

(c) informaciją apie saugos ir kibernetinio saugumo priemones, skirtas sukurtiems sprendimams saugiai integruoti į perdavimo ir skirstymo sistemų operatorių vidaus procesus ir veiklą;

(d) informaciją apie technines ir veiklos priemones, kuriomis užtikrinamas skaitmeninių priemonių, gautų taikant duomenų mainų sistemą, veikimas, techninė priežiūra ir atnaujinimas per visą jų gyvavimo ciklą, siekiant jas diegti ir integruoti į tinklo veiklą;

(e) informaciją apie bendras testavimo, lyginamosios analizės ir rezultatų tvirtinimo sistemas.

Komisija dėl elementų, apie kuriuos pranešta pagal a–e punktus, per šešis mėnesius nuo šios informacijos gavimo dienos pateikia nuomonę. Jei šie elementai susiję su asmens duomenų tvarkymu, Komisija konsultuojasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu. Nustatydami ir įgyvendindami suderintą mechanizmą, ENTSO-E, ES SSO subjektas ir atitinkami perdavimo sistemos operatoriai bei skirstymo sistemos operatoriai į tą nuomonę visapusiškai atsižvelgia. ENTSO-E ir ES SSO subjektas informuoja Komisiją, kaip į tą nuomonę buvo atsižvelgta.

Komisijai pagal 61 straipsnio 5 dalies b punktą priėmus įgyvendinimo aktus, visi perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai, taikantys suderintą mechanizmą, visapusiškai laikosi jame nustatytų techninių, veiklos, kibernetinio saugumo ir skaidrumo reikalavimų. Šis reikalavimas nedaro poveikio savanoriškam dalyvavimo pobūdžiui.

18b straipsnis

Pažangiosios matavimo sistemos

1. Valstybės narės užtikrina, kad iki 2030 m. gruodžio 31 d. jų teritorijose įdiegtos pažangiosios matavimo sistemos apimtų bent 50 proc. visų galutinių vartotojų, o iki 2033 m. gruodžio 31 d. – 75 proc. visų galutinių vartotojų. Jei šio reglamento įsigaliojimo dieną valstybės narės diegimo lygis yra mažesnis nei 30 proc., 50 proc. tikslo įgyvendinimo terminas – 2031 m. gruodžio 31 d., o 75 proc. tikslo įgyvendinimo terminas – 2034 m. gruodžio 31 d. Šių pažangiųjų matavimo sistemų funkcijos turi atitikti Direktyvos (ES) 2019/944 20 straipsnyje nustatytus reikalavimus.
2. Taikant Direktyvą (ES) 2019/944 visos nuorodos į sąnaudų ir naudos vertinimą, susijusį su pažangiųjų matavimo sistemų diegimu, yra suprantamos kaip nuorodos, taikomos tuo atveju, kai diegimo mastas viršija šio straipsnio 1 dalyje nurodytą 75 proc.

18c straipsnis

Elektros energijos mokesčiai

1. Valstybės narės skatina elektros energijos, kaip energijos šaltinio, naudojimą priimdamos palankią apmokestinimo sistemą.
2. Laikydamosi 1 dalyje nustatyto principo, valstybės narės elektros energijai ir gamtinėms dujoms taiko skirtingus Tarybos direktyva 2003/96/EB*** reglamentuojamų akcizų tarifus, kad elektros energija būtų apmokestinama tokiu tarifu, kuris nėra didesnis už gamtinėms dujoms taikomą tarifą. Gavusi tinkamai ir remiantis konkrečiomis nacionalinėmis aplinkybėmis pagrįstą valstybės narės prašymą, Komisija, be kita ko, atsižvelgdama į valstybės narės fiskalinę padėtį, įgyvendinimo aktu gali leisti valstybei narei pirmos pastraipos taikymą atidėti iki to laiko, kai bus užtikrinta pusiausvyra tarp konkrečių atitinkamų nacionalinių aplinkybių ir poreikio pasiekti Sąjungos elektrifikacijos tikslus.
3. Laikoma, kad elektros energija, tiekiama daug energijos naudojančioms įmonėms, apibrėžtoms Direktyvos 2003/96/EB 17 straipsnio 1 dalies a punkte, atitinka to straipsnio 4 dalies reikalavimus.

4.

---

* 2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/2854 dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/2394 ir Direktyva (ES) 2020/1828, (OL L, 2023/2854, 2023 12 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

** 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828, (OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

*** 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, (OL L 283, 2003 10 31, p. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj.

18d straipsnis

Prijungimo prie tinklo priemonės tinklo perkrovos atveju

1. Siekdamos rinkos dalyviams pagal 3 straipsnio q punktą suteikti prieigą prie perdavimo ir skirstymo tinklų tuo atveju, kai turimų tinklo pajėgumų nepakanka, reguliavimo institucijos gali patvirtinti priemones, kuriomis būtų atgrasoma nuo spekuliacinių prašymų prijungti prie tinklo teikimo, užtikrinama, kad prašymai prijungti prie tinklo būtų teikiami dėl pakankamai brandžių projektų ir teikiama pirmenybė tokių kategorijų sistemos naudotojams, kaip viešasis sektoriui, socialinių paslaugų teikėjai, energetikos bendrijos, namų ūkiai, mažosios ir vidutinės įmonės, duomenų centrai, daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai ar transporto sektoriaus rinkos dalyviai, taip pat nustatyti sąlygas, kuriomis prireikus būtų galima teikti pirmenybę tam tikriems konkrečios kategorijos naudotojams, remiantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Nustatant šiuos kriterijus gali būti atsižvelgiama į galimų projektų poveikį sprendžiant tinklo perkrovos problemą, taip pat į ekonominę, aplinkosaugos ir socialinę naudą.
2. Valstybės narės ir reguliavimo institucijos užtikrina, kad sprendžiant nepakankamų tinklo pajėgumų problemą būtų taikomos kitos atitinkamos priemonės, be kita ko, nelaidiniai, išmanieji ir skaitmeniniai sprendimai pagal 18a straipsnį, lankstaus prijungimo susitarimai pagal Direktyvos (ES) 2019/944 6a straipsnį ir tarpsektorinis tinklo planavimas dalyvaujant suinteresuotiesiems subjektams pagal Reglamento (ES) 2024/1788 55 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsnį.“;

3) 61 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiamos šios 5a ir 5b dalys:

„5a. Komisijai pagal 68 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatant gaires dėl bendros tarifų struktūros ir suderintos metodikos, nurodytų 18 straipsnyje. Prieš priimdama tokius aktus ar bet kokius jų pakeitimus, ACER Komisijos prašymu pateikia Reglamento (ES) 2019/942 2 straipsnio c punkte nurodytą rekomendaciją dėl bendros tarifų struktūros ir suderintos metodikos. Tose gairėse nustatomos suderintos elektros energijos tarifų struktūros taisyklės ir, be kita ko, išsamios sąlygos, kuriomis reguliavimo institucijos gali konkrečių kategorijų sistemos naudotojams nustatyti atskirą tinklo mokesčių tvarką, kaip nurodyta 18 straipsnio 3 dalyje, ir suderintos taisyklės dėl 18 straipsnio 6 dalyje nurodytų viešų konsultacijų procedūrinių ir esminių reikalavimų.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais 18a straipsnio tikslais nustatomi pažangiųjų elektros tinklų rodikliai, pagal kuriuos vertinamas pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų įsisavinimas ir veiksmingumas perdavimo ir skirstymo tinkluose. Rengdama, iš dalies keisdama arba priimdama tokius įgyvendinimo aktus Komisija atsižvelgia į ACER rekomendaciją, pateiktą pagal 18a straipsnio 2 dalį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5b. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose nustatomi išsamūs reikalavimai, kuriais sudaromos sąlygos teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti duomenis su viešuoju interesu susijusių mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais ir taip remti elektros energijos sistemos eksploatavimą ir optimizavimą pagal 18a straipsnį. Šiuose reikalavimuose:

(a) nurodomi ir atnaujinami techniniai duomenų modeliai, formatai, ontologija, sąsajos ir duomenų sąveikumas;

(b) nustatomos skaidrių ir atskaitingų operacijų saugioje duomenų tvarkymo aplinkoje, kurioje galima keistis duomenimis inovacijų tikslais, sąlygos ir periodinių veiklos ataskaitų skelbimo reikalavimai, įskaitant palaikomus naudojimo atvejus ir visas nustatytas dalijimosi duomenimis kliūtis;

(c) nustatomi atsakomybės, kibernetinio saugumo, rizikos mažinimo ir pranešimo apie incidentus reikalavimai pagal galiojančius Sąjungos teisės aktus, visų pirma Reglamentą (ES) 2024/1689.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 67 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija gali tiek, kiek tai būtina ir proporcinga tiems įgyvendinimo aktams parengti, prašyti pateikti duomenis, informaciją ir dokumentus, kurie buvo parengti arba kuriais buvo apsikeista pagal vadovaujantis 18a straipsnio 5 dalimi nustatytą suderintą mechanizmą.“

2 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja [*xxx*] dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas / Pirmininkė	*Pirmininkas / Pirmininkė*

TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ ASPEKTŲ PAŽYMA. AGENTŪROS

1. PASIŪLYMO STRUKTŪRA 3
1.1. Pasiūlymo pavadinimas 3
1.2. Atitinkama politikos sritis 3
1.3. Tikslai 3
1.3.1. Bendrieji tikslai 3
1.3.2. Konkretūs tikslai 4
1.3.3. Numatomi rezultatai ir poveikis 6
1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai 8
1.4. Pasiūlymas susijęs su: 8
1.5. Pasiūlymo pagrindas 8
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį 8
1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 10
1.5.3. Panašios patirties išvados 11
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 11
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 12
1.6. Pasiūlymo ir jo finansinio poveikio trukmė 13
1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai) 13
2. VALDYMO PRIEMONĖS 14
2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės 14
2.2. Valdymo ir kontrolės sistemos 14
2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 14
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as) 14
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 15
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 15
3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 17
3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės) 17

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams 18
3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka 18
3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas 21
3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka 22
3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai 22
3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga 26
3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 27
3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai 27
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 30
4. Skaitmeniniai aspektai 31
4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai 31
4.2. Duomenys 33
4.3. Skaitmeniniai sprendimai 38
4.4. Sąveikumo vertinimas 42
4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės 43

1. PASIŪLYMO STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo pavadinimas

Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo dėl sąskaitų už elektros energiją atitikties būsimiems poreikiams Europos Sąjungoje užtikrinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/943

1.2. Atitinkama politikos sritis

Politikos sritis – energetika

Veiklos rūšis – įperkamos energijos veiksmų planas

1.3. Tikslai

1.3.1. Bendrieji tikslai

Pagrindinis teisės akto pasiūlymo dėl tinklo mokesčių tikslas – užtikrinti, kad perėjimas prie sistemai palankesnės tinklo mokesčių koncepcijos ir tinklo eksploatavimo taptų privalomas nacionalinėms reguliavimo institucijoms, kartu remiant platesnį Sąjungos tikslą paspartinti elektrifikaciją ir užtikrinti, kad elektros energijos vartojimo reguliavimo išlaidų struktūra būtų suderinta su ES energetikos, klimato ir konkurencingumo tikslais.

Šiuo tikslu reikėtų nustatyti didesnes paskatas sistemos operatoriams didinti ekonominį efektyvumą, taip pat sudaryti sąlygas laiku prisijungti prie tinklo, paskatas tinklo naudotojams pritaikyti savo vartojimo įpročius, didesnį skaidrumą ir reguliavimo institucijų įpareigojimą nustatyti veiklos rezultatų rodiklius, kad būtų galima padidinti tinklo naudojimo ir sistemos efektyvumą. Visi šie pasiūlymai turėtų padėti užtikrinti, kad tinklo mokesčiai atspindėtų tikrąsias su sistema susijusias sąnaudas, ir jomis toliau būtų remiamas veiksmingas tinklo naudojimas. Be to, pasiūlymu siekiama užtikrinti, kad bendras tinklo mokesčių ir elektros energijos apmokestinimo poveikis būtų elektrifikacijos rėmimas, vartotojų ir pramonės išlaidų elektros energijai mažinimas ir Sąjungos ekonomikos konkurencingumo didinimas.

Teisės akto pasiūlymu nustatomos tikslinės pagalbinės priemonės, kuriomis siekiama paspartinti pažangiųjų skaitiklių diegimą, reikalauti, kad sistemos operatoriai keistųsi tinklo duomenimis pažangiųjų tinklų tikslais, ir sukurti savanorišką ES lygmens saugaus pakartotinio elektros energijos duomenų naudojimo sistemą, kad būtų galima kurti ir testuoti novatoriškas skaitmenines tinklo optimizavimo priemones, skirtas padidinti esamos tinklo infrastruktūros našumą ir sumažinti bendras sistemos sąnaudas. Kartu su šiomis priemonėmis, laikantis iniciatyvos „AccelerateEU“, Įperkamos energijos veiksmų plano ir Sąjungos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų, nustatomi tiksliniai elektros energijos apmokestinimo principai, kuriais siekiama užtikrinti, kad apmokestinimo sistemos neatgrasytų nuo elektrifikacijos ir kad elektros energija būtų apmokestinama palankiau nei su ja konkuruojantis iškastinis kuras, visų pirma gamtinės dujos.

Pasiūlymu taip pat siekiama padėti sumažinti galutines vartotojų ir daug energijos suvartojančių pramonės sektorių elektros energijos išlaidas, sudarant sąlygas užtikrinti nuoseklesnę tinklo mokesčių koncepcijos ir valstybių narių elektros energijos apmokestinimo sistemomis įtvirtintų paskatų sąveiką, kartu visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją pagal Tarybos direktyvą 2003/96/EB.

Galiausiai pasiūlyme paaiškinama reguliavimo institucijų teisė nustatyti prijungimo prie tinklo priemones tinklo perkrovos atveju, priimant priemones ir nustatant nediskriminacinės, objektyvios ir skaidrios trečiųjų šalių prieigos sąlygas, galbūt atsižvelgiant į prašymų prijungti prie tinklo poveikį tinklo perkrovai, ekonominius, socialinius ar aplinkosaugos aspektus bei jų brandumą ir parengtumo laipsnį. Reguliavimo institucijos taip pat gali nustatyti sąlygas, pagal kurias pirmenybė teikiama ekonomikos sektoriams ar paslaugų gavėjų grupei, taip pat nustatyti sąlygas, pagal kurias paslaugų gavėjams taikomos sąlygos tuose sektoriuose ar paslaugų gavėjų grupėje, kartu užtikrindamos, kad būtų tinkamai įgyvendinamos kitos priemonės, kuriomis sprendžiama tinklo perkrovos problema.

Daugiau informacijos pateikiama aiškinamajame memorandume.

1.3.2. Konkretūs tikslai

Toliau pateikiami konkretūs tikslai (KT), kuriems įgyvendinti reikalingi papildomi Komisijos (Energetikos GD ir JRC GD) ištekliai.

KT1. Didinti elektros energijos sistemos eksploatavimo efektyvumą, saugumą ir lankstumą nustatant paskirtimi grindžiamą teisinį įpareigojimą perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriams darniai keistis tinklo duomenimis, sudarant sąlygas plėtoti, diegti ir veiksmingai naudoti pažangiuosius elektros tinklus ir novatoriškus duomenimis grindžiamus tinklo stebėsenos, optimizavimo ir koordinavimo sprendimus.

KT2. Sudaryti sąlygas kurti, testuoti ir diegti novatoriškas tinklo eksploatavimo ir optimizavimo skaitmenines priemones reikalaujant, kad tinklo operatoriai sukurtų savanorišką Sąjungos lygmens saugaus ir kontroliuojamo pakartotinio elektros tinklo duomenų naudojimo mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais sistemą, kuria būtų užtikrinamas teisinis tikrumas, sistema ir bendri techniniai reikalavimai. Suteikti Komisijai galimybę priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos gairės, kuriomis sudaromos sąlygos teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti elektros tinklo duomenis viešojo intereso mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais.

KT3. Suteikti Komisijai galimybę priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo būtų nustatytos suderintos tarifų metodikos gairės ir taip prisidėta prie nuoseklesnio reguliavimo metodų taikymo visoje Sąjungoje.

KT4. Suteikti Komisijai galimybę priimti įgyvendinimo aktą dėl pažangiųjų tinklų rodiklių ir taip prisidėti prie nuoseklesnio reguliavimo metodų taikymo visoje Sąjungoje.

KT5. Šiuo pasiūlymu Komisijai nustatoma ribota nauja užduotis, susijusi su 18b straipsniu dėl pažangiųjų matavimo sistemų. Ši užduotis iš esmės yra stebėti, kaip valstybės narės įgyvendina minimalų pažangiųjų matavimo sistemų diegimo reikalavimą, ir stebėti, kaip taikomas išaiškinimas, kad sąnaudų ir naudos vertinimus galima taikyti tik tada, kai viršijama minimali aprėptis.

KT6. Pasiūlyme paaiškinamos reguliavimo institucijų teisės, susijusios su perkrovos atveju taikomų prijungimo prie tinklo priemonių priėmimu, siekiant užtikrinti, kad prijungimo prie tinklo procedūros būtų vykdomos laiku ir veiksmingai ir kad jomis būtų prisidedama prie elektrifikacijos. Šiuo atžvilgiu reikalavimai Komisijai ar ACER nenustatomi, todėl finansinio poveikio Komisijai ar ACER nėra. Todėl finansinis poveikis ES institucijoms toliau nevertinamas, nes už šio KT įgyvendinimą ir toliau visiškai atsako nacionalinės reguliavimo institucijos.

Pasiūlyme numatyti nauji Komisijai (Energetikos GD ir JRC GD) taikomi reikalavimai, susiję su KT1 ir KT2 įgyvendinimu:

1 reikalavimas (susijęs su KT1 ir KT2). Siekdama padėti tinklo operatoriams vykdyti duomenų mainų veiklą, Komisija atitinkamose priemonėse (pavyzdžiui, reagavimo į paklausą tinklo kodekse, 18a straipsnio 4 dalis) parengs tinkamas nuostatas dėl elektros tinklo duomenų mainų ir prižiūrės, kaip įgyvendinama nauja elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema, pagal kurią reikalaujama, kad ENTSO-E, ES SSO subjektas ir dalyvaujantys PSO bei SSO nustatytų suderinto mechanizmo valdymo principus, dalyvavimo taisykles, technines ir veiklos priemones, kibernetinio saugumo apsaugos priemones, gyvavimo ciklo valdymo tvarką, testavimo ir patvirtinimo sistemas ir apie jas praneštų (18a straipsnio 5 dalis). Komisija turi įvertinti tuos elementus, per tris mėnesius pateikti nuomonę ir stebėti, kaip į tą nuomonę buvo atsižvelgta. JRC teikia techninę ir mokslinę paramą kuriant savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą pagal 18a straipsnio 5 dalį. Tai, be kita ko – testavimo ir patvirtinimo metodų gairės ir esminiai kibernetinio saugumo reikalavimai.

2 reikalavimas (susijęs su KT2): Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos gairės, kad būtų galima teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti elektros tinklo duomenis viešojo intereso mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, taip prisidedant prie elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo (61 straipsnio 5b dalis). Tai, be kita ko – techninis ir teisinis pasirengimas, konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais, dokumentų rengimas ir tolesni su įgyvendinimu susiję veiksmai. JTC padės teikti techninę pagalbą rengiant šiuos įgyvendinimo aktus, be kita ko, aktus, susijusius su duomenų modeliais, ontologija, sąsajomis, sąveikumo architektūra ir techninėmis specifikacijomis.

3 reikalavimas (KT3). Komisijai pagal 18 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos suderintos tarifų metodikos gairės. Šia užduotimi prisidedama prie tikslo sukurti nuoseklesnę ir labiau suderintą reglamentavimo sistemą visose valstybėse narėse.

4 reikalavimas (SO4). Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 18a straipsnį priimti įgyvendinimo aktą dėl pažangiųjų tinklų rodiklių. Tuo tikslu Komisija turės įvertinti ACER rekomendaciją dėl pažangiųjų tinklų rodiklių, surengti ir valdyti konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais ir užtikrinti tarnybų veiksmų tarpusavio koordinavimą, kai tikslinga, parengti įgyvendinimo akto projektą ir pritarti dėl jo priėmimo bei vėlesnės peržiūros. Šiomis užduotimis prisidedama prie tikslo sukurti nuoseklesnę ir labiau suderintą reglamentavimo sistemą visose valstybėse narėse.

5 reikalavimas (susijęs su KT5). Susijusią tolesnių veiksmų užduotį turėtų vykdyti tik Energetikos GD ir tikimasi, kad ji bus ribota, atsižvelgiant į tai, kad pažanga diegiant pažangiuosius skaitiklius jau stebima kaip vienas iš vykdomos stebėsenos elementų.

Toliau pateikiami konkretūs tikslai (KT), kuriems įgyvendinti reikalingi papildomi ACER ištekliai.

KT6. Skatinti pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų įsisavinimą perdavimo ir skirstymo tinkluose nustatant pažangiųjų tinklų rodiklius, taip prisidedant prie elektros energijos infrastruktūros skaitmenizacijos ir modernizavimo.

KT7. Stiprinti Sąjungos lygmens išmaniųjų tinklų sprendimų kūrimo ir įsisavinimo ir efektyvaus elektros energijos infrastruktūros naudojimo stebėseną, reguliariai skelbiant pažangos ataskaitas ir taip gerinant reguliavimo priežiūros bei įrodymais grindžiamo sprendimų priėmimo procesus.

KT8. Dar ryžtingiau siekti tikslo didinti tinklo naudojimo efektyvumą ir didinti sistemos efektyvumą, padedant reguliavimo institucijoms nustatyti veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su efektyviu tinklo eksploatavimu ir plėtra.

KT9. Dar ryžtingiau siekti tikslo didinti tinklo naudojimo efektyvumą ir didinti sistemos efektyvumą, atliekant perdavimo sistemos operatorių efektyvumo palyginimus.

KT10. Prisidėti siekiant tikslo suderinti tarifų nustatymo metodikas, parengiant Komisijai skirtą rekomendaciją dėl pasiūlymo dėl suderintos tarifų metodikos, prieš Komisijai priimant įgyvendinimo aktą šiuo klausimu.

Pasiūlyme numatyti nauji ACER taikomi reikalavimai, susiję su KT6, KT7, KT8, KT8 ir KT10 įgyvendinimu:

6 reikalavimas (susijęs su KT6). ACER, glaudžiai bendradarbiaudama su ENTSO-E, ES SSO subjektu ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turi pateikti reguliavimo institucijoms skirtą rekomendaciją dėl pažangiųjų tinklų rodiklių, kad būtų galima įvertinti pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų įsisavinimą perdavimo ir skirstymo tinkluose (18a straipsnio 2 dalis).

7 reikalavimas (susijęs su KT7). ACER turi paskelbti Sąjungos lygmens pažangos ataskaitą, kurioje būtų įvertintas išmaniųjų tinklų sprendimų kūrimas ir įsisavinimas ir efektyvus elektros energijos infrastruktūros naudojimas (18a straipsnio 3 dalis). Ši ataskaita turi būti skelbiama bent kas trejus metus po ACER rekomendacijos dėl pažangiųjų tinklų rodiklių paskelbimo.

8 reikalavimas (susijęs su KT8). ACER pavedama padėti reguliavimo institucijoms nustatyti veiklos rezultatų rodiklius (18 straipsnio 7 dalis).

9 reikalavimas (susijęs su KT9). ACER pavedama paskelbti perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumo palyginimo ataskaitą ne vėliau kaip pirmą mėnesio, einančio po 12 mėnesių nuo reglamento įsigaliojimo dienos, dieną, o vėliau – kas ketverius metus (18 straipsnio 7 dalis).

10 reikalavimas (susijęs su KT10). ACER pavedama pateikti Komisijai skirtą rekomendaciją dėl pasiūlymo dėl suderintos tarifų metodikos (61 straipsnio 5a dalis).

1.3.3. Numatomi rezultatai ir poveikis

Dėl šių išteklių Komisija (Energetikos GD ir JRC GD) ir ACER galės vykdyti užduotis, būtinas jų įgaliojimams pagal ES teisės aktus vykdyti, kaip nustatyta šiame pasiūlyme.

Tikimasi, kad pasiūlymu bus sustiprintas ekonomiškai efektyvus, saugus ir skaitmeninis elektros energijos sistemos eksploatavimas tobulinant pažangiųjų elektros tinklų, elektros tinklo duomenų mainų ir pažangiųjų matavimo sistemų reguliavimo sistemą. Su pasiūlymu susijusiais ištekliais siekiama užtikrinti veiksmingą šių naujų elementų įgyvendinimą ir suteikti apčiuopiamos naudos reguliavimo institucijoms, sistemos operatoriams, rinkos dalyviams ir elektros energijos vartotojams.

Komisija (Energetikos GD ir Jungtinis tyrimų centras)

1 ir 2 reikalavimai. Tikimasi, kad Komisijai pavedus pareigas, susijusias su nuostatų dėl elektros tinklo duomenų mainų įgyvendinimu, bus sukurta nuoseklesnė Sąjungos masto išmaniųjų ir skaitmeninių tinklų sprendimų įsisavinimo sistema. Taip turėtų būti sudarytos sąlygos nuosekliau stebėti pažangą visose valstybėse narėse, geriau nustatyti geriausios praktikos pavyzdžius ir suteikti tvirtesnį pagrindą reguliavimo paskatoms, kuriomis skatinamas veiksmingas tinklo eksploatavimas ir plėtra. Visų pirma tikimasi, kad taip bus galima palengvinti novatoriškų skaitmeninių ir DI grindžiamų tinklo eksploatavimo ir optimizavimo sprendimų kūrimą, testavimą ir plėtrą, taip pagerinant tinklo stebėjimą, sistemos efektyvumą ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą, reguliavimą apkrova ir neiškastinių išteklių lankstumo sprendimus.

3 reikalavimas. Pavesti Komisijai parengti ir priimti įgyvendinimo aktą dėl suderintos tarifų metodikos, kad būtų remiama labiau suderinta ir nuspėjama nacionalinių reguliavimo priemonių įgyvendinimo sistema. Šios pastangos turėtų padėti sumažinti nacionalinių požiūrių susiskaidymą, padidinti reguliavimo institucijų ir sistemos operatorių teisinį tikrumą ir pagerinti platesnio masto reformos veiksmingumą mažinant sistemos sąnaudas.

4 reikalavimas. Tikimasi, kad pavedus Komisijai parengti ir priimti įgyvendinimo aktą dėl pažangiųjų tinklų rodiklių bus skatinama kurti labiau suderintą ir nuspėjamą nacionalinio reguliavimo įgyvendinimo sistemą. Šios pastangos turėtų padėti sumažinti nacionalinių požiūrių susiskaidymą, padidinti reguliavimo institucijų ir sistemos operatorių teisinį tikrumą ir pagerinti platesnio masto reformos veiksmingumą mažinant sistemos sąnaudas. Be to, tikimasi, kad bendromis pakartotinio tinklo duomenų naudojimo įgyvendinimo taisyklėmis bus remiamos saugios ir sąveikios inovacijos visoje Sąjungoje, o tai bus naudinga elektros energijos sistemos operatoriams ir naudotojams.

5 reikalavimas. Tikimasi, kad pavedus Komisijai (Energetikos GD) stebėti, kaip įgyvendinamas 18b straipsnis dėl pažangiųjų matavimo sistemų, bus galima geriau užtikrinti nuoseklesnį minimalaus pažangiųjų matavimo sistemų diegimo reikalavimo taikymą visose valstybėse narėse. Tai, be kita ko, pasakytina apie stebėjimą, kaip valstybės narės užtikrina minimalų diegimo lygį, ir paaiškinimo, kad sąnaudų ir naudos vertinimai gali būti taikomi tik viršijus tą minimalią aprėptį, taikymą. Šios pastangos turėtų padėti užtikrinti didesnį teisinį tikrumą, pagerinti pažangiųjų matavimo sistemų diegimą ir remti veiksmingesnę ir labiau suderintą vartotojų dalyvavimo ir sistemos efektyvumo sistemą, kuri būtų naudinga vartotojams, sistemos operatoriams ir reguliavimo institucijoms.

ACER

6 reikalavimas. Tikimasi, kad pavedus ACER parengti rekomendaciją dėl pažangiųjų tinklų rodiklių bus skatinamas laikytis nuoseklesnio požiūrio į skaitmenizacijos ir inovacijų elektros tinkluose visoje Sąjungoje vertinimą. Šios pastangos turėtų pagerinti pažangos stebėseną, padėti užtikrinti platesnį pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų diegimą ir prisidėti prie veiksmingesnio ir šiuolaikiškesnio elektros energijos infrastruktūros naudojimo, o tai būtų naudinga perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriams, reguliavimo institucijoms ir tinklo naudotojams.

7 reikalavimas. Tikimasi, kad įpareigojus ACER teikti išmaniųjų tinklų sprendimų kūrimo ir įsisavinimo pažangos ir efektyvaus elektros energijos infrastruktūros naudojimo ataskaitas bus sustiprinta Sąjungos lygmens pažangiųjų tinklų diegimo ir

infrastruktūros efektyvumo stebėsena. Šios pastangos turėtų padėti vykdyti labiau pagrįstą reguliavimo priežiūrą ir prisidėti prie veiksmingesnio ir šiuolaikiškesnio elektros energijos infrastruktūros naudojimo, o tai būtų naudinga perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriams, reguliavimo institucijoms ir tinklo naudotojams.

8 reikalavimas. Tikimasi, kad įpareigojus ACER padėti reguliavimo institucijoms nustatyti veiklos rezultatų rodiklius visoje Sąjungoje pagerės reguliavimo priežiūros skaidrumas, nuoseklumas ir įrodymų bazė. Šios pastangos turėtų padėti priimti labiau pagrįstus reguliavimo sprendimus ir stiprinti paskatas veiksmingai eksploatuoti tinklą ir investuoti, o tai būtų naudinga reguliavimo institucijoms, sistemos operatoriams ir elektros energijos naudotojams.

9 reikalavimas. Tikimasi, kad įpareigojus ACER atlikti ir paskelbti perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumo palyginimą, bus galima paprasčiau nustatyti perdavimo sistemos operatorių gerosios praktikos ir neveiksmingumo pavyzdžius. Šios pastangos turėtų padėti geriau atlikti lyginamąją analizę visoje Sąjungoje, veiksmingiau eksploatuoti tinklą ir priimti geresnius sprendimus dėl investicijų, o tai būtų naudinga reguliavimo institucijoms, sistemos operatoriams ir elektros energijos naudotojams.

10 reikalavimas. Tikimasi, kad įpareigojus ACER pateikti rekomendaciją Komisijai dėl pasiūlymo dėl suderintos tarifų metodikos bus užtikrinamas didesnis tarifų nustatymo metodų nuoseklumas ir nuspėjamumas visose valstybėse narėse. Šios pastangos turėtų padėti sukurti labiau suderintą reguliavimo sistemą, sumažinti nacionalinių požiūrių susiskaidymą ir padėti sukurti aiškesnį ir nuoseklesnį tinklo tarifų koncepcijos pagrindą, o tai būtų naudinga reguliavimo institucijoms, sistemos operatoriams ir rinkos dalyviams.

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Žr. aiškinamąjį memorandumą apie iniciatyvos pažangą ir laimėjimų stebėseną.

1.4. Pasiūlymas susijęs su:

☒ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai[1]

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.5. Pasiūlymo pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Komisija (Energetikos GD ir JRC GD)

1 reikalavimas. Energetikos GD pavesta prižiūrėti, kaip inovacijų tikslais diegiama elektros tinklo duomenų mainų sistema, be kita ko, koordinuojant bendrą įgyvendinimo procesą su ACER, ENTSO-E, ES SSO subjektu, PSO, SSO, valstybėmis narėmis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir užtikrinti jos suderinamumą su platesne Sąjungos sistema (18a straipsnio 5 dalis). Be to, reikalaujama, kad Komisija gautų ENTSO-E, ES SSO subjekto ir dalyvaujančių PSO

[1] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

bei SSO teikiamą informaciją apie elementus, susijusius su valdymu, dalyvavimo taisyklėmis, techninėmis ir veiklos priemonėmis, kibernetinio saugumo garantijomis, gyvavimo ciklo valdymo tvarka ir testavimo sistemomis, juos įvertintų ir imtųsi tolesnių veiksmų bei per tris mėnesius pateiktų Komisijos nuomonę ir stebėtų, kaip į tą nuomonę buvo atsižvelgta. Specialiais ištekliais visų pirma būtų remiamas bendras įgyvendinimo proceso koordinavimas su ACER, ENTSO-E, ES SSO subjektu, sistemos operatoriais, valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais; Komisijos nuomonės rengimas pagal 18a straipsnio 5 dalį; tolesni politikos ir teisiniai veiksmai, be kita ko, susiję su ACER rekomendacijomis ir duomenų valdymu, kibernetiniu saugumu, DI ir ypatingos svarbos infrastruktūros klausimais, ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas, stebėsena ir galimi būsimi įgyvendinimo sistemos atnaujinimai.

JRC teikia technines ir mokslines rekomendacijas kuriant savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą pagal 18a straipsnio 5 dalį. Tai, be kita ko – testavimo ir patvirtinimo metodų gairės ir esminiai kibernetinio saugumo reikalavimai. Kai tikslinga, JRC galėtų padėti laiku aprašyti politikai aktualius naudojimo atvejus, susijusius su elektros tinklo planavimu, eksploatavimu ir optimizavimu. JRC taip pat teiktų techninę informaciją įgyvendinimo aktams pagal 61 straipsnio 5b dalį, padėdamas atlikti savanoriškos saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemos techninį vertinimą pagal 18a straipsnio 5 dalį.

2 reikalavimas. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 18a straipsnį priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos gairės, kad būtų galima teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti elektros tinklo duomenis viešojo intereso mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, taip prisidedant prie elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo (61 straipsnio 5b dalis). Tai, be kita ko – techninis ir teisinis pasirengimas, konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais, dokumentų rengimas ir tolesni su įgyvendinimu susiję veiksmai. Šiuo tikslu reikės bendrų Energetikos GD ir JRC pastangų, o pastarasis padės teikti techninę pagalbą rengiant šiuos įgyvendinimo aktus, be kita ko, aktus, susijusius su duomenų modeliais, ontologija, sąsajomis, sąveikumo architektūra ir techninėmis specifikacijomis. Šie ištekliai visų pirma būtų skirti 61 straipsnio 5a ir 5b dalyse nurodytų įgyvendinimo aktų ruošimui, jų projektų rengimui ir priėmimo valdymui, be kita ko, rengiant tarnybų tarpusavio konsultacijas ir konsultacijas su valstybėmis narėmis pagal atitinkamą komiteto procedūrą.

3 reikalavimas. Komisija pagal 18 straipsnį gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos suderintos tarifų metodikos gairės (61 straipsnio 5a dalis). Šiai užduočiai atlikti reikia Energetikos GD analitinių, reguliavimo ir koordinavimo pajėgumų. Šie reikalingi ištekliai visų pirma būtų skiriami tolesniems politiniams ir teisiniams veiksmams.

4 reikalavimas. Komisija pagal 18a straipsnį gali priimti įgyvendinimo aktą dėl pažangiųjų tinklų rodiklių (61 straipsnio 5a dalis). Šiai užduočiai atlikti reikia Energetikos GD analitinių, reguliavimo ir koordinavimo pajėgumų. Šie reikalingi ištekliai visų pirma būtų skiriami tolesniems politiniams ir teisiniams veiksmams.

5 reikalavimas. Manoma, kad Energetikos GD nereikia atskirų žmogiškųjų išteklių, susijusių su 18b straipsniu, atsižvelgiant į tai, kad pažanga diegiant pažangiuosius skaitiklius jau stebima kaip vienas iš vykdomos stebėsenos elementų.

ACER

6 reikalavimas. ACER, glaudžiai bendradarbiaudama su perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriais ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turi pateikti reguliavimo institucijoms skirtą rekomendaciją dėl pažangiųjų tinklų rodiklių, kad būtų galima įvertinti pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų diegimą perdavimo ir skirstymo tinkluose (18a straipsnio 2 dalis). Šią rekomendaciją reikia pateikti per vienus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo ir tai reikia padaryti tik vieną kartą.

7 reikalavimas. ACER turi paskelbti Sąjungos lygmens pažangos ataskaitą, kurioje būtų įvertintas išmaniųjų tinklų sprendimų kūrimas ir naudojimas ir efektyvus elektros energijos infrastruktūros naudojimas (18a straipsnio 3 dalis). Ši ataskaita turi būti skelbiama bent kas trejus metus po ACER rekomendacijos dėl pažangiųjų tinklų rodiklių paskelbimo ir ją reikia skelbti reguliariai.

Taigi, kalbant apie 6 ir 7 reikalavimus kartu, ACER reikia papildomų darbuotojų, kurie vadovautų ekspertų darbui ir jį vykdytų, įskaitant pradinių rekomendacijų pateikimą ir reguliarią PSO ir SSO stebėseną, ir padėtų rinkti duomenis ir atlikti kitas šiai veiklai būdingas kanceliarines užduotis.

8 reikalavimas. ACER pavedama padėti reguliavimo institucijoms nustatyti veiklos rezultatų rodiklius (18 straipsnio 7 dalis).

9 reikalavimas. ACER pavedama paskelbti perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumo palyginimo ataskaitą ne vėliau kaip pirmą mėnesio, einančio po 12 mėnesių nuo reglamento įsigaliojimo dienos, dieną, o vėliau – kas ketverius metus (18 straipsnio 7 dalis).

10 reikalavimas. ACER pavedama pateikti Komisijai skirtą rekomendaciją dėl pasiūlymo dėl suderintos tarifų metodikos (61 straipsnio 5a dalis).

Kalbant apie 8, 9 ir 10 reikalavimus, ACER reikia papildomų darbuotojų išteklių horizontaliajai paramai teikti ir administracinėms užduotims vykdyti, taip pat veiklos biudžeto specializuotoms konsultacijoms ir plėtrai.

1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

ES lygmens energijos išlaidų, apimančių tinklo mokesčius, sistema yra veiksmingesnė nei atskiros nacionalinės priemonės, nes ją taikant išvengiama susiskaidymo. Valstybės narės vienos negali įgyvendinti būtinų reformų neperžengdamos šiuo metu galiojančios pagal Elektros energijos reglamentą nustatytos ES sistemos ribų. Bendra teisinė ir politinė sistema taip pat sudaro sąlygas įgyvendinti platesnius užmojus ir imtis ekonomiškai efektyvesnių veiksmų.

Pasiūlymu nustatomas nuoseklus ES požiūris į nelaidinius, išmaniuosius ir skaitmeninius sprendimus visose elektros energijos sistemose, įskaitant minimalų pažangiųjų skaitiklių diegimo mastą, aktyvesnį vartotojų dalyvavimą, vadovaujant ACER nustatomus pažangiųjų tinklų rodiklius ir sąveikių tinklo duomenų mainus.

Siūlomos priemonės yra proporcingos, nes jomis nustatomos tik priemonės, būtinos tinklo efektyvumui, skaidrumui gerinti ir elektrifikavimo paskatoms didinti, jomis nenustatomas vienodas technologinis modelis ir nesukuriama pernelyg didelė administracinė našta. Kadangi šia iniciatyva daugiausia papildomos ir patikslinamos

galiojančių ES teisės aktų nuostatos, iš dalies keičiantis aktas yra tinkama teisinė priemonė.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Iš šiuo metu taikomos elektros energijos rinkos sistemos įgyvendinimo patirties matyti, kad norint didinti elektrifikaciją, spartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą ir didinti elektros energijos sistemos skaitmenizaciją reikia laikytis labiau į sistemą orientuoto ir veiksmingesnio požiūrio į elektros tinklų eksploatavimą ir naudojimą. Pagal esamas reguliavimo sistemas ne visada buvo suteikiama pakankamai tvirtų paskatų veiksmingai naudoti tinklą, užtikrinti lankstumą, sąlygas laiku prisijungti prie tinklo arba diegti išmaniuosius ir skaitmeninius sprendimus.

Naujausiose politikos iniciatyvose, be kita ko, Įperkamos energijos veiksmų plane, Europos energetikos tinklų dokumentų rinkinyje ir iniciatyvoje „AccelerateEU“, taip pat pabrėžiama, kad reikia laikytis nuoseklesnio požiūrio į reguliavimo komponentus, kuriais prisidedama prie elektros energijos išlaidų, įskaitant tinklo mokesčius ir apmokestinimą, kad padedama siekti elektrifikacijos, įperkamumo ir konkurencingumo tikslų.

Ankstesnė Sąjungos elektros energijos rinkos teisės aktų įgyvendinimo patirtis taip pat parodė, kad vis labiau techninio pobūdžio ir daug duomenų reikalaujančioms reguliavimo sistemoms reikia tinkamų Sąjungos lygmens techninių, reguliavimo ir stebėsenos pajėgumų, be kita ko, ACER ir Komisijoje.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Pasiūlymas dera su iniciatyvos „AccelerateEU“ ir švarios pramonės kurso tikslais.

Pasiūlymo tikslai apsaugoti vartotojus, didinti ES pramonės konkurencingumą ir skatinti investicijas atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir investicijų į mažo anglies dioksido kiekio technologijas srityse taip pat visiškai atitinka Europos žaliojo kurso sistemą, švarios pramonės kursą, jie yra nuoseklūs ir jais papildomos šiuo metu įgyvendinamos iniciatyvos. Juo reaguojama į 2025 m. vasario mėn. Komisijos Įperkamos energijos veiksmų plane nustatytas problemas, t. y. į tvirtinimą, kad dėl didelių energijos išlaidų kyla pavojus Europos įmonių konkurencingumui ir kas jos yra didelė našta vartotojams. Todėl būtina užtikrinti, kad veiksmingas energetikos sistemos naudojimas kartu su tinkama mokesčių struktūra atliktų svarbų vaidmenį sudarant sąlygas elektros energijos vartotojams išnaudoti su labiau nuspėjamomis ir mažesnėmis energijos išlaidomis susijusias galimybes.

Siūloma iniciatyva yra glaudžiai susijusi su pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, pateiktais elektros tinklų dokumentų rinkinyje, o tai yra vienas iš pagrindinių švarios pramonės kurso ir Įperkamos energijos veiksmų plano, įtrauktų į 2025 m. Komisijos darbo programą, rezultatų, ir juos papildo.

Komisijos pasiūlyme dėl naujos 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos (DFP) pabrėžiama „esminė tikros energetikos sąjungos ir gerai integruotų ES infrastruktūros tinklų svarba“, kurią atspindi gerokai padidintas biudžetas, pasiūlytas Europos infrastruktūros tinklų priemonei (EITP) energetikos srityje.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Etato ekvivalentai reikalingi papildomoms užduotims, kurias atlieka ACER, atlikti, o esamos užduotys artimiausioje ateityje nesumažės. Kiek teisiškai įmanoma, papildomi etato ekvivalentai, kurių prašoma ACER, bus finansuojami iš atitinkamos programos paketo pagal tą pačią DFP išlaidų kategoriją, jei bus susitarta dėl 2028–2034 m. DFP.

1.6. Pasiūlymo ir jo finansinio poveikio trukmė

☐ **trukmė ribota**

☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],

☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

☒ **trukmė neribota**

įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** su valstybėmis narėmis

☒ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;

☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

☐ Europos investicijų bankui ir Europos investicijų fondui;

☒ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos srityje pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį;

☐ valstybėje narėje įsteigtoms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė arba Sąjungos teisė ir kurioms pagal konkrečių sektorių taisykles gali būti patikėtas Sąjungos lėšų arba biudžeto garantijų įgyvendinimas tiek, kiek tokias įstaigas kontroliuoja viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, ir joms kontrolės įstaigos suteikia tinkamas finansines garantijas solidariosios atsakomybės forma arba lygiavertes finansines garantijas, kurios kiekvienam veiksmui gali būti apribotos iki didžiausios Sąjungos paramos sumos.

Pastabos

Netaikoma

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Pagal ACER finansinį reglamentą ACER, atsižvelgdama į savo programavimo dokumentą, turi pateikti metinę darbo programą, įskaitant išsamią informaciją apie finansinius ir žmogiškuosius išteklius kiekvienai vykdomai veiklai.

ACER kas mėnesį ENER GD teikia biudžeto vykdymo, įskaitant įsipareigojimus ir mokėjimus pagal biudžeto antraštines dalis, ir laisvų darbo vietų skaičiaus pagal darbuotojų tipą ataskaitas.

Be to, ENER GD yra tiesiogiai atstovaujamas ACER valdymo organuose. Per savo atstovus Administracinėje valdyboje ENER GD bus informuojamas apie biudžeto panaudojimą ir etatų planą kiekviename Administracinės valdybos posėdyje metų eigoje.

Galiausiai, taip pat pagal finansines taisykles, ACER taikomi metiniai reikalavimai teikti veiklos ir išteklių naudojimo ataskaitas Administracinei valdybai ir jos metinei veiklos ataskaitai.

Energetikos GD tiesiogiai įgyvendinamoms užduotims atitinkamais atvejais ir padedant JRC bus taikomas metinis planavimo ir stebėsenos ciklas, kurį įgyvendina Komisija ir vykdomosios įstaigos, be kita ko, apie rezultatus bus pranešama Energetikos GD ir JRC metinėse veiklos ataskaitose.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistemos

2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Kalbant apie reikalavimus, patenkančius į Komisijos veiklos sritį, šias užduotis visų pirma vykdys Energetikos GD, kuriam mokslinę ir techninę paramą teiks JRC. Atsižvelgiant į įgyvendinimo poreikius, tam tikra pagalbinė veikla gali būti vykdoma pasitelkiant viešuosius pirkimus – be kita ko, ekspertų tyrimų, techninės paramos, praktinių seminarų, prototipų kūrimo ar patvirtinimo paslaugų. Tokiais atvejais viešieji pirkimai būtų vykdomi taikant tiesioginį valdymą ir visapusiškai laikantis Finansinio reglamento nuostatų. Šių išlaidų kontrolės strategija atitiktų Komisijos standartinę *ex ante* ir *ex post* teisinę, finansinę ir veiklos kontrolę.

Kalbant apie reikalavimus, patenkančius į ACER veiklos sritį, ši agentūra gali geriausiai atlikti užduotis, susijusias su rekomendacijų ir Sąjungos lygmens pažangiųjų tinklų rodiklių pažangos ataskaitų rengimu. Nors ACER turės sukaupti naujų žinių, vis dėlto ekonomiškai efektyviausia šiame pasiūlyme numatytas naujas užduotis pavesti esamai įstaigai, kuri jau vykdo panašias užduotis.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)

Energetikos GD

Energetikos GD tiesiogiai valdomiems elementams gali kilti įprasta rizika, daranti poveikį viešųjų pirkimų procedūroms. Šios rizikos, susijusios su išlaidų teisėtumu ir tvarkingumu, lygis laikomas žemu. Organizacijos ir GD lygmeniu taikomos tinkamos ir veiksmingos kontrolės priemonės. Kalbant apie veiksmingumą, pagrindinė rizika yra neteisingi dėl šio pasiūlymo atsirandančio darbo krūvio įverčiai,

atsižvelgiant į tai, kad juo nustatomos naujos užduotys. Šią riziką reikia prisiimti, nes, kaip rodo patirtis, jei į pirminį pasiūlymą neįtraukiami papildomi ištekliai, vėliau labai sunku ištaisyti padėtį.

JRC GD

Vykdydamas savo mokslinės veiklos rizikos vertinimo procesą, JRC nustato galimą riziką, įvertina jos lygį ir planuoja būtinus rizikos mažinimo veiksmus, taip pat nustato esamas kontrolės priemones. Pagrindinė nustatyta rizika yra susijusi su a) naujomis užduotimis, susijusiomis su šiuo pasiūlymu, susijusio darbo krūvio įvertinimu (kai kurių užduočių darbo krūvis gali būti nepakankamai įvertintas); b) nepakankamu duomenų kiekiu arba nepakankama jų kokybe įvairioms naujoms užduotims atlikti. Dėl a punkto riziką reikia priimti; rizikos mažinimo priemonės apima kruopštų darbuotojų planavimą per visą veiklos laikotarpį, kad būtų užtikrintos tinkamos ekspertinės žinios. Kalbant apie b punktą, veiksmai apima ankstyvą dalyvavimą kuriant ir apibrėžiant duomenų rinkimo procesus, taip pat ankstyvą galimų kliūčių, trukdančių gauti prieigą prie dominančių duomenų, nustatymą atliekant kiekvieną užduotį, kuriai reikia daug duomenų reikalaujančios veiklos, ir ankstyvą bendravimą su Energetikos GD ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais siekiant iškelti duomenų prieinamumo klausimą.

ACER

Kalbant apie naujas ACER užduotis, į pasiūlymą įtrauktos kelios naujos užduotys, kuriomis ši rizika sumažinama, nes, nors kai kurių būsimų užduočių darbo krūvis gali būti nepakankamai įvertintas, kitos užduotys gali būti pervertintos, taip sudarant sąlygas galimam būsimam perskirstymui.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Energetikos GD ir JRC

Energetikos GD pavestos užduotys bus įgyvendinamos taikant jau esamą kontrolės sistemą ir tikimasi, kad kontrolės santykio išlaidos išliks stabilios (5–6 proc. lėšų, valdomų remiantis neseniai atliktais tyrimais).

ACER

Nesitikima, kad dėl papildomų užduočių, susijusių su esamais ACER įgaliojimais, skyrimo agentūros lygmeniu bus atliekama konkreti papildoma kontrolė, todėl ACER kontrolės išlaidų ir valdomų lėšų vertės santykis išliks nepakitęs.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Energetikos GD

2020 m. Energetikos GD priėmė persvarstytą kovos su sukčiavimu strategiją, o 2023 m. – persvarstytą 2023–2025 m. veiksmų planą. Energetikos GD šiuo metu persvarsto savo 2026–2028 m. kovos su sukčiavimu strategiją pagal OLAF metodiką. Energetikos GD kovos su sukčiavimu strategija grindžiama Komisijos kovos su sukčiavimu strategija ir specialiu vidaus rizikos vertinimu, atliktu siekiant nustatyti sritis, kuriose kyla didžiausias sukčiavimo pavojus, jau veikiančiomis kontrolės priemonėmis ir veiksmais, būtinais pagerinti Energetikos GD pajėgumą užkirsti kelią sukčiavimui, jį nustatyti bei ištaisyti.

JRC GD

2020 m. buvo priimta JRC kovos su sukčiavimu strategija ir prie jos pridėtas veiksmų planas, o 2024 m. jie buvo iš dalies pakeisti siekiant persvarstyti ir atnaujinti 2025–2027 m. planą. Atnaujintame plane numatyti trys nauji veiksmai: 2025 m. pirmąjį pusmetį pradėta informuotumo didinimo kampanija, kur daugiausia dėmesio skiriama Komisijos etikos klausimams ir kovos su sukčiavimu priemonėms, pateikiant atitinkamus JRC mokslo darbuotojams pritaikytus pavyzdžius; išplėstinė mokymo programa, apimanti temines sesijas tokiomis temomis kaip, be kita ko, interesų konfliktai, autorystė, dirbtinio intelekto naudojimas, informavimas apie pažeidimus ir pranešimų teikimo kanalai; atnaujinti „Sharepoint“ puslapiai, skirti etikos klausimams ir kovos su sukčiavimu priemonėms. Šiais naujais veiksmais papildomos pagal 2021–2024 m. veiksmų planą dedamos pastangos ir JRC dalyvavimas Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos veiksmų plane. JRC vertina savo bendradarbiavimą su OLAF, vidaus kontrolės grupe ir kitais suinteresuotaisiais subjektais dedant bendras pastangas kovoti su sukčiavimu.

ACER

ACER taiko decentralizuotų ES agentūrų kovos su sukčiavimu principus, laikydamasi Komisijos požiūrio ir 2024 m. OLAF gairių dėl decentralizuotų agentūrų ir bendrųjų įmonių. 2024 m. gruodžio mėn. Agentūra priėmė naują kovos su sukčiavimu strategiją, kuria panaikinamas Agentūros Administracinės valdybos sprendimas Nr. 15/2021. Naujoji 2025–2027 m. laikotarpio strategija grindžiama šiais strateginiais tikslais: optimizuoti esamas sukčiavimo prevencijos priemones, gerinti esamų aptikimo sistemų savalaikiškumą ir tikslumą, stiprinti tyrimo protokolus ir optimizuoti taisomuosius veiksmus, kad lėšos būtų greitai susigrąžintos.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[1]	ELPA šalių[2]	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių [3]	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
1	02.10.03 Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)	DA	TAIP	NE	NE	NE

1 DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.
2 ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.
3 Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidatų.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija		Numeris	1					
GD: JRC			Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
Veiklos asignavimai								
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1a					**0,000**	
	Mokėjimai	2a					**0,000**	
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1b					**0,000**	
	Mokėjimai	2b					**0,000**	
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų								
Biudžeto eilutė 01 01 01. Programos „Europos horizontas“ paramos išlaidos		3				**0,255**	**0,255**	**1,782**
IŠ VISO asignavimų JRC GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

Asignavimai, kurie, kaip nustatyta, yra reikalingi pagal programos „Europos horizontas“ (tiesioginiai moksliniai tyrimai) paramos eilutę, bus perskirstyti iš JRC skirto programos paketo ir nelaikomi papildomu prašymu, palyginti su dabartiniais asignavimais, kurių prašoma pagal 2027 m. biudžeto projektą.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

ACER	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**

Biudžeto eilutė: 02.10.03 / ES biudžeto įnašas agentūrai				0,391	**0,391**	**10,039**[1]

Asignavimai / ES biudžeto įnašas agentūrai bus kompensuojami (-as) sumažinant šios programos „Europos infrastruktūros tinklų priemonė energetikos srityje“ finansinį paketą / biudžeto eilutėje 02.03.01 / 2027 metais.

Asignavimų suma, numatoma skirti agentūrai pagal kitą DFP, yra orientacinė; ji priklauso nuo susitarimo dėl DFP. Dėl pagal šį pasiūlymą agentūrai pavedamų nuolatinių užduočių pobūdžio ji turėtų būti įtraukta į agentūros subsidiją ir prireikus bus kompensuojama lygiaverčiu atitinkamos programos paketo pagal tą pačią DFP išlaidų kategoriją sumažinimu. Jei reikia atlikti kompensuojamąjį sumažinimą, agentūrai skirtus išteklius taip pat gali reikėti peržiūrėti taikant metinę biudžeto procedūrą.

			Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
IŠ VISO veiklos asignavimų (įskaitant įnašą decentralizuotai agentūrai)	Įsipareigojimai	4	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Mokėjimai	5	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		6	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Įsipareigojimai	= 4 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**
	Mokėjimai	= 5 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**

			Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
• IŠ VISO veiklos asignavimų (visose veiklos išlaidų kategorijose)	Įsipareigojimai	4	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Mokėjimai	5	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**

[1] Apskaičiuojant šį skaičių atsižvelgta į bendrą 2 proc. metinį indeksavimą.

• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (visose veiklos išlaidų kategorijose)		6	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 išlaidų kategorijas (orientacinė suma)	Įsipareigojimai	= 4 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**
	Mokėjimai	= 5 + 6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**7**	„Administracinės išlaidos“

GD: ENER	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
• Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	**2,828**
• Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
IŠ VISO ENERGETIKOS GD	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ (Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS**	Įsipareigojimai	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**
	Mokėjimai	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ⇩			Metai **2024**		Metai **2025**		Metai **2026**		Metai **2027**		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 skirsnį)						**IŠ VISO**	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis[2]	Vidutinės sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS[3] ...																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

[2] Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

[3] Apibūdinta 1.3.2 skirsnyje „Konkretus tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**	**IŠ VISO DFP 2028–2034**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA						
Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ						
Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
IŠ VISO	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

2027 m. žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Prognozuojamas poveikis išlaidoms ir darbuotojų skaičiui 2028 m. ir vėlesniu laikotarpiu pridedamas tik paaiškinimo tikslais, nedarant išankstinių išvadų dėl kitos daugiametės finansinės programos. Finansavimo šaltinis ir Sąjungos finansinio įsipareigojimo apimtis laikotarpiu po 2027 m. ir toliau priklauso nuo tarpinstitucinių derybų dėl 2028–2034 m. DFP rezultatų ir jie bus nustatyti vėliau taikant metinę biudžeto procedūrą. Visi asignavimai ir darbuotojų skaičius nuo 2028 m. yra orientaciniai.

3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

Sąmatą surašyti etato ekvivalentais

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**Po 2027 m.**
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)					
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)	0	0	0	1	1
20 01 02 03 (ES delegacijos)	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0,5	0,5
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)					
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)	0	0	0	2	2
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė - būstinėje	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė - ES delegacijose [XX.01.YY.YY]	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0	1,5	1,5
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 7 išlaidų kategorija	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją	0	0	0	0	0
IŠ VISO	**0**	**0**	**0**	**5**	**5**

	Dabartiniai Komisijos tarnybų darbuotojai	**Papildomi darbuotojai***		
		bus finansuojami pagal 7 išlaidų kategoriją arba iš mokslinių tyrimų	**bus finansuojami iš BA eilutės**	**bus finansuojami iš mokesčių**
Etatų plano etatai	1 Energetikos GD 0,5 AD JRC GD		netaikoma	
Išorės darbuotojai (CA, SNE, INT)	2 CA Energetikos GD 1,5 CA JRC GD			

Prognozuojamas poveikis išlaidoms ir darbuotojų skaičiui 2028 m. ir vėlesniu laikotarpiu pridedamas tik paaiškinimo tikslais, nedarant išankstinių išvadų dėl kitos daugiametės finansinės programos. Finansavimo šaltinis ir Sąjungos finansinio įsipareigojimo apimtis laikotarpiu po 2027 m. ir toliau priklauso nuo tarpinstitucinių derybų dėl 2028–2034 m. DFP rezultatų ir jie bus nustatyti vėliau taikant metinę biudžeto procedūrą. Visi asignavimai ir darbuotojų skaičius nuo 2028 m. yra orientaciniai.

Vykdytinų užduočių aprašymas, kai užduotis vykdo:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Įgyvendinant nuostatas dėl tinklo mokesčių, pažangiųjų tinklų rodiklių, elektros tinklo duomenų mainų ir pakartotinio elektros tinklo duomenų naudojimo mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, Komisijai nustatomos naujos užduotys, kurioms reikia išteklių, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą ir laiku vykdomą įgyvendinimą. Šios užduotys yra kompleksinio pobūdžio ir apima energetikos reguliavimą, skaitmeninę politiką, duomenų valdymą, kibernetinį saugumą ir paramą inovacijoms, todėl reikia užtikrinti nuolatinę sąveiką su įvairiais subjektais Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis. Energetikos GD Siekiant užtikrinti ilgalaikį pagal 18a straipsnį nustatytos naujos sistemos valdymą, koordinavimą ir reguliavimo priežiūrą, Energetikos generaliniame direktorate reikia paskirti **1 nuolatinį pareigūną (AD etato ekvivalentą)**. Jo pareigos, be kitą ko, būtų susijusios su vadovavimu diegiant elektros tinklo duomenų mainų sistemą, suderinamumo su platesne Sąjungos teisine sistema (įskaitant Duomenų aktą, DI aktą ir kibernetinio saugumo srities teisės aktus) užtikrinimu, koordinavimu su ACER, ENTSO-E, ES SSO subjektu ir valstybėmis narėmis ir tolesnių veiksmų, susijusių su Komisijos nuomone dėl suderinto mechanizmo, priežiūra. Šie ištekliai būtų susiję su 1 reikalavimu ir visų pirma apimtų toliau nurodytas funkcijas. Procesų valdymas ir reguliavimo koordinavimas - Koordinuoti bendrą įgyvendinimo procesą su ACER, ENTSO-E, ES SSO subjektu, PSO, SSO, valstybėmis narėmis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. - Administruoti Komisijos nuomonės dėl suderinto mechanizmo, apie kurį pranešama pagal 18a straipsnio 5 dalį, rengimą, įskaitant valdymo, dalyvavimo, techninių, veiklos, skaidrumo ir kibernetinio saugumo elementų vertinimą. - Užtikrinti iniciatyvos suderinamumą su platesne Sąjungos elektros energijos rinkų, skaitmenizacijos, kibernetinio saugumo, duomenų apsaugos, DI ir pramonės politikos sistema. Tolesni politiniai ir teisiniai veiksmai - Įvertinti ACER rekomendacijų ir pažangos ataskaitų dėl pažangiųjų tinklų rodiklių poveikį reglamentavimui. - Imtis tolesnių veiksmų, susijusių su savanoriškos elektros tinklo duomenų mainų sistemos įgyvendinimu, ir, be kita ko, stebėti, kaip atsižvelgiama į Komisijos nuomonę. - Koordinuoti veiksmus su atitinkamomis Komisijos tarnybomis, visų pirma klausimais, susijusiais su duomenų valdymu, kibernetiniu saugumu, DI ir ypatingos svarbos infrastruktūra. Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir stebėsena - Organizuoti susitikimus, ekspertų praktinius seminarus ir

	tikslines konsultacijas su PSO, SSO, ENTSO-E, ES SSO subjektu, ACER, pramonės atstovais, mokslinių tyrimų subjektais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais ir imtis su jais susijusių tolesnių veiksmų. - Stebėti įgyvendinimo pažangą ir prireikus ateityje padėti atnaujinti įgyvendinimo sistemą. Šios užduotys yra struktūrinio ir ilgalaikio pobūdžio, nes jos susijusios su nuolatine elektros tinklų skaitmenizacijos stebėsena, raida ir valdymu Sąjungos lygmeniu. Jos viršija dabartinę Energetikos GD veiklos aprėptį, nes jo veikla neapima Sąjungos lygmens tinklo duomenų mainų ir inovacijų sistemos veiklos priežiūros. Šiuo tikslu tai taip pat reikėtų vykdyti tolesnius įgyvendinimo veiksmus, susijusius su 18b straipsniu dėl pažangiųjų matavimo sistemų. <u>JRC GD</u> JRC GD atliko išsamų techninės ir mokslinės paramos, reikalingos pasiūlymui įgyvendinti, vertinimą ir peržiūrėjo perskirstymo viduje galimybę. Atsižvelgiant į tai, kad esama tam tikros sinergijos su vykdoma veikla energetikos sistemos skaitmenizacijos ir kibernetinio saugumo srityse, įgyvendinti šią papildomą veiklą pasitelkiant **0,5 AD etato ekvivalento, perskirstyto iš jos vidaus išteklių**, kurie bus paskirti pagalbai rengiant įgyvendinimo aktus teikti. Tai bus ir techninė pagalba rengiant įgyvendinimo aktus pagal 61 straipsnio 5b dalį, imtųsi ko, aktus, be kita ko, susijusius su duomenų modeliais, ontologija, sąsajomis, sąveikumo architektūra ir techninėmis specifikacijomis.
Išorės darbuotojai	<u>Energetikos GD</u> **2 laikinųjų sutartininkų (CA) etato ekvivalentai** reikalingi siekiant padėti rengti ir priimti **įgyvendinimo aktus** pagal 61 straipsnį (dėl tarifų nustatymo metodikos ir pažangiųjų tinklų rodiklių bei pakartotinio duomenų naudojimo), susijusius su toliau nurodytais reikalavimais. - 2 reikalavimas. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 18a straipsnį priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos gairės, kad būtų galima teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti elektros tinklo duomenis viešojo intereso mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, taip prisidedant prie elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo (61 straipsnio 5b dalis). Tai, be kita ko – techninis ir teisinis pasirengimas, konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais, dokumentų rengimas ir tolesni su įgyvendinimu susiję veiksmai. Šiai užduočiai atlikti reikia maždaug 0,5 etato ekvivalento iš Energetikos GD. Šie ištekliai visų pirma būtų skirti 61 straipsnio 5a ir 5b dalyse nurodytų įgyvendinimo aktų ruošimui, jų projektų rengimui ir priėmimo valdymui, be kita ko, rengiant tarnybų tarpusavio konsultacijas ir konsultacijas su valstybėmis narėmis pagal atitinkamą komiteto procedūrą. - 3 reikalavimas. Komisija pagal 18 straipsnį gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos suderintos tarifų metodikos gairės (61 straipsnio 5a dalis). Šiai užduočiai

	atlikti Energetikos GD reikia papildomų analitinių, reguliavimo ir koordinavimo pajėgumų, įskaitant numatomą 1 etato ekvivalentą, reikalingą įgyvendinimo aktui parengti. Šie ištekliai visų pirma būtų skiriami tolesniems politiniams ir teisiniams veiksmams. - 4 reikalavimas. Komisija pagal 18a straipsnį gali priimti įgyvendinimo aktą dėl pažangiųjų tinklų rodiklių (61 straipsnio 5a dalis). Šiai užduočiai atlikti reikia Energetikos GD vidaus analitinių, reguliavimo ir koordinavimo pajėgumų , įskaitant maždaug 0,5 etato ekvivalento, reikalingo įgyvendinimo aktui parengti. Šie ištekliai visų pirma būtų skiriami tolesniems politiniams ir teisiniams veiksmams. Ši veikla labiau sutelkta pradiniame įgyvendinimo etape ir taip pat būtų vykdoma periodiškai atnaujinant įgyvendinimo sistemą. Vykdant šią veiklą nustatytą laikotarpį reikės didelių analitinių ir koordinavimo pajėgumų, tačiau nesitikima, kad sukūrus pagrindinę įgyvendinimo sistemą juos reikės nuolat stiprinti. <u>JRC</u> JRC GD atliko išsamų techninės ir mokslinės paramos, reikalingos pasiūlymui įgyvendinti, vertinimą ir peržiūrėjo perskirstymo viduje galimybę. Atsižvelgiant į tai, kad esama tam tikros sinergijos su vykdoma veikla energetikos sistemos skaitmenizacijos ir kibernetinio saugumo srityse, įgyvendinti šią papildomą veiklą pasitelkiant **1,5 CA etato, JRC perskirstys savo vidaus išteklius**, kad būtų galima teikti technines ir mokslines rekomendacijas kuriant savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą pagal 18a straipsnio 5 dalį. Tai, be kita ko – testavimo ir patvirtinimo metodų gairės ir esminiai kibernetinio saugumo reikalavimai. Kalbant apie duomenų mainų sistemą, JRC parama visų pirma būtų sutelkta šiose srityse: - pagalbos laiku aprašant politikai aktualius naudojimo atvejus, susijusius su elektros tinklo planavimu, eksploatavimu ir optimizavimu; - pagalbos taikant savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą, pateikiant novatoriškų skaitmeninių priemonių, kurios turi būti sukurtos pagal 18a straipsnio 5 dalį ir kurios yra susijusios su elektros tinklo eksploatavimu ir optimizavimu, nepriklausomo testavimo, lyginamosios analizės ir patvirtinimo metodus.

3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga

IŠ VISO skaitmeninių ir IT asignavimų	Metai 2024	Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027	IŠ VISO DFP 2021–2027
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA					
IT išlaidos (organizacijos)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ					
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
IŠ VISO	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlymas (iniciatyva)

☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

☐ Reikia persvarstyti DFP.

3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą					
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų					

3.2.8. Numatomi žmogiškieji ištekliai ir decentralizuotoje agentūroje reikalingų asignavimų panaudojimas

Personalo poreikiai (etato ekvivalentais)

Agentūra: ACER	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**DFP 2028–2034**
Laikinieji darbuotojai (AD lygio)					
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)					
Laikinieji darbuotojai (AD + AST), tarpinė suma	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Sutartininkai				2	2
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai					
Sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai, tarpinė suma	***0***	***0***	***0***	***2***	***2***
IŠ VISO darbuotojų	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**

Iš ES biudžeto įnašo dengiami asignavimai, mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Agentūra: ACER	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**	**IŠ VISO 2028–2034**
1 antraštinė dalis. Personalo išlaidos				0,091[1]	**0,091**	1,379
2 antraštinė dalis. Infrastruktūra ir veiklos išlaidos					**0,000**	
3 antraštinė dalis. Veiklos išlaidos				0,300	**0,300**	8,660
IŠ VISO iš ES biudžeto lėšų dengiamų asignavimų	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039[2]**

[1] Personalo išlaidos pritaikytos atsižvelgiant į prielaidą, kad darbuotojai įdarbinami liepos mėn.

Todėl 2027 m. atsižvelgiama tik į 50 proc. vidutinių išlaidų.

[2] Į šį skaičių įtrauktas sukauptas 2 proc. metinio indeksavimo poveikis.

Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti decentralizuotoje agentūroje reikalingų žmogiškųjų išteklių ir asignavimų (mln. EUR) apžvalga (santrauka)

Agentūra: ACER	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**	**IŠ VISO 2028–2034**
Laikinieji darbuotojai (AD + AST)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Sutartininkai	**0**	**0**	**0**	2	**2**	**2**
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Iš viso darbuotojų	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**2**
Iš ES biudžeto lėšų dengiami asignavimai	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
Iš mokesčių dengiami asignavimai (jei taikoma)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
Bendrai finansuojami asignavimai (jei taikoma)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
IŠ VISO asignavimų	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039**

Vykdytinų užduočių aprašymas, kai užduotis vykdo ACER:

6 reikalavimas. ACER, glaudžiai bendradarbiaudama su perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriais ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turi pateikti reguliavimo institucijoms skirtą rekomendaciją dėl pažangiųjų tinklų rodiklių, kad būtų galima įvertinti pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų diegimą perdavimo ir skirstymo tinkluose (18a straipsnio 2 dalis). Šią rekomendaciją reikia pateikti per vienus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo ir tai reikia padaryti tik vieną kartą.

7 reikalavimas. ACER turi paskelbti Sąjungos lygmens pažangos ataskaitą, kurioje būtų įvertintas išmaniųjų tinklų sprendimų kūrimas ir naudojimas ir efektyvus elektros energijos infrastruktūros naudojimas (18a straipsnio 3 dalis). Ši ataskaita turi būti skelbiama bent kas trejus metus po ACER rekomendacijos dėl pažangiųjų tinklų rodiklių paskelbimo ir ją reikia skelbti reguliariai.

Taigi, kalbant apie 6 ir 7 reikalavimus kartu, ACER reikia papildomų darbuotojų, kurie vadovautų ekspertų darbui ir jį vykdytų, įskaitant pradinių rekomendacijų pateikimą ir reguliarią PSO ir SSO stebėseną, ir padėtų rinkti duomenis ir atlikti kitas šiai veiklai būdingas kanceliarines užduotis.

8 reikalavimas. ACER pavedama padėti reguliavimo institucijoms nustatyti veiklos rezultatų rodiklius (18 straipsnio 7 dalis).

9 reikalavimas. ACER pavedama paskelbti perdavimo sistemos operatorių ir jų išlaidų efektyvumo palyginimo ataskaitą ne vėliau kaip pirmą mėnesio, einančio po 12 mėnesių nuo reglamento įsigaliojimo dienos, dieną, o vėliau – kas ketverius metus (18 straipsnio 7 dalis).

10 reikalavimas. ACER pavedama pateikti Komisijai skirtą rekomendaciją dėl pasiūlymo dėl suderintos tarifų metodikos (61 straipsnio 5a dalis).

Kalbant apie 8, 9 ir 10 reikalavimus, ACER reikia papildomų darbuotojų išteklių horizontaliajai paramai teikti ir administracinėms užduotims vykdyti, taip pat veiklos biudžeto specializuotoms konsultacijoms ir plėtrai.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

- ☐ nuosaviems ištekliams
- ☐ kitoms pajamoms
- ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[3]			
		Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**
……. straipsnis					

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[3] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

Skaitmeninės svarbos reikalavimų ir susijusių kategorijų (duomenų, procesų skaitmenizavimo ir automatizavimo, skaitmeninių sprendimų ir (arba) skaitmeninių viešųjų paslaugų) suvestinis aprašas

Reikalavimo nuoroda	**Reikalavimo aprašymas**	**Subjektai, kuriems reikalavimas daro poveikį arba kuriems jis taikomas**	**Suvestiniai procesai**	**Kategorijos**
1 reikalavimas (R1) – 18a straipsnio 2, 3 ir 6 dalys ir 61 straipsnio 5a dalis. Pažangiųjų tinklų rodikliai ir susijusi valdymo sistema	Šis reikalavimas susijęs su Sąjungos lygmens pažangiųjų tinklų rodiklių sistemos sukūrimu, įskaitant ACER rekomendaciją, periodines Sąjungos lygmens pažangos ataskaitas ir galimybę Komisijai priimti įgyvendinimo aktus dėl suderintos metodikos. Tai svarbu skaitmeniniu požiūriu, nes šie veiksmai susiję su pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų diegimo perdavimo ir skirstymo tinkluose vertinimu ir stebėsena.	ACER, Komisija, nacionalinės reguliavimo institucijos, perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai.	Stebėsena, ataskaitų teikimas, reguliavimo vertinimas ir suderintų metodų rengimas.	**Duomenys**
2 reikalavimas (R2) – 18a straipsnio 4 dalis. Pažangiojo tinklo eksploatavimo tinklo duomenų valdymas ir keitimasis jais	Šis reikalavimas susijęs su perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių pareiga suderintai valdyti tinklo duomenis ir jais keistis, kad būtų galima plėtoti, diegti ir veiksmingai naudoti pažangiuosius	Perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai ir (netiesiogiai) kiti atitinkami subjektai, susiję su sistemos	Duomenų mainai, tinklo eksploatavimas, stebėsena, optimizavimas ir elektros energijos sistemos eksploatavimo	**Duomenys** **Procesų skaitmenizavimas ir automatizavimas**

	elektros tinklus ir novatoriškus duomenimis grindžiamus sprendimus, kuriais padedama vykdyti tinklo eksploatavimo stebėseną, optimizavimą ir koordinavimą. Tai svarbu skaitmeniniu požiūriu, nes reglamentuojamas keitimasis tinklo, rinkos ir operatyviniais duomenimis bei jų naudojimas ir padedama vykdyti sistemos eksploatavimo skaitmenizavimą.	eksploatavimu ir lankstumo sprendimų integravimu.	koordinavimas.	
3 reikalavimas (R3) – 18a straipsnio 5 dalis ir 61 straipsnio 5b dalis. Savanoriška saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema	Šis reikalavimas susijęs su savanoriškos saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemos sukūrimu, prie kurio bendrai prisideda ENTSO-E ir ES SSO subjektas, siekiant remti novatoriškų tinklo eksploatavimo ir optimizavimo technologijų kūrimą, testavimą, integravimą ir diegimą, taip pat su susijusiu Komisijos įgaliojimu priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos teisėto, saugaus ir kontroliuojamo pakartotinio duomenų naudojimo mokslinių tyrimų ir inovacijų viešojo intereso tikslais gairės. Tai svarbu skaitmeniniu požiūriu, nes šie veiksmai susiję su struktūrizuotais duomenų mainais, bendrais duomenų modeliais, formatais, ontologija ir sąsajomis, taip pat su skaitmeninėmis skaitmeninių	Perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai, ENTSO-E, ES SSO subjektas, Komisija ir atitinkami dalyvaujantys suinteresuotieji subjektai, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos ir pramoninių sprendimų teikėjai.	Dalijimasis duomenimis, saugi prieiga prie duomenų, skaitmeninių priemonių testavimas ir patvirtinimas, sąveikumo valdymas ir parama inovacijoms.	**Duomenys, skaitmeniniai sprendimai** ir **procesų skaitmenizavimas bei automatizavimas**

	priemonių testavimo, lyginamosios analizės, patvirtinimo, sąveikumo ir gyvavimo ciklo valdymo priemonėmis.			

4.2. Duomenys

Į taikymo sritį patenkančių duomenų suvestinis aprašas

Duomenų rūšis	**Reikalavimo (-ų) nuoroda**	**Standartas ir (arba) specifikacija**
Atitinkami duomenys yra susiję su pažangiųjų ir novatoriškų tinklo technologijų ir skaitmeninių sprendimų diegimu perdavimo ir skirstymo tinkluose, taip pat su efektyviu elektros energijos infrastruktūros naudojimu. Tikimasi, kad šie duomenys visų pirma bus grindžiami esamomis nacionalinėmis ataskaitomis pagal Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio l punktą, kurias prireikus bus galima papildyti papildomais duomenimis, nurodytais ACER rekomendacijoje ir Komisijos įgyvendinimo aktuose dėl pažangiųjų tinklų rodiklių (kai jie bus priimti).	1 reikalavimas (pažangiųjų tinklų rodikliai)	Šiame etape teisinio dokumento tekste nenustatytas joks konkretus techninis standartas; bet koks tolesnis metodikos, rodiklių ar ataskaitų teikimo formų derinimas būtų aptariamas rekomendacijoje ir galbūt įgyvendinimo akte.
Atitinkami duomenys yra elektros tinklo duomenys, būtini pažangiesiems elektros tinklams ir novatoriškiems duomenimis grindžiamiems sprendimams, kuriais prisidedama prie tinklo eksploatavimo, kurti, diegti ir veiksmingai naudoti. Priklausomai nuo naudojimo atvejo, tai, be kita ko, gali būti su tinklo topologija ir turtu susiję duomenys, eksploatavimo matavimai, apkrovos srautai, įtampos ir perkrovos duomenys, atjungimų ir techninės priežiūros duomenys, skirstymo ir ribojimo duomenys, prijungimo ir pajėgumų duomenys, su lankstumu susiję duomenys, taip pat eksploatavimo prognozės ir apribojimai, susiję su perdavimo ir skirstymo sistemų eksploatavimu.	2 reikalavimas (tinklo duomenų mainai pažangiųjų tinklų eksploatavimo tikslais)	Paties teisinio dokumento tekste išsamūs techniniai standartai nenustatomi. Įgyvendinimo etape gali būti aktualios esamos sektorių specifikacijos ir modeliai, įskaitant, kai tinkama, bendrų tinklo modelių mainų standartą (CGMES) arba kitus elektros energijos sektoriaus sąveikumo

		sprendimus.
Atitinkami duomenys yra elektros tinklo duomenys ir susijusi techninė informacija, naudojami savanoriškoje saugioje mokslinių tyrimų ir inovacijų viešojo intereso tikslais sistemoje, kuria prisidedama prie elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo. Priklausomai nuo konkretaus naudojimo atvejo, tai, be kita ko, gali būti dalyvaujančių perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių teikiami veiklos, planavimo, turto, lankstumo sprendimų ir sistemos veikimo duomenys, taip pat metaduomenys, lyginamųjų dydžių duomenys ir rezultatai, gauti vykdant testavimo ir patvirtinimo veiklą.	3 reikalavimas (saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema)	Pasiūlyme numatyta, kad Komisijos įgyvendinimo aktuose gali būti nustatomi arba atnaujinami sistemai aktualūs duomenų modeliai, formatai, ontologija ir sąsajos, taip pat skaidrumo, atskaitomybės, kibernetinio saugumo užtikrinimo ir rizikos mažinimo sąlygos.

Derėjimas su Europos duomenų strategija

Paaiškinimas, kaip reikalavimas (-ai) dera su Europos duomenų strategija

1 reikalavimas (pažangiųjų tinklų rodikliai) atitinka Europos duomenų strategiją tiek, kiek juo prisidedama prie nuoseklaus ir sąžiningo duomenų naudojimo vykdant reguliavimo stebėseną ir kuriant politikos priemones energetikos sektoriuje, kartu vadovaujantis esamomis sektorių duomenų teikimo struktūromis.

2 reikalavimas (tinklo duomenų mainai pažangiųjų tinklų eksploatavimo tikslais) yra suderintas su Europos duomenų strategija, nes juo remiamas dalijimasis konkrečių sektorių duomenimis ir sąveikumas laikantis Sąjungos duomenų apsaugos, kibernetinio saugumo ir sąžiningos prieigos prie duomenų taisyklių. Juo taip pat papildoma esama energetikos duomenų sistema nedubliuojant Duomenų akto, nes jis susijęs su reguliuojamais tinklo duomenimis ir reguliuojamų subjektų bendradarbiavimu sistemos eksploatavimo srityje.

3 reikalavimas (saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema) atitinka Europos duomenų strategiją, nes juo siekiama sudaryti sąlygas teisėtam, saugiam ir kontroliuojamam pakartotiniam duomenų naudojimui pagal konkrečiam sektoriui skirtą sistemą, kartu laikantis ES taisyklių dėl BDAR, Duomenų akto, DI akto ir kitų galiojančių teisės aktų. Praktiškai šia sistema taip pat būtų prisidedama prie DI grindžiamų sprendimų, kuriais remiamas elektros energijos sistemos eksploatavimas ir optimizavimas, plėtros ir diegimo. Bet kokia tokia plėtra ir diegimas turėtų būti vykdomi laikantis Reglamento (ES) 2024/1689 (DI aktas) ir kitų galiojančių Sąjungos teisės aktų, visų pirma susijusių su rizikos valdymu, duomenų valdymu, skaidrumu, žmogaus atliekama priežiūra, patikimumu ir kibernetiniu saugumu.

Derėjimas su vienkartinio duomenų pateikimo principu

Paaiškinimas, kaip atsižvelgta į vienkartinio duomenų pateikimo principą ir kaip pasinaudota galimybe pakartotinai naudoti esamus duomenis

Kalbant apie 1 reikalavimą (pažangiųjų tinklų rodikliai), pasiūlyme laikomasi vienkartinio duomenų pateikimo principo, kiek įmanoma remiantis jau nustatytais nacionaliniais duomenų teikimo įpareigojimais, ir nesiekiama sukurti visiškai naują duomenų teikimo sistemą.

Kalbant apie 2 reikalavimą (tinklo duomenų mainai pažangiųjų tinklų eksploatavimo tikslais), laikomasi vienkartinio duomenų pateikimo principo, nes ši nuostata grindžiama duomenimis, kuriuos sistemos operatoriai jau yra sugeneravę ir naudoja įprastomis sistemos eksploatavimo sąlygomis; juo nenustatoma bendras įpareigojimas iš naujo surinkti tą pačią informaciją iš naujų šaltinių, o veikiau siekiama pagerinti keitimosi esamais duomenimis ir jų naudojimo būdus.

Kalbant apie 3 reikalavimą (saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema), diegiant šią sistemą turėtų būti laikomasi vienkartinio duomenų pateikimo principo, visų pirma, kai įmanoma, pakartotinai naudojant esamus sektorių duomenų rinkinius, duomenų teikimo kanalus ir techninius sprendimus ir vengiant nereikalingo duomenų rinkimo ar perdavimo pareigų dubliavimo.

Paaiškinimas, kaip nauji duomenys atitinka duomenų randamumo, prieinamumo, sąveikumo ir pakartotinio panaudojimo principus ir aukštos kokybės standartus

Netaikoma.

Duomenų srautai

Duomenų srautų suvestinis aprašas

Duomenų rūšis	**Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)**	**Duomenis teikiantys subjektai**	**Duomenis gaunantys subjektai**	**Keitimosi duomenimis priežastis**	**Dažnumas (jei taikoma)**
Duomenys, susiję su pažangiųjų ir novatoriškų tinklų technologijų ir skaitmeninių sprendimų diegimu	1 reikalavimas (pažangiųjų tinklų rodikliai)	Nacionalinės reguliavimo institucijos ir (atitinkamais atvejais)	ACER – rekomendacijoms ir pažangos ataskaitoms rengti, o šie ACER gauti	Pradinis priežastinis veiksnys būtų Reglamento įsigaliojimas.	Po to per vienus metus parengiama ACER rekomendacija, o vėliau – reguliarus

		sistemų operatoriai	rezultatai – Komisijai		ataskaitų teikimo kas trejus metus ciklas.
Atitinkami duomenys yra elektros tinklo duomenys, būtini pažangiesiems elektros tinklams ir novatoriškiems duomenimis grindžiamiems sprendimams, kuriais prisidedama prie tinklo eksploatavimo, kurti, diegti ir veiksmingai naudoti.	2 reikalavimas (tinklo duomenų mainai pažangiųjų tinklų eksploatavimo tikslais)	Tinklo operatoriai	Tinklo operatoriai	Operacinę sistemą reikia susieti su tinklo eksploatavimo stebėsena, optimizavimu ir koordinavimu, įskaitant reguliavimo apkrova, atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir neiškastinių išteklių lankstumo sprendimų integravimą.	Tokio keitimosi duomenimis dažnumas priklausytų nuo eksploatavimo būdo atvejo ir gali būti įvairus – nuo keitimosi beveik tikralaikiais duomenimis iki periodinio dalijimosi statiniais ar su planavimu susijusiais duomenimis.
Elektros tinklo duomenys ir susijusi techninė informacija, naudojami savanoriškoje saugioje mokslinių tyrimų ir inovacijų viešojo intereso tikslais sistemoje, kuria prisidedama prie elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo.	3 reikalavimas (saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema)	Pagrindiniai duomenų srautai būtų iš dalyvaujančių perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių į suderintą mechanizmą, tarp tos sistemos dalyvių pagal sutartas valdymo taisykles, iš ENTSO-E ir ES SSO subjekto Komisijai, kai pranešama apie valdymo ir techninius veiksmus, ir iš Komisijos, dalyviams pateikiamos nuomonės ir įgyvendinimo aktų (jei jie		Pradinis priežastinis veiksny būtų savanoriškas suinteresuotųjų veiklos vykdytojų suderinto mechanizmo sudarymas ir informacijos apie atitinkamus	Tolesni duomenų mainai priklausytų nuo dalyvavimo sistemoje ir konkrečios joje vykdomos mokslinių tyrimų, testavimo, lyginamosios analizės ir diegimo

		priimami) forma.	valdymo ir techninius elementus perdavimas Komisijai.	veiklos.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Skaitmeninių sprendimų suvestinis aprašas

Skaitmeninis sprendimas	Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)	Pagrindinės privalomos funkcijos	Atsakinga institucija	Kaip užtikrinamas prieinamumas?	Kaip atsižvelgiama į pakartotinio naudojimo galimybes?	DI technologijų naudojimas (jei taikoma)
1 skaitmeninis sprendimas Jau naudojamos pažangiųjų tinklų rodiklių ataskaitų teikimo, stebėsenos ir analizės sistemos	1 reikalavimas	Šiuo pasiūlymu nesukuriama atskira nauja Sąjungos skaitmeninė platforma. Atitinkami skaitmeniniai sprendimai yra jau naudojamos ataskaitų teikimo, stebėsenos ir analizės sistemos, kurias ACER ir nacionalinės reguliavimo institucijos naudoja informacijai apie tinklo veiklos rezultatus ir išmaniųjų bei skaitmeninių tinklų sprendimų diegimą rinkti, apdoroti ir vertinti. Priklausomai nuo ateityje planuojamų įgyvendinimo aktų, tas jau naudojamas sistemas gali reikėti atnaujinti,	ACER atsako už Sąjungos lygmens rekomendacijos ir pažangos ataskaitos parengimą. Nacionalinės reguliavimo institucijos atsako už nacionalinę stebėseną ir ataskaitų teikimą.	Konkretūs prieinamumo reikalavimai nenustatyti, nes tai visų pirma yra reguliavimo ir ekspertų naudojamos sistemos, o ne visuomenei skirtos skaitmeninės paslaugos. Vis dėlto, laikantis galiojančių skaidrumo praktikos pavyzdžių, tokie rezultatai kaip ACER ataskaitos turėtų būti viešai prieinami. Pakartotinis naudojimas užtikrinamas remiantis esamomis reguliavimo ataskaitų teikimo ir analizės priemonėmis, o ne siekiant nuo nulio sukurti naują sprendimą.		Šiuo metu pasiūlyme nereikalaujama taikant šį skaitmenį sprendimą naudoti DI.

		siekiant prisidėti prie labiau suderintos rodiklių metodikos, bendros ataskaitų teikimo struktūros ir užtikrinti, kad būtų gaunami palyginami analitiniai rezultatai.			
2 skaitmeninis sprendimas Tinklo duomenų mainų sąsajos, sistemos ir sąveikumo komponentai, skirti pažangiojo tinklo eksploatavimui	2 reikalavimas	Atitinkami skaitmeniniai sprendimai yra sąsajos, sistemos ir sąveikumo komponentai, kuriuos perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai naudoja siekdami darniai keistis tinklo duomenimis ir juos tvarkyti. Tai, be kita ko, gali būti įrenginių tarpusavio sąsajos, duomenų mainų tinklų sietuvai, bendri semantiniai modeliai, duomenų valdymo sistemos ir kitos skaitmeninės priemonės, padedančios stebėti, optimizuoti ir koordinuoti tinklo	Perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai, veikdami pagal jiems priskirtas eksploatavimo pareigas.	Šiuo pasiūlymu nesukuriama piliečiams skirta skaitmeninė paslauga, todėl su prieinamumu plačiajai visuomenei susijusių konkrečių problemų nėra. Skaitmeniniais sprendimais siekiama padėti užtikrinti duomenų sąveikumą ir pakartotinį naudojimą ir, kai įmanoma, jie turėtų būti grindžiami jau naudojamais sektorių sprendimais ir standartais, nereikalaujant sukurti visiškai naują architektūrą.	Tekste numatoma, kad bus kuriami ir naudojami novatoriški duomenimis grindžiami sprendimai, kurie, be kita ko, gali būti DI grindžiamos prognozavimo, optimizavimo ar sistemų stebėjimo priemonės.

		eksploatavimą.			
3 skaitmeninis sprendimas Saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema	3 reikalavimas	Atitinkamas skaitmeninis sprendimas yra savanoriškai pagal suderintą mechanizmą, kurį bendrai remia ENTSO-E ir ES SSO subjektas, sukuriama saugių elektros tinklo duomenų mainų sistema. Ši sistema gali būti grindžiama skaitmeninėmis platformomis, saugia duomenų tvarkymo aplinka, bendra bandymų ir lyginamosios analizės aplinka, patvirtinimo priemonėmis ir kita skaitmenine infrastruktūra, būtina siekiant padėti kurti, testuoti, integruoti ir diegti novatoriškas tinklo eksploatavimo ir optimizavimo technologijas.	Dalyvaujantiems perdavimo sistemos operatoriams ir skirstymo sistemos operatoriams tenka pagrindinė atsakomybė, o ENTSO-E ir ES SSO subjektas teikia bendrą paramą suderintam mechanizmui. Komisija vykdo priežiūrą pateikdama nuomonę dėl valdymo ir techninių priemonių, apie kurias jai pranešama, ir priimdama galimus įgyvendinimo aktus pagal 61 straipsnio 5b dalį.	Pasiūlyme nenurodoma konkreti technologinė architektūra, kuria būtų siekiama išsaugoti lankstumą, kad būtų galima remtis esama arba bandomąja infrastruktūra. Viena iš pagrindinių ypatybių yra galimybė pakartotinai naudoti, nes šia sistema siekiama sudaryti sąlygas taikyti sukurtus novatoriškus sprendimus, kuriais galėtų naudotis kiti Europos perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai, pateikę prieigos prašymą pagal suderintą mechanizmą. Jokių konkrečių prieinamumo reikalavimų nenustatoma, nes tai nėra visuomenei skirta paslauga.	Ši sistema skirta konkrečiai novatoriškoms technologijoms remti ir joje gali būti naudojamos DI grindžiamos priemonės, be kita ko, modeliavimo, testavimo, optimizavimo ar patvirtinimo priemonės.

Paaiškinkite, kaip kiekvienas skaitmeninis sprendimas atitinka taikytiną skaitmeninę politiką ir teisės aktus.

1 skaitmeninis sprendimas

Skaitmeninė ir (arba) sektorių politika (kai taikoma)	**Derėjimo paaiškinimas**
DI aktas	Bet koks ACER ar nacionalinių reguliavimo institucijų sprendimas ateityje naudotis DI grindžiamomis analitinėmis priemonėmis turėtų atitikti DI aktą.
ES kibernetinio saugumo sistema	Šis sprendimas taip pat turi ir toliau derėti su bendra Sąjungos duomenų apsaugos ir kibernetinio saugumo sistema.
eIDAS	Nėra konkrečios nuorodos
Bendrieji skaitmeniniai vartai ir IMI	Nėra konkrečios nuorodos
Kita	

2 skaitmeninis sprendimas. Tinklo duomenų mainų sąsajos, sistemos ir sąveikumo komponentai, skirti pažangiojo tinklo eksploatavimui

Skaitmeninė ir (arba) sektorių politika (kai taikoma)	**Derėjimo paaiškinimas**
DI aktas	Jei tokios priemonės naudojamos, jos turėtų atitikti galiojančią Sąjungos sistemą, visų pirma, kai aktualu, DI aktą.
ES kibernetinio saugumo sistema	Jei tokios priemonės naudojamos, jos turėtų atitikti galiojančią Sąjungos sistemą, visų pirma atitinkamiems subjektams taikomas su TIS 2 susijusias pareigas, ir kitus pagal sektorių teisės aktus nustatytus kibernetinio saugumo reikalavimus.
eIDAS	Nėra konkrečios nuorodos
Bendrieji skaitmeniniai vartai ir IMI	Nėra konkrečios nuorodos
Kita	

3 skaitmeninis sprendimas. Saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema

Skaitmeninė ir (arba) sektorių politika (kai taikoma)	Derėjimo paaiškinimas
DI aktas	Jeigu naudojamos DI grindžiamos priemonės, labai svarbu laikytis DI akto, taip pat BDAR, Duomenų akto nuostatų, kibernetinio saugumo taisyklių ir kitų galiojančių Sąjungos teisės aktų nuostatų.
ES kibernetinio saugumo sistema	Jeigu naudojamos DI grindžiamos priemonės, būtina laikytis kibernetinio saugumo taisyklių ir kitų galiojančių Sąjungos teisės aktų nuostatų
eIDAS	Nėra konkrečios nuorodos
Bendrieji skaitmeniniai vartai ir IMI	Nėra konkrečios nuorodos
Kita	

4.4. Sąveikumo vertinimas

Kalbant apie šią teisėkūros iniciatyvą, dėl reikalavimų, susijusių su duomenų mainais, pažangiųjų tinklų rodikliais, suderinta inovacijų sistema ir pažangiosiomis matavimo sistemomis, nesukuriama transeuropinė skaitmeninė viešoji paslauga, kaip apibrėžta Europos sąveikumo akte, ir nedaromas poveikis tokioms paslaugoms. Jie visų pirma susiję su reguliuojamųjų elektros energijos sektoriaus subjektų reguliavimo įpareigojimais, operatyvinių duomenų mainų tvarka ir skaitmenine infrastruktūra, o ne su skaitmeninėmis paslaugomis, kurias Sąjungos subjektai arba viešojo sektoriaus institucijos teikia vieni kitiems arba piliečiams ar įmonėms. Ši politikos iniciatyva nedaro poveikio jokioms tarpvalstybinėms skaitmeninėms viešosioms paslaugoms, todėl sąveikumo vertinimo skirsnis netaikomas.

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės suvestinis aprašas

Priemonės aprašymas	**Reikalavimo (-ų) nuoroda (-os)**	**Komisijos vaidmuo** (jei taikoma)	**Įtrauktini subjektai** (jei taikoma)	**Numatomas tvarkaraštis** (jei taikoma)
Kalbant apie 1 reikalavimą, svarbi įgyvendinimo priemonė yra ACER rengiama rekomendacija dėl pažangiųjų tinklų rodiklių, po kurios tam tikrais atvejais priimami Komisijos įgyvendinimo aktai, kuriais nustatoma suderinta metodika. Šia priemone remiamas laipsniškas nuoseklesnės Sąjungos lygmens sistemos, skirtos išmaniųjų ir skaitmeninių tinklų sprendimų diegimui ir jų indėliui į efektyvų elektros energijos infrastruktūros naudojimą vertinti, kūrimas.	1 reikalavimas (pažangiųjų tinklų rodikliai)	Komisijos užduotis būtų vertinti tolesnio derinimo poreikį ir prireikus priimti įgyvendinimo aktus.	Dalyvaujantys subjektai būtų ACER, Komisija, nacionalinės reguliavimo institucijos, perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai ir atitinkami suinteresuotieji subjektai.	Pirmasis etapas būtų ACER rekomendacija, parengta **per vienus metus nuo įsigaliojimo**, o vėliau prireikus būtų galima priimti įgyvendinimo aktus.
2 reikalavimo pagrindinė įgyvendinimo priemonė yra laipsniškas perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių susitarimų dėl duomenų valdymo, mainų ir sąveikumo priėmimas, kad tinklo duomenis būtų galima naudoti labiau suderintai, siekiant prisidėti prie pažangiųjų tinklų diegimo ir novatoriškų duomenimis grindžiamų sprendimų	2 reikalavimas (tinklo duomenų mainai pažangiųjų tinklų eksploatavimo tikslais)	Komisijos užduotis iš esmės būtų vykdyti politikos stebėseną ir tolesnius veiksmus, susijusius su Reglamento įgyvendinimu.	Susiję subjektai būtų perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai, nacionalinės reguliavimo institucijos ir, kai	Įgyvendinimas prasidėtų **nuo reglamento taikymo pradžios dienos** ir būtų vykdomas palaipsniui, veiklos vykdytojams pritaikant esamas sistemas ir procesus.

kūrimo. Tai visų pirma yra sektoriaus lygmens praktinė įgyvendinimo priemonė, o ne priemonė, kurią reikia nurodyti Komisijos akte.			aktualu, ENTSO-E ir ES SSO subjektas.	
3 reikalavimo viena iš pagrindinių įgyvendinimo priemonių yra ENTSO-E ir ES SSO subjekto bendrai remiamo suderinto mechanizmo nustatymas, įskaitant savanoriškos saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemos valdymo, dalyvavimo, techninių, veiklos ir kibernetinio saugumo taisyklių parengimą. Kita pagalbinė priemonė – pagal 61 straipsnio 5b dalį Komisijos priimami įgyvendinimo aktai, kuriais nustatomos bendros gairės dėl duomenų modelių, formatų, ontologijos, sąsajų, skaidrumo ir rizikos valdymo reikalavimų.	3 reikalavimas (saugių elektros tinklo duomenų mainų inovacijų tikslais sistema)	Todėl Komisijos užduotys, be kita ko, būtų gauti perduotą informaciją apie tvarką, pateikti savo nuomonę ir, kai tinkama, priimti įgyvendinimo aktus siekiant padėti užtikrinti nuoseklesnį ir saugesnį diegimą.	Susiję subjektai būtų Komisija, ENTSO-E, ES SSO subjektas, dalyvaujantys perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai, taip pat atitinkami Europos suinteresuotieji subjektai, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos ir pramoninių sprendimų teikėjai.	Tikimasi, kad suderintas mechanizmas bus parengtas **įsigaliojus reglamentui**, o įgyvendinimo aktai bus priimti vėliau, priklausomai nuo sistemos pažangos ir poreikio ją toliau tikslinti.

PRIEDAS

prie TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ ASPEKTŲ PAŽYMOS

PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo dėl sąskaitų už elektros energiją atitikties būsimiems poreikiams Sąjungoje užtikrinimo, mažinant sistemos sąnaudas ir skatinant elektrifikaciją ir skaitmenizaciją, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/943

1. REIKALINGŲ ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ SKAIČIUS ir SU JAIS SUSIJUSIOS SĄNAUDOS
2. KITŲ ADMINISTRACINIŲ IŠLAIDŲ SĄNAUDOS
3. IŠ VISO ADMINISTRACINIŲ SĄNAUDŲ
4. NAUDOJAMI SĄNAUDŲ APSKAIČIAVIMO METODAI

4.1. Žmogiškieji ištekliai

4.2. Kitos administracinės išlaidos

1. Su reikalingais žmogiškaisiais ištekliais susijusios sąnaudos

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

1.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

1.1.1. Energetikos GD

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		2024		2025		2026		2027		IŠ VISO 2021–2027		IŠ VISO 2028–2034	
		Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	**Etato ekvivalentas**	**Asignavimai**	**Etato ekvivalentas**	**Asignavimai**
Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)													
20 01 02 01 – Būstinė ir atstovybės	AD		0,000		0,000		0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	**1**	**0,194**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 01 02 03 – Sąjungos delegacijos	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Išorės darbuotojai													
20 02 01 ir 20 02 02 – Išorės darbuotojai – Būstinė ir atstovybės	AC		0,000		0,000		0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	**2**	**0,210**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 02 03 – Išorės darbuotojai – Sąjungos delegacijos	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

	JPD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais susijusios biudžeto eilutės (*nurodyti*)	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Su žmogiškaisiais ištekliais susijusi tarpinė suma – 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**IŠ VISO 2021–2027**		**IŠ VISO 2028–2034**	
		Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai
Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)													
01 01 01 01 Netiesioginiai moksliniai tyrimai	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Kita (nurodykite toliau)	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Išorės darbuotojai													
Išorės darbuotojai, finansuojami iš veiklos	- būstinėje AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- būstinėje END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

asignavimų	- Sąjungos delegacijose	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		AL									**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		JPD									**0**	**0,000**			
01 01 01 02 Netiesioginiai moksliniai tyrimai		AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
01 01 01 12 Tiesioginiai moksliniai tyrimai		AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais susijusios biudžeto eilutės (*nurodyti*)		AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
Su žmogiškaisiais ištekliais susijusi tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**			
Iš viso žmogiškiesiems ištekliams (visos DFP išlaidų kategorijos)			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**		**0,404**

1.1.2. JRC GD

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		2024		2025		2026		2027		IŠ VISO 2021–2027		IŠ VISO 2028–2034	
		Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	**Etato ekvivalentas**	**Asignavimai**	**Etato ekvivalentas**	**Asignavimai**
Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)													
20 01 02 01 – Būstinė ir atstovybės	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Sąjungos delegacijos	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Išorės darbuotojai													
20 02 01 ir 20 02 02 – Išorės darbuotojai – Būstinė ir atstovybės	AC		0,000		0,000		0,000		0,000		**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Išorės darbuotojai – Sąjungos delegacijos	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Kitos su žmogiškaisiais	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

ištekliais susijusios biudžeto eilutės (*nurodyti*)	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Su žmogiškaisiais ištekliais susijusi tarpinė suma – 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**IŠ VISO 2021–2027**		**IŠ VISO 2028–2034**	
		Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai
Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)													
01 01 01 01 Netiesioginiai moksliniai tyrimai	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	AD		0,000		0,000		0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Kita (nurodykite toliau)	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Išorės darbuotojai													
Išorės darbuotojai, finansuojami iš	- būstinėje	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

veiklos asignavimų	- Sąjungos delegacijose	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		JPD									**0**	**0,000**			
01 01 01 02 Netiesioginiai moksliniai tyrimai		AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
01 01 01 12 Tiesioginiai moksliniai tyrimai		AC		0,000		0,000		0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**	
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais susijusios biudžeto eilutės (*nurodyti*)		AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
		END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**			
Su žmogiškaisiais ištekliais susijusi tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**	
Iš viso žmogiškiesiems ištekliams (visos DFP išlaidų kategorijos)			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**	

1.1.3. Iš viso

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		2024		2025		2026		2027		IŠ VISO 2021–2027		IŠ VISO 2028–2034	
		Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	**Etato ekvivalentas**	**Asignavimai**	**Etato ekvivalentas**	**Asignavimai**
Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)													
20 01 02 01 – Būstinė ir atstovybės	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	1	1,358
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Sajungos delegacijos	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Išorės darbuotojai													
20 02 01 ir 20 02 02 – Išorės darbuotojai – Būstinė ir atstovybės	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	2	1,470
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Išorės darbuotojai – Sajungos delegacijos	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AL	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	JPD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Kitos su žmogiškaisiais	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

s ištekliais susijusios biudžeto eilutės (*nurodyti*)	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
Su žmogiškaisiais ištekliais susijusi tarpinė suma – 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**2,828**		

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**IŠ VISO 2021–2027**		**IŠ VISO 2028–2034**	
		Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai	Etato ekvivalentas	Asignavimai
Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)													
01 01 01 01 Netiesioginiai moksliniai tyrimai	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Tiesioginiai moksliniai tyrimai	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Kita (nurodykite toliau)	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Išorės darbuotojai													
Išorės darbuotojai, finansuojami iš veiklos	- būstinėje AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- būstinėje END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- Sąjungos delegacijos AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

asignavimų	e	AL	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		JPD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Netiesioginiai moksliniai tyrimai		AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Tiesioginiai moksliniai tyrimai		AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
		END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais susijusios biudžeto eilutės (*nurodyti*)		AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
		END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Su žmogiškaisiais ištekliais susijusi tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Iš viso žmogiškiesiems ištekliams (visos DFP išlaidų kategorijos)			**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**5**	**0,659**	**5**	**0,659**	**5**	**4,610**

2. Kitų administracinių išlaidų sąnaudos

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

2.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

2.1.1. Energetikos GD

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO 2021–2027	IŠ VISO 2028–2034
Būstinėje arba ES teritorijoje:						
20 02 06 01 – Komandiruočių ir reprezentacinės išlaidos				0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Konferencijų ir posėdžių sąnaudos					**0,000**	
20 02 06 03 – Komitetai					**0,000**	
20 02 06 04 – Tyrimai ir konsultacijos					**0,000**	
20 04 – IT išlaidos (įmonių)[1]					**0,000**	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (*jei reikia, nurodyti*)					**0,000**	
Sąjungos delegacijose						
20 02 07 01 – Komandiruočių, konferencijų ir reprezentacinės išlaidos					**0,000**	
20 02 07 02 – Tolesnis darbuotojų mokymas					**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktūra ir logistika					**0,000**	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (*jei reikia, nurodyti*)					**0,000**	
Tarpinė kitų išlaidų suma –daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO 2021–2027	Po 2027 m.
Techninės ir administracinės pagalbos (nepasitelkiant išorės darbuotojų) išlaidos iš veiklai finansuoti skiriamų asignavimų (buvusios BA eilutės):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- būstinėje					**0,000**	
- Sąjungos delegacijose					**0,000**	

1 Skaitmeninių paslaugų GD nuomonė – reikalinga IT investicijų grupė(žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 *final*, 2020 9 10, p. 7).

Kitos valdymo išlaidos moksliniams tyrimams					**0,000**	
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms[2]					**0,000**	
Įmonių IT išlaidos veiklos programoms[3]					**0,000**	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (*jei reikia, nurodyti*)					**0,000**	
Tarpinė kitų išlaidų suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Iš viso kitų administracinių išlaidų (visos DFP išlaidų kategorijos)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

2 Skaitmeninių paslaugų GD nuomonė – reikalinga IT investicijų grupė (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 *final*, 2020 9 10, p. 7).

3 Šis punktas apima vietos administracines sistemas ir bendro įmonių IT sistemų finansavimo įnašus (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 final, 2020 9 10).

2.1.3. Iš viso

Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO 2021–2027	Po 2027 m.
Būstinėje arba ES teritorijoje:						
20 02 06 01 – Komandiruočių ir reprezentacinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Konferencijų ir posėdžių sąnaudos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 03 – Komitetai	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 04 – Tyrimai ir konsultacijos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 04 – IT išlaidos (įmonių)[4]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (*jei reikia, nurodyti*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Sąjungos delegacijose						
20 02 07 01 – Komandiruočių, konferencijų ir reprezentacinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 07 02 – Tolesnis darbuotojų mokymas	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktūra ir logistika	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (*jei reikia, nurodyti*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Tarpinė kitų išlaidų suma –daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

4 Skaitmeninių paslaugų GD nuomonė – reikalinga IT investicijų grupė (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 *final*, 2020 9 10, p. 7).

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO 2021–2027	Po 2027 m.
Techninės ir administracinės pagalbos (nepasitelkiant išorės darbuotojų) išlaidos iš veiklai finansuoti skiriamų asignavimų (buvusios BA eilutės):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- būstinėje	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- Sąjungos delegacijose	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Kitos valdymo išlaidos moksliniams tyrimams	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms[5]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Įmonių IT išlaidos veiklos programoms[6]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Kitos su žmogiškaisiais ištekliais nesusijusios biudžeto eilutės (*jei reikia, nurodyti*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Tarpinė kitų išlaidų suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Iš viso kitų administracinių išlaidų (visos DFP išlaidų kategorijos)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

5 Skaitmeninių paslaugų GD nuomonė – reikalinga IT investicijų grupė (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 final, 2020 9 10, p. 7).

6 Šis punktas apima vietos administracines sistemas ir bendro įmonių IT sistemų finansavimo įnašus (žr. IT finansavimo gaires, C(2020) 6126 final, 2020 9 10).

3. Iš viso administracinių sąnaudų (visos DFP išlaidų kategorijos)

3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

3.1.1. Energetikos GD

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Santrauka	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO 2021–2027	IŠ VISO 2028–2034
7 išlaidų kategorija – Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
7 išlaidų kategorija – Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,180	**0,180**	0,126
7 išlaidų kategorijos tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Kitų išlaidų kategorijų tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
IŠ VISO įtraukta ir neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**

3.1.2. JRC GD

Santrauka	2024	2025	2026	2027	IŠ VISO 2021–2027	IŠ VISO 2028–2034
7 išlaidų kategorija – Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
7 išlaidų kategorija – Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
7 išlaidų kategorijos tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000

Kitų išlaidų kategorijų tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
IŠ VISO įtraukta ir neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

3.1.3. IŠ VISO

Santrauka	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**IŠ VISO 2021–2027**	**IŠ VISO 2028–2034**
7 išlaidų kategorija – Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
7 išlaidų kategorija – Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
7 išlaidų kategorijos tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją – Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Kitų išlaidų kategorijų tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
IŠ VISO įtraukta ir neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

Kiti administracinių asignavimų poreikiai bus dengiami asignavimais, jau paskirtais priemonei valdyti ir (arba) perskirstytais, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į esamus biudžeto apribojimus.

4. Naudojami sąnaudų apskaičiavimo metodai

4.1. Žmogiškieji ištekliai

Energetikos GD atidžiai įvertino žmogiškuosius išteklius, kurių reikia šiam pasiūlymui įgyvendinti, ir atliko vidaus peržiūrą, siekdamas nustatyti, ar kurią nors naują veiklą būtų galima finansuoti perskirstant šio generalinio direktorato darbuotojus. Atlikus šį vertinimą patvirtinta, kad šių užduočių negalima įvykdyti atliekant perskirstymą šio generalinio direktorato viduje, nepadarius neigiamo poveikio esamų pagrindinių prioritetų įgyvendinimui, visų pirma atsižvelgiant į jau ir taip didelį darbo krūvį, susijusį su elektros energijos rinkos modelio reformos, elektros tinklų dokumentų rinkinio ir platesnio masto energetikos sektoriaus skaitmenizacijos darbotvarkės įgyvendinimu. Todėl šiam pasiūlymui reikia tikslinių papildomų išteklių, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą ir laiku vykdomą įgyvendinimą. Atlikus šį vertinimą padaryta išvada, kad **perskirstymas viduje nėra perspektyvi galimybė**. Dėl šio pasiūlymo labai padidėja darbo krūvis, ypač dėl 1–5 reikalavimų (žr. 1.5.1 skirsnį), kurio nebūtų galima perimti atitinkamai nesumažinus jau vykdomos veiklos. Be to, su pasiūlymu susijusioms užduotims atlikti reikia specializuotų techninių ekspertinių žinių ir ilgalaikio indėlio.

Esami darbuotojai jau dirba visu pajėgumu, o jų darbo krūvis dėl vienu metu nustatytų politikos prioritetų ir energetikos krizę yra labai didelis, todėl lieka labai nedaug galimybių prisiimti papildomą atsakomybę. Taigi laikinos priemonės nebūtų patikimas ar tvarus sprendimas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pasiūlymui dėl teisėkūros procedūra priimamo akto įgyvendinti reikia konkrečiai paskirti papildomus darbuotojus, siekiant užtikrinti, kad Energetikos GD būtų tinkamai pasirengęs valdyti naujas sudėtingas ir tęstines užduotis.

Todėl, siekiant padėti veiksmingai įgyvendinti šį pasiūlymą, būtina skirti papildomų darbuotojų, t. y. 1 papildomą oficialų etato ekvivalentą duomenų mainų sistemai, kurio veikla bus nuolatinė ir ilgalaikė, ir 2 papildomus sutartininkų etato ekvivalentus įgyvendinimo aktų rengimui ir paruošimui remti. Turėdamas šiuos darbuotojus Energetikos GD galės veiksmingai ir tvariai vykdyti naujus teisinius įsipareigojimus.

JRC GD atliko išsamų šiam pasiūlymui reikalingų papildomų žmogiškųjų išteklių vertinimą ir vidaus peržiūrą, siekdamas nustatyti, ar naują veiklą būtų galima valdyti šiame generaliniame direktorate perskirstant vidaus išteklius, taip pat įvertinus bet kokią sinergiją su vykdoma veikla. Siekdamas įgyvendinti šią papildomą veiklą (kuriai reikės 2 etato ekvivalentų), **JRC perskirstys savo vidaus išteklius**.

Pasiūlymui įgyvendinti reikalingi darbuotojai (etato ekvivalentais):

	Perskirstyta viduje		**Papildomi darbuotojai išskirtinėmis aplinkybėmis**		
	įgyvendinančiuose GD*	**išimtiniais atvejais iš Komisijos perskirstymo rezervo, nukreipus iš organizacinio valdymo tarybos****	**bus finansuojami pagal 7 išlaidų kategoriją*** / iš mokslinių tyrimų**	**bus finansuojami iš BA eilutės**	**bus finansuojami iš mokesčių**
Etatų plano etatai	0,5 AD JRC	1 Energetikos GD		netaikoma	
Išorės darbuotojai (CA, SNE, INT)	1,5 CA JRC GD	2 CA Energetikos GD			

Daugiametės finansinės programos **7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA**

Pastaba. Vidutinės sąnaudos kiekvienos kategorijos darbuotojams būstinėje skelbiamos interneto svetainėje „BUDGpedia“: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/financial-statement.aspx.

☒ Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai

Įgyvendinant nuostatas dėl tinklo mokesčių, pažangiųjų tinklų rodiklių, elektros tinklo duomenų mainų ir pakartotinio elektros tinklo duomenų naudojimo mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, Komisijai nustatomos naujos užduotys, kurioms reikia išteklių, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą ir laiku vykdomą įgyvendinimą. Šios užduotys yra kompleksinio pobūdžio ir apima energetikos reguliavimą, skaitmeninę politiką, duomenų valdymą, kibernetinį saugumą ir paramą inovacijoms, todėl reikia užtikrinti nuolatinę sąveiką su įvairiais subjektais Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis.

Energetikos GD

Siekiant užtikrinti ilgalaikį pagal 18a straipsnį nustatytos naujos sistemos valdymą, koordinavimą ir reguliavimo priežiūrą, Energetikos generaliniame direktorate reikia paskirti **1 nuolatinį pareigūną (AD etato ekvivalentą)**. Jo pareigos, be kitą ko, būtų susijusios su vadovavimu diegiant elektros tinklo duomenų mainų sistemą, suderinamumo su platesne Sąjungos teisine sistema (įskaitant Duomenų aktą, DI aktą ir kibernetinio saugumo srities teisės aktus) užtikrinimu, koordinavimu su ACER, ENTSO-E, ES SSO subjektu ir valstybėmis narėmis ir tolesnių veiksmų, susijusių su Komisijos nuomone dėl suderinto mechanizmo, priežiūra.

Šie ištekliai būtų susiję su 1 reikalavimu ir visų pirma apimtų toliau nurodytas funkcijas.

Procesų valdymas ir reguliavimo koordinavimas

- Koordinuoti bendrą įgyvendinimo procesą su ACER, ENTSO-E, ES SSO subjektu, PSO, SSO, valstybėmis narėmis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

- Administruoti Komisijos nuomonės dėl suderinto mechanizmo, apie kurį pranešama pagal 18a straipsnio 5 dalį, rengimą, įskaitant valdymo, dalyvavimo, techninių, veiklos, skaidrumo ir kibernetinio saugumo elementų vertinimą.
- Užtikrinti iniciatyvos suderinamumą su platesne Sąjungos elektros energijos rinkų, skaitmenizacijos, kibernetinio saugumo, duomenų apsaugos, DI ir pramonės politikos sistema.

Tolesni politiniai ir teisiniai veiksmai

- Įvertinti ACER rekomendacijų ir pažangos ataskaitų dėl pažangiųjų tinklų rodiklių poveikį reglamentavimui.
- Imtis tolesnių veiksmų, susijusių su savanoriškos elektros tinklo duomenų mainų sistemos įgyvendinimu, be kita ko, stebėti, kaip atsižvelgiama į Komisijos nuomonę.
- Koordinuoti veiksmus su atitinkamomis Komisijos tarnybomis, visų pirma klausimais, susijusiais su duomenų valdymu, kibernetiniu saugumu, DI ir ypatingos svarbos infrastruktūra.

Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir stebėsena

- Organizuoti susitikimus, ekspertų praktinius seminarus ir tikslines konsultacijas su PSO, SSO, ENTSO-E, ES SSO subjektu, ACER, pramonės atstovais, mokslinių tyrimų subjektais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais ir imtis su jais susijusių tolesnių veiksmų.
- Stebėti įgyvendinimo pažangą ir prireikus ateityje padėti atnaujinti įgyvendinimo sistemą.

Šios užduotys yra struktūrinio ir ilgalaikio pobūdžio, nes jos susijusios su nuolatine elektros tinklų skaitmenizacijos stebėsena, raida ir valdymu Sąjungos lygmeniu. Jos viršija dabartinę Energetikos GD veiklos aprėptį, kuri neapima Sąjungos lygmens tinklo duomenų mainų ir inovacijų sistemos veiklos priežiūros. Esami darbuotojai jau visapusiškai dalyvauja įgyvendinant teisės aktus ir formuojant politiką ir neturi galimybių prisiimti šių papildomų horizontalių ir daug koordinavimo reikalaujančių pareigų.

Šiuo tikslu tai taip pat reikėtų vykdyti tolesnius įgyvendinimo veiksmus, susijusius su 18b straipsniu dėl pažangiųjų matavimo sistemų.

☒ Išorės darbuotojai

Energetikos GD

2 laikinųjų sutartininkų (CA) etato ekvivalentai reikalingi siekiant padėti rengti ir priimti **įgyvendinimo aktus** pagal 61 straipsnį (dėl tarifų nustatymo metodikos ir pažangiųjų tinklų rodiklių bei pakartotinio duomenų naudojimo), susijusius su toliau nurodytais reikalavimais.

- 2 reikalavimas. Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal 18a straipsnį priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos gairės, kad būtų galima teisėtai, saugiai ir kontroliuojamai pakartotinai naudoti elektros tinklo duomenis viešojo intereso mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslais, taip prisidedant prie elektros energijos sistemos eksploatavimo ir optimizavimo (61 straipsnio 5b dalis). Tai, be kita ko – techninis ir teisinis pasirengimas, konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais, dokumentų rengimas ir tolesni su įgyvendinimu susiję veiksmai. Šiai užduočiai atlikti reikia maždaug 0,5 etato ekvivalento iš Energetikos GD. Šie ištekliai visų pirma būtų skirti 61 straipsnio 5a ir 5b dalyse nurodytų įgyvendinimo aktų ruošimui, jų projektų rengimui ir priėmimo valdymui, be kita ko, rengiant tarnybų tarpusavio konsultacijas ir konsultacijas su valstybėmis narėmis pagal atitinkamą komiteto procedūrą.
- 3 reikalavimas. Komisija pagal 18 straipsnį gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos suderintos tarifų metodikos gairės (61 straipsnio 5a dalis). Šiai užduočiai atlikti Energetikos GD reikia papildomų analitinių, reguliavimo ir koordinavimo

pajėgumų, įskaitant numatomą 1 etato ekvivalentą įgyvendinimo aktams rengti. Šie ištekliai visų pirma būtų skiriami tolesniems politiniams ir teisiniams veiksmams.

- 4 reikalavimas. Komisija pagal 18a straipsnį gali priimti įgyvendinimo aktus dėl pažangiųjų tinklų rodiklių (61 straipsnio 5a dalis). Šiai užduočiai atlikti Energetikos GD reikia papildomų analitinių, reguliavimo ir koordinavimo pajėgumų, įskaitant numatomą 0,5 etato ekvivalentą įgyvendinimo aktams rengti. Šie ištekliai visų pirma būtų skiriami tolesniems politiniams ir teisiniams veiksmams.

Ši veikla labiau sutelkta pradiniame įgyvendinimo etape ir taip pat būtų vykdoma periodiškai atnaujinant įgyvendinimo sistemą. Vykdant šią veiklą nustatytą laikotarpį reikės didelių analitinių ir koordinavimo pajėgumų, tačiau nesitikima, kad sukūrus pagrindinę įgyvendinimo sistemą juos reikės nuolat stiprinti.

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos **7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**

☒ Tik iš mokslinių tyrimų biudžeto finansuojami etatai

JRC GD

JRC GD atliko išsamų techninės ir mokslinės paramos, reikalingos pasiūlymui įgyvendinti, vertinimą ir peržiūrėjo perskirstymo viduje galimybę. Atsižvelgiant į tai, kad esama tam tikros sinergijos su vykdoma veikla energetikos sistemos skaitmenizacijos ir kibernetinio saugumo srityse, įgyvendinti šią papildomą veiklą pasitelkiant 0,5 AD etato ekvivalento, perskirstyto iš jos vidaus išteklių, kurie bus paskirti pagalbai rengiant įgyvendinimo aktus teikti. Tai bus ir techninė pagalba rengiant įgyvendinimo aktus pagal 61 straipsnio 5b dalį, imtųsi ko, aktus, be kita ko, susijusius su duomenų modeliais, ontologija, sąsajomis, sąveikumo architektūra ir techninėmis specifikacijomis.

☒ Išorės darbuotojai

JRC

JRC GD atliko išsamų techninės ir mokslinės paramos, reikalingos pasiūlymui įgyvendinti, vertinimą ir peržiūrėjo perskirstymo viduje galimybę. Atsižvelgiant į tai, kad esama tam tikros sinergijos su vykdoma veikla energetikos sistemos skaitmenizacijos ir kibernetinio saugumo srityse, įgyvendinti šią papildomą veiklą pasitelkiant **1,5 CA etato, JRC perskirstys savo vidaus išteklius**, kad būtų galima teikti technines ir mokslines rekomendacijas kuriant savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą pagal 18a straipsnio 5 dalį. Tai, be kita ko – testavimo ir patvirtinimo metodų gairės ir esminiai kibernetinio saugumo reikalavimai.

Kalbant apie duomenų mainų sistemą, JRC parama visų pirma būtų sutelkta šiose srityse:

- pagalbos laiku aprašant politikai aktualius naudojimo atvejus, susijusius su elektros tinklo planavimu, eksploatavimu ir optimizavimu;
- pagalbos taikant savanorišką saugių elektros tinklo duomenų mainų sistemą, pateikiant novatoriškų skaitmeninių priemonių, kurios turi būti sukurtos pagal 18a straipsnio 5 dalį ir kurios yra susijusios su elektros tinklo eksploatavimu ir optimizavimu, nepriklausomo testavimo, lyginamosios analizės ir patvirtinimo metodus.

4.2. Kitos administracinės išlaidos

Daugiametės finansinės programos **7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA**

Energetikos GD: numatoma, kad kiekvienos pareigybės komandiruočių ir posėdžių išlaidos per metus sudarys apie 6 000 EUR

vienam asmeniui
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos **7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**